



VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro zájmové vzdělávání
žáků s těžkým zdravotním postižením v kurzech
aktivačního centra

(4. finální pracovní verze říjen 2013)



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost



NÁRODNÍ INSTITUT
PRO DALŠÍ
VZDĚLÁVÁNÍ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

AUTORSKÝ KOLEKTIV

Celková koncepce dokumentu a koordinace přípravy:

Marta Teplá, Šárka Došková

Autoři a konzultanti jednotlivých částí:

Pracovní týmy ředitelů ZŠ speciálních a pedagogických pracovníků AC při těchto školách
Praha - Alžběta Cibočová, Pavlína Rychtaříková, Daniela Hřebenová, Ladislav Klusák, Milada Seemanová

Rakovník – Ludvík Vožeh, Michaela Bicanová, Veronika Hanzlíková, Lenka Niezgodová, Eva Vinterová

Zbůch u Plzně – Milena Peteříková, Alena Borecká, Jitka Shánělová, Alena Tomanová, Ladislava Fajfrlíková, Dagmar Marvánková

Karlovy Vary – Martina Kheilová, Ivana Harzerová, Libuše Kroupová, Zdeňka Marková, Jan Matura, Jana Nováková

Turnov – Jaroslava Štoudková, Radka Šimůnková, Miroslava Adamenko, Jana Kadavá, Helena Novotná

Chrudim – Jitka Činčalová, Eva Havlová, Romana Lašmanská, Jarmila Mazánková, Sylva Pilařová

Jihlava – Zuzana Šimková, Marek Mertl, Tomáš Nosek, Pavla Nováková, Miroslava Prchalová

Olomouc – Dan Blaha, Hana Blahová, Alena Freyová, Alena Růžičková, Ladislav Benda, Ivana Marešová, Dana Štěrbová

Kroměříž – Marie Kirilenková, Věra Brázdilová, Jaroslava Fraňová, Eva Charvátová, Milada Justinová, Kateřina Boráňová

Externí spolupracovníci a poradci:

Jaroslava Zemková

Grafické zpracování a tisk:

PODĚKOVÁNÍ

Tým autorů děkuje rodičům žáků AC a všem svým kolegům z MŠMT, NIDV, odborných i humanitárních společností za nezištnou spolupráci. Zvláštní uznání však patří především žákům s těžkým zdravotním postižením, jejichž aktivita, spontánnost a spokojenost potvrdily smysluplnost naší práce.

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Obsah

Úvod.....	5
1. Obecná část	7
2. Praktická část.....	10
2.1. Vhodné aktivity kurzů AC	10
2.2. Kurz A/I základní – Technické práce.....	10
2.2.1. Práce s technickými materiály.....	11
2.2.2. Pěstitelské práce	17
2.2.3. Chovatelské práce	19
2.3. Kurz A /II rozšiřující – Technické práce.....	23
2.3.1. Práce s technickými materiály.....	23
2.3.2. Pěstitelské práce	28
2.3.3. Chovatelské práce	31
2.4. Kurz B/I základní – Lidová řemesla	32
2.4.1. Ruční práce.....	32
2.4.2. Práce s textilem	35
2.4.3. Keramika	39
2.4.4. Malba na sklo	40
2.4.5. Řezbářství.....	41
2.5. Kurz B/ II rozšiřující – Lidová řemesla	41
2.5.1. Ruční práce.....	41
2.5.2. Práce s textilem	42
2.5.3. Keramika	45
2.5.4. Malba na sklo	45
2.5.5. Řezbářství.....	45
2.6. Kurz C/I základní – Svět kolem nás a orientace v něm	46
2.6.1. Vycházky, výlety, exkurze... ..	46
2.6.2. Výstupy - kroniky, alba, herbáře... ..	52
2.6.3. Výstupy - nástěnky, stabilní i putovní výstavy... ..	53
2.7. Kurz C/II rozšiřující – Svět kolem nás a orientace v něm	53
2.7.1. Vycházky, výlety, exkurze... ..	53
2.7.2. Výstupy - kroniky, alba, herbáře... ..	57
2.7.3. Výstupy - nástěnky, stabilní i putovní výstavy... ..	57
3. Metodika práce s žáky kurzů.....	58
3.1. Obecné uplatnění prvků vhodných speciálně pedagogických metod práce.....	58
3.2. Speciálně pedagogické metody práce v kurzu A	64
3.3. Speciálně pedagogické metody práce v kurzu B.....	65
3.4. Speciálně pedagogické metody práce v kurzu C.....	66
4. Materiálně technické vybavení kurzů AC.....	68
4.1. Vhodné prostory pro realizaci kurzů AC	68
4.2. Doporučené vybavení aktivit kurzu A pomůckami a materiálem.....	69
4.3. Doporučené vybavení aktivit kurzu B pomůckami a materiálem	70
4.4. Doporučené vybavení aktivit kurzu C pomůckami a materiálem	70
5. Fotodokumentace	72
6. Příklady dobré praxe – Verba movent, exempla trahunt.....	73
7. Přílohy	80

8.	Literatura a další zdroje informací	90
8.1.	Literatura	90
8.1.1.	Obecná speciálně pedagogická literatura	90
8.1.2.	Literatura ke kurzu A – Technické práce	90
8.1.3.	Literatura ke kurzu B – Lidová řemesla	92
8.1.4.	Literatura ke kurzu C – Svět kolem nás	93
8.1	Další zdroje informací	94
9.	Seznam pilotních škol s AC včetně kontaktů	97

Úvod

O významu aktivačních center (AC)

V současné době probíhá v naší republice diskuse nad budoucností výchovně-vzdělávací soustavy. V konkrétní podobě se jedná o rozsah a podmínky inkluzivního vzdělávání dětí, žáků, studentů i dospělých spoluobčanů se speciálními vzdělávacími potřebami. Velmi náročný se uvedený proces jeví v oblasti vzdělávání mentálně postižených.

Nastavený proces deinstitucionalizace umožňuje ve stále větší míře pobyt mentálně postižených doma ve svých rodinách. Transformace velkokapacitních ústavů sociální péče do podoby zařízení rodinného typu, podpora terénních sociálních služeb a vytváření spektra dalších podpůrných služeb na komunální úrovni představuje velký pokrok v péči o mentálně postižené. Princip deinstitucionalizace přináší individuální přístup ke všem lidem s postižením s přihlédnutím k jejich potřebám a schopnostem. Nezbytné služby jsou každému poskytovány v rodinném, či komunitním prostředí. Ambulantní služby a sociální služby denními nebo týdenními pobyty umožňují rozvíjet rodinné a společenské vztahy mentálně postižených přiměřeně jejich schopnostem v regionu, ve kterém žijí. Popsaná skutečnost však není vyváжена nabídkami pracovních a především vzdělávacích možností, které by mládeži s těžšími formami mentálního postižení zajistily aktivní prožití života.

Resort práce a sociálních věcí problematiku řeší **nabídkou pracovní rehabilitace**. Úřady práce pomáhají občanům se zdravotním postižením vypracovat individuální akční plány, které nabízejí možnost chráněných pracovních míst (§ 75 zákona č. 435/2004 Sb.), pobytů v chráněných dílnách či některé z forem podporovaného zaměstnání (na volném trhu práce s podporou asistenta). Konkrétní počet pracovních míst je však nedostačující a pro skupinu mládeže s nejtěžším stupněm zdravotního postižení i nedostupný. Situaci pomáhají řešit různé tranzitní programy přechodu ze školy do zaměstnání (realizované např. o. s. Rytmus, AGAPO aj.), nejedná se však o systémovou nabídku dostupnou všem potřebným. Lze tudíž konstatovat, že podmínky konceptu deinstitucionalizace u mládeže s těžkým zdravotním postižením žijící v rodinách nejsou stále ještě dostatečně naplňovány.

Resort školství se snaží řešit danou situaci prosazovanou **konceptí celoživotního učení**, která se samozřejmě týká i občanů s mentálním postižením. Jejich vzdělávací potřeby se však v dané životní etapě výrazně liší od potřeb intaktní populace. Pracovní i osobní ambice ustupují potřebě kvalitního a bezpečného zázemí s pevně stanoveným životním rytmem a systémem nenápadných, ale všudepřítomných a zcela nezbytných podpůrných opatření.

Ve smyslu zajištění rovných příležitostí ve vzdělávání nabízí v současnosti resort školství mládeži s mentálním postižením zájmové vzdělávání **prostřednictvím projektů ESF, konkrétně projektů s pracovním názvem „Aktivační centra“**. Ta pro své aktivity využívají optimální prostředí speciálních škol, především bezbariérových a vhodně vybavených základních škol speciálních a středních praktických škol s jednoletou přípravou.

V odpoledních a podvečerních hodinách, kdy skončil vyučovací provoz i zájmové činnosti školy, se otvírá prostor právě pro AC. Velká část mládeže s mentálním postižením sem zná cestu, neboť se často jedná o absolventy těchto škol. Činnosti nabízené AC formou kurzů volně navazují na Rámcový vzdělávací program základní školy speciální a Rámcový vzdělávací program praktické školy s jednoletou přípravou. Smyslem je zachovat získané vědomosti, dovednosti a návyky z období školního vzdělávání, případně je dále rozvíjet vzhledem k aktuálním potřebám a schopnostem každého jednotlivého žáka včetně jeho zdravotního stavu. Z nabízených si uchazeč může zvolit ten kurz, jehož obsah nejlépe vyhovuje jeho individuálním požadavkům i představám jeho zákonných zástupců. Vzhledem

k reálným schopnostem je po vzájemné konzultaci žák zařazen do kurzu základního, nebo náročnějšího rozšiřujícího.

Lektoři 9 AC zapojeni do ověřovacího projektu v městech 9 krajů ČR (Praha, Rakovník, Zbůch u Plzně, Karlovy Vary, Turnov, Chrudim, Jihlava, Olomouc a Kroměříž) společně připravili a na základě konkrétních poznatků a zkušeností předkládají dokument „**Vzdělávací program a instruktážní metodika pro lektory kurzů aktivačního centra pro žáky s těžkým zdravotním postižením**“. Pomůže dalším základním školám speciálním pokračovat v započatém záměru a zřídit AC pro další zájemce. Vzhledem k mimořádnému zájmu ze strany uživatelů se předpokládá jejich legalizace formou příslušných legislativních opatření ze strany MŠMT. Princip deinstitucionalizace by tak získal další oporu, neboť mládež s mentálním postižením žijící ve svých rodinách je závislá na racionálně řízených aktivitách, které si sama nedokáže zorganizovat a v odpovídající podobě zajistit.

Úkolem vyspělé společnosti, ke které se ČR řadí, je důstojně zabezpečit nejslabší článek spektra lidské populace. Nabídkou AC se resort školství zhodí uведенé povinnosti v oblasti celoživotního učení profesionálně a na srovnatelné úrovni se „vzorovými“ severskými zeměmi EU, především inspirativním Dánskem. Současná společnost je již ochotnější přistupovat ke změnám, které přinášejí přijatelnější pravidla pro život mentálně postižených. Slovíčka „deinstitucionalizace“, „integrace“ a „inkluze“ přestávají být noční můrou, ale stávají se příležitostmi, jak provést mnoho věcí jinak. V oblasti mentálně postižených nanejvýš rozumně, uvážlivě, opatrně a s velkým citem a pochopením pro vyhraněné speciální potřeby uvedené skupiny spoluobčanů. Mentálně postižení sami jen velmi zvolna hájí svá práva ve smyslu selfadvokacie, mají v nás naprostou důvěru a plně se odevzdávají nabízeným službám. Model AC je jistotně nezklame!

1. Obecná část

Kvalita společnosti se může měřit podle způsobu, jak se stará o své nejzranitelnější a nejzávislejší členy. Společnost, která se o ně stará nedostatečně, je pochybená. A. D. Ward

Projekt „**AKTIVAČNÍ CENTRA – vzdělávání pro těžce zdravotně postižené**“ byl realizován MŠMT jako projekt národní v 9 krajích ČR. Partnerem tohoto projektu byl Národní institut pro další vzdělávání (NIDV). Aktivita projektu probíhaly v době od **1. 9. 2012 do 30. 4. 2014**. Volně navázaly na projekt „Speciální vzdělávací aktivity pro osoby s nejtěžšími formami zdravotního postižení prostřednictvím aktivačních center v rámci speciálních škol“, který byl realizován jako individuální projekt ostatní v 5 krajích ČR. Zahrnoval tři kurzy:

- kurz č. 1 Výtvarné a umělecké činnosti,
- kurz č. 2 Obsluha multimediálních přístrojů,
- kurz č. 3 Základy přípravy pokrmů.

Národní projekt nabídl v každém z 9 AC další 3 tematicky odlišné kurzy ve dvou úrovních – základní a rozšiřující, které svým obsahem i organizací odpovídají potřebám výše uvedených žáků:

- kurz č. 1 Technické práce,**
- kurz č. 2 Lidová řemesla,**
- kurz č. 3 Svět kolem nás a orientace v něm.**

AC představuje školské účelové zařízení, které prostřednictvím vzdělávacích kurzů nabízí možnost celoživotního učení žákům do 26 let, případně i dospělým občanům s těžším mentálním postižením. Uvedená skupina žáků po absolvování ZŠ speciální a středního vzdělání v Praktické škole jednoleté (s možností prodloužení až o dva roky - § 16 ŠZ), zůstává většinou bez šance najít vhodné pracovní uplatnění, chybí též nabídka vhodných zájmových aktivit. Hledání možností v oblasti pracovní rehabilitace i celoživotního učení je složité. V době cca 10%ní nezaměstnanosti je řešení otázky, jak zajistit plnohodnotný aktivní život těžce zdravotně postiženým, nebyvale náročné.

Resort školství řešil v rámci svých kompetencí danou situaci právě projektem AC. Smyslem projektu bylo vytvořit podmínky pro rovné příležitosti v přístupu k celoživotnímu učení žáků se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, postižením více vadami a autismem. Pro tuto skupinu mládeže, která nenalézá uplatnění v žádné formě nabízené trhem práce, zůstává systémová nabídka dalšího - celoživotního - vzdělávání jediným smysluplným řešením náplně volného času se zásadním dopadem na kvalitu života. Vznikla proto aktivační centra, která formou kurzů nabízejí aktivity, odpovídající schopnostem a potřebám uvedených žáků.

Cílem činností AC je aktivace zbytkového potenciálu těchto žáků, jejich edukace i reedukace a příprava na pokud možno samostatnější kvalitní život, v ideálním případě na zapojení do chráněného zaměstnání. Mnoho žáků s mentálním postižením pokračuje ve svém vývoji mnohem déle než vrstevníci bez postižení. Potřebují vzdělávací zajištění ještě mnoho let po dosažení věku, kdy končí povinná školní docházka a krátká možnost středního vzdělávání.



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost



NÁRODNÍ INSTITUT
PRO DALŠÍ
VZDĚLÁVÁNÍ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Některým z nich bude prospívat výcvik po dobu větší části jejich života. Možnost celoživotního učení přináší právě AC.

Systém nabízených aktivit v kurzech AC je účelně doplňován rehabilitačními a uvolňovacími technikami, které jsou nezbytné pro efektivní výuku žáků s těžším mentálním postižením. Využívány jsou didaktické a kompenzační pomůcky, prvky muzikoterapie, orofaciální stimulace, pobyty v multisenzoriální místnosti snoezelenu, prvky alternativní a augmentativní komunikace, míčkování, bazální stimulace, ergoterapie, facilitované komunikace, hydromasážních a perličkových koupání atd. Veškeré činnosti jsou prováděny na základě zásad týmové práce – ve spolupráci proškolených lektorů AC, vychovatelů, asistentů pedagoga, osobních asistentů, rodičů, opatrovníků žáků s nejtěžšími formami zdravotního postižení, studentů, dobrovolníků a dalších zájemců o činnost AC.

Vytypovaní pracovníci – lektoři AC včetně jejich náhradníků byli ve všech 9 ZŠ speciálních proškoleni během měsíce listopadu roku 2012. Školení provedly PaedDr. Jaroslava Zemková, Ph.D. a PhDr. Marta Teplá. Ve 2denním 16hodinovém školení bylo odborně připraveno k činnosti v 9 AC celkem 54 lektorů. Všichni obdrželi příslušné certifikáty o absolvování školení. Připraven a předložen k akreditaci byl dokument s názvem: „**Vzdělávací program pro pedagogické pracovníky - lektory Aktivačních center; IPn Aktivační centra; CZ 1.07/4.1.00/33.0014**“ viz Příloha č. 1 v části č. 7 Přílohy. Školení podle tohoto programu bude nabídnuto k absolvování potencionálním zájemcům o činnost v AC.

Během prosince roku 2012 byly na jednotlivých ZŠ speciálních vytvořeny podmínky pro zahájení činnosti AC. Konzultovány byly požadavky na vhodné materiální vybavení a doporučené pomůcky. Lektoři obdrželi seznam aktuální pedagogické literatury a další zdroje informací (webové stránky, např. www.helpnet.cz). Nákup základních pomůcek i spotřebního materiálu je po dobu trvání projektu ESF zajištěn centrálně z projektu. Po ukončení projektu ESF budou pomůcky potřebné k přípravě a realizaci přiměřených kurzů AC hrazeny z účastnického poplatku žáků, z prostředků doplňkové činnosti školy, popřípadě jiných zdrojů (dary, ostatní).

Od ledna roku 2013 započala standardní činnost AC. V každém kurzu byla vedena požadovaná dokumentace, ke které patří dokumentace na doporučených formulářích (zápisní lístek žáka, přihláška žáka, záznamové listy lektorů, záznamové listy žáků, prezenční listina žáků, prezenční listina lektorů, souhlas s poskytnutím osobních údajů – žáci, souhlas s poskytnutím osobních údajů – lektoři, záznam o úrazu, kniha úrazů) a ostatní dokumentace (vnitřní řád AC, rozvrh vyučovacích hodin, hodnotící závěrečné dotazníky odpovídající schopnostem účastníků, osvědčení o účasti v kurzu, zápis o školení BOZP). Forma uvedených dokumentů nebyla stanovena, doporučuje se využít analogického systému školy, při které bylo AC zřízeno. Vzor Zápisního lístku žáka – viz Příloha č. 2 v části 7. Přílohy.

Přihlášení žáci docházeli do vybraného kurzu AC po dobu jednoho školního roku, tzn. po dobu 10 měsíců v daném kalendářním roce. Kurzy následujícího školního roku mohou být pro pokračující žáky obsahově rozšiřující. Každý kurz byl organizován jako dvouhodinový a byl nabízen 1x týdně, tzn., že v AC probíhaly týdně 3 dvouhodinové kurzy. Pro časově náročnější činnosti lze týdenní dotaci hodin slučovat až do 4hodinových bloků v 14denním cyklu.

Vzhledem k náročnosti práce s žáky s těžšími formami zdravotního postižení je doporučena kapacita jednoho kurzu 10, maximálně 15 žáků najednou. Za minimální je považováno 5 žáků. Vhodná je koedukovaná skladba věkově přiměřené skupiny. Nábor žáků do jednotlivých kurzů AC byl doporučen např. formou setkávání absolventů ve škole, regionálními sdělovacími prostředky, s využitím webových stránek školy apod.

K významným činnostem v kurzech AC patří hodnocení žáků. Hlavní motivací je především společenské setkávání ve známém a příjemném prostředí škol a kontakty se sourodou skupinou vrstevníků. Některé z žáků může motivovat možnost budoucího uplatnění v chráněné dílně nebo na chráněném pracovišti. Výsledky činnosti a postoje motivovaných žáků jsou průběžně hodnoceny slovním hodnocením, případně pomocí symbolů s akcentem na pochvalu a povzbuzení. Žáci jsou vedeni k sebehodnocení, pro které je doporučena týmově vytvořená hodnotící škála. V závěru kurzu získávají žáci osvědčení o účasti, podmínkou je absolvování nejméně 60 % časové dotace kurzu. Ukázka tohoto certifikátu – viz Příloha č. 3 v části 7. Přílohy.

Výstupem projektu byl požadavek na legalizaci činnosti aktivačních center pro všechny zájemce ze základních škol speciálních formou úpravy platné školské legislativy. Pro MŠMT byly připraveny tyto návrhy:

- novelizace vyhlášky č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních, v platném znění,
- nebo novelizace vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, v platném znění,
- event. novelizace vyhlášky č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění vyhlášky č. 147/2011 Sb.

Adekvátní legislativní úpravou by byl učiněn další krok k realizaci práva na rovný přístup ke vzdělání i pro mládež s těžkým mentálním postižením.

2. Praktická část

Jiné je tvé dítě. Jiné ve svém duševním bohatství, jiné v rozvoji svých schopností, jiné ve vztazích ke světu, jiné ve svém jednání i počínání, jiné v běžných reakcích. Je jiné, ale není horší. Heinrich Behr

2.1. Vhodné aktivity kurzů AC

AC nabízejí žákům s těžkým mentálním postižením, postižením více vadami a autismem různorodé aktivity, které odpovídají jejich zájmům a schopnostem. Činnosti jsou strukturovány do třech kurzů, podle obtížnosti obsahu navíc rozčleněných na kurz základní a kurz rozšiřující. Jedná se o kurzy: **Technické práce, Lidová řemesla a Svět kolem nás a orientace v něm.**

Aktivity kurzů podporují manuální zručnost a dovednost žáků, rozvíjejí jejich tvořivost, fantazii a estetické vnímání, podporují komunikaci a dorozumívání. Žáci se učí zvládat každodenní situace běžného života a vypořádat se s technickými požadavky současné doby. Úměrnou a nenásilnou formou jsou vedeni k poznání sebe sama i světa kolem nás.

V níže uvedených kapitolách jsou po obecném úvodu popsány jednotlivé aktivity, které byly pilotně ověřeny v devíti AC při ZŠ speciálních. Představují návod, jak obsahově zajistit činnost AC formou analogickou Rámcovým vzdělávacím programům. V tabulkách jsou u všech prezentovaných aktivit ve třech sloupcích uváděny Výsledky vzdělávání (očekávané výstupy – „žák by měl“), Učivo a Pomůcky. Tento způsob by měl zajistit co nejefektivnější využití získaných zkušeností pro další uživatele.

2.2. Kurz A/I základní – Technické práce

Těžiště činností představují práce s drobným materiálem (navlékání korálků, skládání mozaiky z přírodnin, tvorba jednoduchých hraček a loutek), práce montážní a demontážní (hry s dřevěnými a plastickými stavebnicemi, případně s konstrukčními stavebnicemi za pomoci nářadí), práce s technickými materiály (s papírem, kartonem, dřevem, kovem, plasty, sklem), pěstitelské práce (květiny, ovoce a zelenina, půda, sběr bylin, pokojové květiny) a chovatelské práce (chov akvariálních ryb, drobných domácích zvířat a ptáků, zásady krmení a ošetřování, hygiena chovu).

2.2.1. Práce s technickými materiály

Práce se dřevem – dřevěné nástěnné věšáky

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - znát základní druhy dřeva vhodné pro dílenské zpracování - znát základní druhy nářadí - umět bezpečně zacházet se základními druhy nářadí - umět používat štětec a nátěrové hmoty - umět používat lepidlo na dřevo 	<ul style="list-style-type: none"> - druhy dřeva a jeho využití pro různé účely. - opracování dřeva dílenským nářadím - natírání nástěnného věšáku - lepení dřevěných háčků 	<ul style="list-style-type: none"> - dřevo, OSB desky, bukové tyče - dílenské nářadí na vyřezávání a opracovávání dřeva, smirkový papír - hoblice, svěrák, svěrky - lepidlo na dřevo - štětce a barvy na dřevo

Práce se dřevem - ptačí krmítka

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - získat základní vědomosti o práci se dřevem a nástroji - pracovat podle slovního návodu přiměřenými pracovními postupy - zvládat základní manuální dovednosti - správně používat vhodné pracovní nástroje, vzhledem k použitému materiálu - udržovat pořádek na pracovním místě, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce 	<p>Připravený materiál pro ptačí krmítko:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spodní část krmítka: nařezaný obdélník z dřevotřísky nebo dřevěné desky (14cm x 22 cm), doporučená tloušťka desky 2 cm - vrchní část krmítka (stříška): nařezaný obdélník z dřevotřísky nebo dřevěné desky (18cm x 22 cm), doporučená tloušťka desky 2 cm - uříznuté 2 hranoly o délce 11cm a 2 hranoly o délce 14 cm <p>Práce žáků:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obroušení dřevěných obdélníků a hranolů smirkovým papírem do hladka - nanést lepidlo na vrchní a 	<ul style="list-style-type: none"> - dřevěné desky - pilka na dřevo - pilník nebo rašple - smirkový papír, - kladivo, - hřebíky - lepidlo Herkules - štětec k natírání - fermež, Lazurool nebo Luxol

	<p>spodní plochy hranolů a spojit hranoly se spodní a vrchní částí a to v každém rohu</p> <ul style="list-style-type: none"> - pro zpevnění spodní i vrchní části krmítka se 4 hranoly zatlouci hřebíky - zahlazení ostrých hran smirkovým papírem - natření dřevěného výrobku <p>Úklid pracoviště:</p> <ul style="list-style-type: none"> - úklid nástrojů - úklid pracovní plochy - zametení místnosti 	
--	--	--

Práce se dřevem – obrázky z hřebíků

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s metodami a pracovními postupy při zpracování dřeva - naučit se pracovat podle jednoduchého návodu - používat základní pracovní nástroje - orientovat se v základních pracovních nástrojích a pomůckách - správně používat jednoduché pracovní nářadí a pomůcky - dodržovat hygienu a bezpečnost při práci - udržovat pořádek 	<p>Příprava materiálu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - příprava vhodného materiálu - odměření potřebné délky - upevnění a řezání - povrchová úprava <p>Zhotovení obrázku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - příprava motivu - zatloukání hřebíků - povrchová úprava - výrobku <p>Úklid pracoviště:</p> <ul style="list-style-type: none"> - úklid zbylého materiálu - uložení pracovního nářadí - úklid pracovní plochy - zametení místnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - základní materiál (smrkové desky, hřebíky různých velikostí) - dílenské nářadí (pila ocaska, kladivo, kleště, rašple, smirkový papír) - svěrák - úklidové prostředky - pracovní oděv - ukázkový výrobek

Práce se dřevem – výroba jarních dekorací: husy a ptáčky,

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - umět rozlišit hmatem materiál dřevo. - zvládat s pomocí práci se 	<ul style="list-style-type: none"> - nauka o použitých materiálech - seznámení se způsoby 	<ul style="list-style-type: none"> - dřevotřísková deska - šablony

<p>dřevem.</p> <ul style="list-style-type: none"> - s pomocí obkreslovat podle šablony - zvládat s pomocí opracovat dřevo smirkovým papírem a rašplí - umět rozlišit a pojmenovat jednotlivé nářadí - umět s pomocí poskládat z jednotlivých dílů husu - s pomocí uříznout naměřenou délku - s pomocí nanést lepidlo na požadované místo 	<p>opracování dřeva</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznámení s různými druhy nářadí, které budeme potřebovat - natírání barvou správného množství barvy - bezpečnost při práci s barvou a ostatním nářadím - dokreslování detailů a motivu na výrobky - vrtání otvoru pro nohy (dřevěnou tyčku) - měření metrem (stejně délky) 	<ul style="list-style-type: none"> - bambusové nebo dřevěné tyčky - nářadí – pila, rašple, smirkový papír, vrtačka, barvy (balakryl). - rukavice - štětce - metr - pířka - lepidlo
--	--	---

Práce s přírodním materiálem – bramborová tiskátka

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s metodami a pracovními postupy při zpracování přírodního materiálu (brambor) - naučit se pracovat podle jednoduchého návodu pod vedením lektora - používat základní pracovní nástroje - správně a bezpečně používat jednoduché pracovní nástroje a pomůcky - dodržovat hygienu a bezpečnost při práci - udržovat pořádek - rozvíjet estetické cítění a vnímání 	<p>Příprava materiálu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - příprava brambor pro vytvoření tiskátek - umytí a očištění brambor - rozkrojení <p>Zhotovení tiskátka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kresba motivu tužkou na rozkrojenou plochu - vykrojení obrysu pomocí nože - nanesení barvy štětcem - tisk na plátno <p>Úklid pracoviště:</p> <ul style="list-style-type: none"> - úklid zbylého materiálu - uložení pracovních pomůcek - úklid pracovní 	<ul style="list-style-type: none"> - základní materiál (brambory) - další pomůcky (nůž, štětce, tužka, barvy na textil, plátno)

	<p>plochy</p> <ul style="list-style-type: none"> - zametení místnosti - osobní hygiena 	
--	--	--

Práce s těstovinami - mandaly

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - získat základní informace o významu mandal - rytmicky střídat barvy a tvary při vyplňování mandaly - základy psychohygieny, relaxace 	<ul style="list-style-type: none"> - vyhledávání informací o mandalách z internetu - práce s kartonem – stříhání, lepení - rytmické řazení prvků 	<ul style="list-style-type: none"> - počítač – internet - karton - různé druhy těstovin - tužka, nůžky, lepidlo, štětec - CD přehrávač + relaxační hudba

Práce s papírem – jarní věneček

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s vlastnostmi kartonu - naučit vést nůžky po kruhu po předem vyznačené linii - pracovat s vodovými barvami na ploše - rozvíjet fantazii při zdobení jarních květin - vnímat krásu jarní přírody - ozdobit si místnost obrázky (rozvíjení estetického vnímání) - vyrábět obrázky z materiálu, který je okolo nás (rozvíjení tvůrčích schopností) 	<ul style="list-style-type: none"> - narýsovat 2 různě velké kružnice se soustředným bodem - tvar vystříhnout - nabarvit zelenou barvou obě strany mezikruží - nechat zaschnout - vyzdobit plato vodovými barvami dle fantazie - nechat zaschnout - jednotlivá okénka vystříhnout a upravit do tvaru kytičky - pomocí tavné pistole kytičky připevnit ke kartonovému mezikruží - vytvořit otvor na horní části věnečku - provléknout provázek na pověšení 	<ul style="list-style-type: none"> - karton - nůžky - kružítko - vodové barvy, miska, štětec - voda - plata od vajec - tavná pistole
---	---	---

Práce s kartónem – domy

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s metodami a pracovními postupy při zpracování kartonu - naučit se pracovat s barvami - technika práce se štětcem - naučit se pracovat podle jednoduchého návodu - používat základní pracovní nástroje - orientovat se v základních pracovních nástrojích a pomůckách - správně používat jednoduché pracovní nářadí a pomůcky 	<p>Příprava materiálu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - příprava vhodného materiálu, krabic - úprava velikosti a tvaru krabic - stříhání a řezání <p>Nátěr a kresba:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nátěr krycí barvou - předkreslení motivů - kresba jednotlivých prvků (okna, dveře...) - dolepení dalších prvků <p>Úklid pracoviště:</p> <ul style="list-style-type: none"> - úklid zbylého materiálu - uložení pracovního nářadí 	<ul style="list-style-type: none"> - základní materiál (kartónové krabice, krycí barva, lepidlo) - dílenské nářadí (nůžky, řezací nůž, štětec) - barvy ředitelné vodou - úklidové prostředky - pracovní oděv - ukázkový výrobek, obrázky

<ul style="list-style-type: none"> - dodržovat hygienu a bezpečnost při práci - udržovat pořádek - pečovat o svěřený materiál, šetření materiálem 	<ul style="list-style-type: none"> - úklid pracovní plochy - umytí štětců - zametení místnosti - osobní hygiena 	
--	---	--

Práce s korálky – náušnice, dárek ke Dni matek

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - pochopit význam svátku – Den matek - umět poděkovat a ocenit péči a starost matky o dítě - naučit se zprostředkovat mamince radost za pomoci vlastnoručně vyrobeného dárku 	<ul style="list-style-type: none"> - z plochého talíře s dopomocí vybrat velké tvary korálků - s celkovou podporou navléknout korálky na kovovou jehlu - zahrnout jehlu, navléknout druhý díl náušnice a zachytit s celkovou podporou očko 	<ul style="list-style-type: none"> - 2 kovové díly na výrobu náušnic - korálky - ketlovací kleště

Práce s krabičkami od zápalek – šperkovnice, dárek ke Dni matek

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - odpočítat daný počet krabiček - naučit se nanášet stejnoměrnou vrstvu lepidla - umět odměřit látku a nastříhat ji - rozvíjet fantazii při výzdobě šperkovniček - naučit se v rámci svých možností dle pokynů učitele umístit korálek doprostřed „zásuvky“ - hotový výrobek včetně náušnic předat s přáním mamince 	<ul style="list-style-type: none"> - z nabízených krabiček si vybrat daný počet (6,8) - krabičky s pomocí slepit lepidlem dle předem připraveného vzoru - s celkovou pomocí odměřit si pruh látky podle velikosti slepených krabiček - s částečnou pomocí nalepit látku na krabičky dle přiloženého vzoru - nechat zaschnout - ozdobit si bílé strany krabiček („zásuvky“) fixou - vybrat ozdobu na 	<ul style="list-style-type: none"> - krabičky od zápalek - látka - nůžky - lepidlo - korálky na ozdobu - stuhy na ozdobu

	<p>„zásuvky“ (korálky různých tvarů a barev)</p> <ul style="list-style-type: none"> - korálky jako ozdobu nalepit doprostřed každé „zásuvky“ - nechat zaschnout - horní plochu krabičky - „šperkovničky“ ozdobit s dopomocí vystříhanými kousky látky, korálky, stuhou - nechat zaschnout - po úplném zaschnutí vložit s dopomocí vyrobené náušnice do nazdobené šperkovničky 	
--	--	--

2.2.2. Pěstitelské práce

Pěstujeme rostliny

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a podle svých schopností popsat jeho výsledky - pečovat o nenáročné rostliny ve třídě i na zahradě - znát základní podmínky a postupy pro pěstování vybraných rostlin 	<ul style="list-style-type: none"> - pozorovat přírodu na vycházkách v jednotlivých ročních obdobích - sledovat podmínky pro život rostlin v různém ročním období - sbírat přírodniny - poznávat různé druhy pokojových rostlin - ošetřovat pokojové rostliny – zalévat, otírat listy, omývat misku - ošetřovat rostliny na záhoně – zalévat, plít, kypřit - zásady bezpečné práce 	<ul style="list-style-type: none"> - konvička na zalévání pokojových rostlin - konvičky na zalévání rostlin na záhoně - motyčka, hrábě, kypřidlo, sázecí kolík - truhlíky, malé skleníčky - květináče - hlína, perlit - publikace o rostlinách

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

	<p>s rostlinami</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozorovat klíčení semen - upravovat půdu před setím, sít do řádků, sázet, zalévat, plít, přetrhávat, kypřit - znát a umět používat základní pomůcky a nářadí pro práci na zahradě - znát základní podmínky pro život rostlin - podmínky růstu rostlin – půda, živiny, voda, světlo, teplo - porovnávat podmínky života rostlin v přírodě v závislosti na ročním období - pěstovat plodovou zeleninu 	
--	---	--

Sadba zeleniny

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - nakoupit sadbu v zahradnictví (kedlubny, saláty) - poznat odlišnosti sadby od setby - připravit záhon na sadbu – rytí, odplevelení, uhrabání záhonu, vyznačení cestiček, vykolíkování jamek - zasadit kedlubny a saláty do záhonu na určená místa - zalít záhon 	<ul style="list-style-type: none"> - prohlížení obrázků zeleniny - rozlišování jednotlivých druhů zeleniny - příklady na využití zeleniny v kuchyni - prohlídka a orientace v zahradnictví - nákup sadby v zahradnictví - zaplacení - uložení nákupu - rytí - odplevelení - uhrabání záhonu - vyznačení cestiček - vykolíkování jamek 	<ul style="list-style-type: none"> - obrázky zeleniny - čerstvá zelenina - sadba - rýč, hrábě, hrabičky, kolík, konev - kuchyňské potřeby na přípravu zeleninového salátu

	<ul style="list-style-type: none"> - zasazení kedluben a salátů - zalévání - příprava pokrmu ze zeleniny - stolování 	
--	--	--

Sadba rajčat a fazolí

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - naučit se pozorovat růst rostlin - pěstovat a ošetřovat zeleninu - dodržovat zásady bezpečnosti práce 	<ul style="list-style-type: none"> - práce se sazenicemi - zalévání sadby - ošetřování rostlin: pletí, kypření - činnost s nářadím 	<ul style="list-style-type: none"> - skleník - konvice na zalévání - malé motyčky - kypřidlo

2.2.3. Chovatelské práce

Zakládání akvária

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - orientovat se v základních pojmech a dle svých schopností je používat - znát několik druhů akvarijských ryb - připravit akvárium pro chov rybiček - vědět, kde se rybičky nakupují - nakoupit rybičky ve Zverimexu - přenést rybičky a nasadit je do akvária 	<ul style="list-style-type: none"> - základní pojmy - druhy akvarijských ryb - práce s encyklopedií, internetem - vymývání akvária - propláchnutí kamínků - lepení tapety na akvárium - vrstvení kamínků - úprava dekorace - napouštění akvária vodou - leštění vnějších skel - lepení teploměru - sázení rostlin - instalace filtru a vzduchování - nastavení teploty topného tělesa, umístění do akvária - čištění vnitřních skel pomocí magnetu 	<ul style="list-style-type: none"> - chovatelské příručky - encyklopedie akvarijských ryb - počítač, internet - peníze - akvárium - hadříky - kbelíky, síta, umyvadla - lepidlo na akvária, tapeta, štětce - písek, kamínky, dekorace - rostliny - rybičky

	<ul style="list-style-type: none"> - výběr a nákup rybiček 	<ul style="list-style-type: none"> - vzduchování, filtr - topné těleso - teploměr - magnet na čištění akvária
--	---	---

Péče o akvariijní rybičky

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - orientovat se v základních pojmech a dle svých schopností je používat - znát základní životní podmínky ryb - vědět, čím se rybičky živí - umět připravit krmivo a nakrmit rybičky - doplnit vodu do akvária - kontrolovat teplotu na teploměru - udržovat čistotu akvária - pečovat o rostliny v akváriu - poznat onemocnění ryb - vylovit ryby pomocí síťky - dodržovat základní hygienická a bezpečnostní pravidla 	<ul style="list-style-type: none"> - základní pojmy - práce s literaturou, internetem - životní podmínky ryb - druhy krmiva - příprava krmiva - krmení rybiček - kontrola teploty vody - čištění filtru - odsávání nečistot ze dna - odstranění řas - nemoci ryb a jejich léčba - výlov ryb pomocí síťky - odstranění odumřelých listů rostlin - prořezávání rychle rostoucích rostlin - základní hygienická pravidla - bezpečnostní pravidla při práci s elektrickými přístroji 	<ul style="list-style-type: none"> - odborná literatura - počítač, internet - suché a mražené krmivo - voda - teploměr - magnet na čištění akvária - filtr - síťky - hadičky - odkalovací zvon - konev - kbelík - kuchyňská sůl - vitamíny, léky

Péče o králíka

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - poznat na obrázku králíka - přiřadit správný obrázek ke králíkova 	<ul style="list-style-type: none"> - pohádka o králíkovi - prohlížení obrázků - vytisknutí si tematického obrázku z internetu 	<ul style="list-style-type: none"> - pohádka O králíčkově - obrázky, fotografie - internet - DVD Králíci z klobouku

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<ul style="list-style-type: none"> - popsat, čím se králík živí - vyčistit klec pro králíka - pečovat o králíka 	<ul style="list-style-type: none"> - vybarvování obrázku - přiřazování k fotografiím - shlédnutí pohádky v televizi – Králíci z klobouku - přenesení kotce i králíka ze školy na zahradu - vhodný volný výběh pro králíka - vyčištění klece - kompostování odpadu - příprava čisté podestýlky - sběr zeleného krmení - nakrmení králíka - výměna vody v pítku - vrácení králíka do školy - vzájemné sdělování si pocitů z kontaktu se zvířetem - společné zhodnocení práce - hygiena 	<ul style="list-style-type: none"> - venkovní klec pro králíka - piliny, krmivo, listy, voda - ocet, sůl, voda – ekologické čištění
--	---	--

Péče o želvičku

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - citlivě zacházet se zvířetem - nakrmit želvu - vyjmenovat několik základních podmínek pro chov želvy - připravit krmení pro želvu 	<ul style="list-style-type: none"> - chov zvířat z jiných podnebných pásů - materiální podmínky pro chov želvy - vybavení terária - vhodné krmivo pro želvu 	<ul style="list-style-type: none"> - vybavené terárium pro suchozemskou želvu - želva - odpovídající krmivo - odborná literatura zapůjčená z místní knihovny

Krmení agam

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<ul style="list-style-type: none"> - rozlišit jednotlivé druhy dozrálé zeleniny ve skleníku - sklídit plodiny (salát a kedlubny) ze skleníku - očistit zeleninu - nakrájet zeleninu - natrhat listy salátu - vyměnit vodu u agam - odstranit nečistoty v teráriu - nakrmit agamy 	<ul style="list-style-type: none"> - prohlížení obrázků zeleniny - prohlížení obrázků různých druhů ještěřů - rozlišování jednotlivých druhů zeleniny - příklady na využití zeleniny v kuchyni - prohlídka a orientace ve skleníku - sklízení salátu a kedluben - čištění, trhání a krájení zeleniny - výměna vody v misce v teráriu - odstranění nečistot v teráriu - krmení agam - pozorování agam - kontakt s agamami 	<ul style="list-style-type: none"> - obrázky zeleniny - obrázky ještěřů - čerstvá zelenina - skleník - kuchyňské potřeby - lopatka a smetáček - lupa
--	--	---

Chov morčat

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - umět vyjmenovat, ukázat a rozlišit, co potřebuje morče k životu - učit se pojmenovat vybavení klece - zvládat s pomocí vyčistit a uklidit chovnou klec - umýt příslušenství klece a vymění vodu - zvládat s pomocí natrhat trávu a jiné byliny - umět vyjmenovat, co je pro morčata chutné a 	<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s životem a různými plemeny morčat - umět vybrat různé druhy potravin pro morčata - naučit se, jak morčata správně brát do ruky - dodržovat bezpečnostní a hygienické zásady chovu - zabavit morčata, aby se nenudila 	<ul style="list-style-type: none"> - klec - morčata - stelivo - krmení, seno, granule - napáječka - domeček - miska - záchodek - lopatka - knížka o chovu morčat

zdravé - s pomocí rozlišit morče podle hmatu od diametrálně odlišných předmětů		
---	--	--

2.3. Kurz A // rozšiřující – Technické práce

Vzhledem k výrazným rozdílům ve vstupních znalostech zájemců byl kurz Technické práce rozdělen na základní a rozšiřující. Rozšiřující kurz se zabývá náročnějšími činnostmi v oblasti technických, chovatelských a pěstitelských prací. Obě části na sebe volně navazují a žáci kurzu mohou nabízené činnosti využívat podle svých individuálních vzdělávacích potřeb, umožněn je případný přestup z jednotlivých úrovní i během školního roku. Rozšířená část slouží též žákům, kteří mají zájem o pokračování v docházce do AC.

2.3.1. Práce s technickými materiály

Práce se dřevem – výroba jarních dekorací: husy a ptáčky

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - umět rozlišit základní druhy dřeva (tvrdé, měkké) a přiřadit zástupce stromů - zvládat práci se dřevem - zvládat opracovat dřevo smirkovým papírem a rašplí - umět rozlišit a pojmenovat jednotlivé nářadí a jeho využití - zvládat práci s vrtačkou (upínání vrtáku, výběr správné šířky vrtáku) - správně upnout dřevo do svěráku - zvládat samostatně práci s barvami - zvládat samostatně 	<ul style="list-style-type: none"> - nauka o použitých materiálech (hmatové, vizuální vlastnosti...) - seznámení s vlastnostmi a použitím barev při výtvarné tvorbě - seznámení s různými druhy nářadí a bezpečností při práci - správně postupovat při natírání barvou - podle vzoru naměřit stejnou délku a díl uříznout 	<ul style="list-style-type: none"> - dřevotřísková deska - šablony - bambusové nebo dřevěné tyčky - nářadí – pila, rašple, smirkový papír, vrtačka, barvy (balakryl) - rukavice - štětce - metr - pířka - lepidlo

kresbu a dokreslování detailů - naměřit a uříznout danou délku - zvládnout práci s lepidlem		
---	--	--

Výroba mýdel

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - seznamovat se a dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny při práci v cvičné kuchyni - používat ochranné pracovní pomůcky - orientovat se v základních pojmech při práci s mýdlovou hmotou - dle svých schopností používat názvy pracovních pomůcek - bezpečně používat vhodné pomůcky při výrobě mýdel - poznávat fyzikální vlastnosti hmoty – tekutá, pevná - krájet mýdlovou hmotu - ukládat mýdlovou hmotu do hrnců - umět zapnout a vypnout kuchyňský sporák - nastavit teplotu sporáku pro rozpouštění mýdlové hmoty - míchat mýdlovou hmotu - uvést mýdlovou hmotu do tekutého stavu zahříváním ve vodní lázni - smíchat různé ingredience (barvu, 	<ul style="list-style-type: none"> - základní zásady hygieny a bezpečnosti při práci v cvičné kuchyni - základní pojmy a názvy - názvy, funkce a bezpečné použití vhodných pomůcek - fyzikální vlastnosti mýdlové hmoty - krájení nožem - práce s kuchyňským sporákem (zapnutí, vypnutí, nastavení teploty) - míchání ingrediencí - míchání hmoty - vylévání formy - ukládání forem do chladničky - ozdobné balení mýdel - obkreslování šablony - stříhání kartonu - ohýbání a překládání kartonu - skládání krabičky podle předlohy - správné používání nůžek - přestřihování stuhy - vázání stuhy - organizace práce - úklid pracoviště, uložení pomůcek - první pomoc při drobném poranění 	<ul style="list-style-type: none"> - ochranné pracovní pomůcky (chňapky) - nože - kuchyňská prkénka - kuchyňský sporák - chladnička - hrnce - vařečky - formy - mýdlová hmota - mýdlové barvy - mýdlové parfémy - celofánové sáčky - celofán – metráž - ozdobné stuhy - šablona krabičky - barevný vlnitý nebo hladký karton - nůžky - tužky - pravítka - úklidové prostředky (kbelíky, hadry, smetáky,

<ul style="list-style-type: none"> parfém) - vylévat formy mýdlovou hmotou - ukládat formy do chladničky - vyklápět mýdlo z formy - balit mýdla do celofánu - vyrobít jednoduchou krabičku z kartonu - obkreslit šablonu - stříhat papír podle linie - překládat a ohýbat karton - skládat krabičku podle předlohy - uvázat ozdobnou stuhu - přestříhovat stuhu nůžkami - udržovat pořádek na svém pracovním místě - zvládat jednoduché úklidové práce - dle svých možností poskytnout první pomoc při drobném poranění 		<ul style="list-style-type: none"> lopatky, čisticí prostředky...) - vzorové výrobky
--	--	--

Práce s korálky – náušnice, dárek ke Dni matek

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - pochopit význam svátku – Den matek - umět poděkovat a ocenit péči a starost matky o dítě - naučit se - zprostředkovat mamince radost za pomoci vlastnoručně vyrobeného dárku 	<ul style="list-style-type: none"> - z misky si vybrat korálky dle vlastní fantazie - navléknout korálky na kovovou jehlu - zahrnout jehlu, navléknout druhý díl náušnice a zachytit očko 	<ul style="list-style-type: none"> - 2 kovové díly na výrobu náušnic - korálky - ketlovací kleště

Práce s krabičkami od zápalek – šperkovnice, dárek ke Dni matek

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
----------------------------------	-----------------	---------

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<ul style="list-style-type: none"> - manipulací a hlasitým počítáním připravit daný počet krabiček - s dopomocí se naučit nanášet lepidlo - rozvíjet fantazii při výzdobě šperkovniček“ - fixou nebo trojhrannou pastelkou vybarvit „zásuvky“ - hotový výrobek včetně náušnic předat s přáním mamince 	<ul style="list-style-type: none"> - krabičky slepit s pomocí dle předem připraveného vzoru - odměřit pruh látky podle velikosti slepených krabiček - nalepit látku na krabičky dle přiloženého vzoru - nechat zaschnout - ozdobit bílé strany krabiček („zásuvky“) - z plochého talíře vybrat ozdoby (korálky různých tvarů a barev) - horní plochu krabičky- „šperkovničky“ ozdobit dle vlastní fantazie - nechat zaschnout - po úplném zaschnutí vložit vyrobené náušnice do nazdobené šperkovničky 	<ul style="list-style-type: none"> - krabičky od zápalek - látka - nůžky - lepidlo - korálky na ozdobu - stuhy na ozdobu
--	---	--

Drátkování na lahev

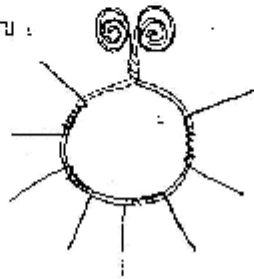
Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - dbát bezpečnosti při práci s - drátkem - procvičit jemnou motoriku - cílený pohyb prstů - práce ve skupině, ve dvojici 	<ul style="list-style-type: none"> - práce se sklem, vymytí - lahve - práce s drátkem - použití kleští - jemná motorika, ohyby 	<ul style="list-style-type: none"> - prázdné lahve, nejlépe typ od ovocných šťáv nebo od kečupu - drátek - kleště - kartáček, štetka na vymytí lahví

Nákres postupu drátkování:

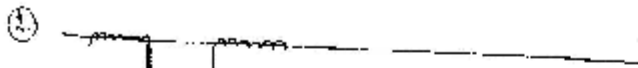
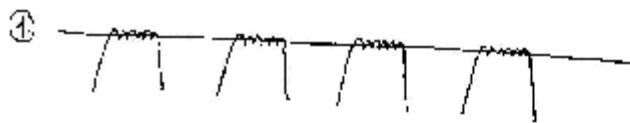
OBDÉLNÍKY



SPŮSOB UZAVŘENÍ OBVOODOVÉHO DRÁTU:



SCHEMA POSTUPU V ROVINĚ:

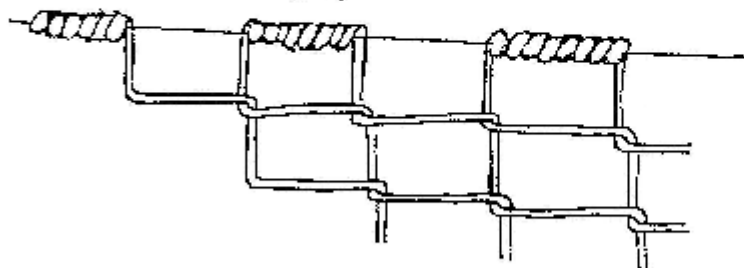


OHNE SE DO PRAVÉHO ÚHLU

SE ZATUČÍ!

→ VŠECH DRÁTKA NA VŠECH ÚHLU
PŘEDVÍMÁNÍ PŘI VŠECH ÚHLU

CELKOVÝ POHLED NA VZOR:



Metodický popis aktivity:

Metodický popis aktivity

- nejprve vyčistíme lahve nebo sklenice – odstraníme zbylé etikety
- pomocí kleští si připravíme 5ks drátku cca 1-1,3 m
- zavedeme základní drátek kolem hrdla lahve a potom postupně přidáváme ostatní
- založíme osnovu a vytváříme „okénka“ viz nákres
- žáky vedeme k samostatnosti, je ovšem nutná výpomoc hlavně v počátku s osnovou
- lépe se žákům drátek utahuje, pracují-li ve dvojici.

2.3.2. Pěstitelské práce

Pěstujeme rostliny

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a podle svých schopností popsat jeho výsledky - pečovat o nenáročné rostliny ve třídě i na zahradě - znát základní podmínky a postupy pro pěstování vybraných rostlin - ošetřovat a pěstovat podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádět pěstitelské pozorování - volit podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní - dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce a ochrany zdraví, poskytnout první pomoc při 	<ul style="list-style-type: none"> - pozorovat přírodu na vycházkách v jednotlivých ročních obdobích - sledovat podmínky pro život rostlin v různém ročním období - sbírat přírodniny - poznávat různé druhy pokojových rostlin - ošetřovat pokojové rostliny – zalévat, otírat listy, omývat misku, odstraňovat odumřelé části, kypřit půdu, rozmnožovat květiny dělením - ošetřovat rostliny na záhoně – zalévat, plít, kypřit - zásady bezpečné práce s rostlinami - pozorovat klíčení osiva a sadby - upravovat půdu před 	<ul style="list-style-type: none"> - konvička na zalévání pokojových rostlin - konvičky na zalévání rostlin na záhoně - motyčka, hrábě, kypřidlo, sázecí kolík - truhlíky, malé skleničky - květináče - hlína, perlit - hnojivo - publikace o rostlinách

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<p>úrazu při práci na zahradě</p> <ul style="list-style-type: none"> - pěstovat a ošetřovat květiny v interiéru a využívat je k výzdobě - používat vhodné pomůcky a provádět jejich údržbu 	<p>setím, sít do řádků, sázet, zalévat, plít, přetrhávat, kypřit</p> <ul style="list-style-type: none"> - znát a umět používat základní pomůcky a nářadí pro práci na zahradě - znát základní podmínky pro život rostlin - podmínky růstu rostlin – půda, živiny, voda, světlo, teplo - porovnávat podmínky života rostlin v přírodě v závislosti na ročním období - pěstování rostlin – ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina) - předpěstování sadby (v truhlíku, kelímcích) - péče o životní prostředí - třídění odpadků - dodržovat stanovené postupy - způsoby zpracování a skladování ovoce a zeleniny - význam léčivých rostlin - poznat některé léčivé rostliny - využití květin v exteriéru a interiéru - správné používání nářadí a pomůcek při práci na zahradě - pečovat o nářadí, očistit a uklidit po práci - pozorovat škůdce na rostlinách - výživa rostlin 	
--	---	--

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

	<ul style="list-style-type: none"> - ochrana rostlin a půdy - kompost - umět poskytnout první pomoc při drobném poranění - aranžování a jednoduchá vazba květin a přírodnin (vánoční, velikonoční dekorace). - zásady pobytu v přírodě při alergiích 	
--	---	--

Sadba zeleniny

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - naplnit květník nebo sadbovač - zasít semínka, přesadit sazeničku - přiměřeně zavlažovat sadbu - dodržovat pravidla chování v dílně a ve skleníku 	<ul style="list-style-type: none"> - hygiena práce se zeleninou - práce s osivem a sazenicemi - zalévání a rosení sadby 	<ul style="list-style-type: none"> - sadbovač, květináče - sazenice fialek - kropáček, rozprašovač - skleník - zemina - substrát

Výsev řeřichy a sázení sukulentů

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - znát podmínky při pěstování bylinek - znát nutnost pravidelné zálivky - vysvětlit význam bylinek pro naše zdraví - umět si založit bylinkovou zahrádku doma - znát a v praxi použít postup při výsadbě pokojových květin 	<ul style="list-style-type: none"> - na plastový tácek rozložit silnější vrstvu vaty - vydatně zalít vodou - po řádném vsáknutí vody hustě vysévat řeřichu - vymývání květináčů - vložení kamínku na dno květináče 	<ul style="list-style-type: none"> - tácky - vata - řeřicha - voda - květináče - substrát pro kaktusy - předpěstované

- umět ošetřovat pokojové květiny - získat vztah k živé přírodě	- nasypání substrátu do 1/3 výšky květináče - do otvoru v hlíně zasadit kaktus - dosypat hlínu	odnože sukulentů
--	--	------------------

Sadba rajčat a

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - naučit se pozorovat růst rostlin - pěstovat a ošetřovat zeleninu - dodržovat zásady bezpečnosti práce - vysvětlit význam zeleniny pro naše zdraví - pravidelně zařadit zeleninu do jídelníčku 	<ul style="list-style-type: none"> - práce se sazenicemi - zalévání sadby - ošetřování rostlin: pletí, kypření - samostatná práce s náradím - pozorování klíčení osiva - ošetřování rostlin na záhonu (vyvazování rostlin) - seznámení s podmínkami pro život rostlin 	<ul style="list-style-type: none"> - skleník - záhon na zahradě - konvice na zalévání rostlin - malé motyčky - kypřidlo - nůžky - provázek - dřevěné laťky

2.3.3. Chovatelské práce

Chov morčat

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - zná některé plemena morčat, původ a biologický popis morčat - umí vyjmenovat, co potřebuje morče k životu - popíše vybavení klece - zvládá vyčistit a uklidit chovnou klec - umyje příslušenství klece a vymění vodu - zvládá natrhat trávu a jiné byliny - umí vyjmenovat, co je 	<ul style="list-style-type: none"> - seznámení se s životem a různými plemeny morčat. - seznámení s různými druhy jídla pro morčata. - zkouší, jak správně morčata brát a přenášet - dodržuje bezpečnostní a hygienické zásady chovu - vymýšlí, jak morčata zabavit, aby se nenudila - ví, kam morčata umístit 	<ul style="list-style-type: none"> - klec - morčata - stelivo - krmení, seno, granule - napáječka - domeček - miska - záchodek - lopatka - knížka o chovu morčat

<p>pro morčata chutné a zdravé</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozliší morče podle hmatu od diametrálně odlišných předmětů. - řeší situace, když se vyskytnou problémy. - ví, na co si dávat pozor při umístění morčat do venkovního výběhu 	<p>během čištění klece</p> <ul style="list-style-type: none"> - hledá správná řešení některých problémů při chovu morčat 	
---	---	--

2.4. Kurz B/I základní – Lidová řemesla

Předpokládá se vlastní práce podle názorné motivační předlohy, např. předmětů selského baroka. Přiměřenými pracovními postupy lze vytvářet nejrůznější výrobky ručních prací, především výšivky, úplety, batikovaný textil, drhané a paličkované ozdoby, malované sklo, dřevořezby, lidovou keramiku, apod.

2.4.1. Ruční práce

Novoroční přání

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - vyrobit novoroční přání - odeslat přání 	<ul style="list-style-type: none"> - příprava pracovní plochy - navlhčení čtvrtky pomocí štětce, houbičky - zapouštění anilínových barev štětcem, molitanovými tiskátky nebo prsty - vytváření zajímavých obrazců - rozvoj fantazie a představ – hledání barevných souladů a tvarů, skvrn - po zaschnutí úprava formátu - použití řezačky - dokreslování černým nebo zlatým fixem - vlepování na připravené bílé podklady - vložení do obálek - nalepení známek 	<ul style="list-style-type: none"> - bílé čtvrtky - anilínové barvy - štětce, houbičky - zlaté a černé fixy - řezačka na papír - lepidlo - obálky - poštovní známky

	<ul style="list-style-type: none"> - vhození do poštovní schránky - Průřezové téma – Svět kolem nás 	
--	---	--

Náušnice, přívěsky z korálek

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - získat dovednost pracovat podle obrazového návodu - upevnit si dovednost postupu práce - zdokonalení jemné motoriky - rozvoj estetického vnímání 	<ul style="list-style-type: none"> - vyhledávání informací – pracovního postupu na internetu - dodržování jednotlivých kroků dle obrazového návodu - výběr a třídění korálek - navlékání jednotlivých částí - dokončení šperku - význam šperku 	<ul style="list-style-type: none"> - počítač – internet - třídící misky - korálky – kulaté, hranaté, ve tvaru křídel - pružný vlasec - nůžky - obrazový návod - vzorová vážka

Plstěné vánoční ozdoby a dekorace

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - pracovat s jehlou - plstít vlnu do vymezeného tvaru - vytvořit poutko na výrobku - ozdobit výrobek - dbát bezpečnosti při práci s jehlou 	<ul style="list-style-type: none"> - pohyb jehly za účelem vtlačení vlny do plochy tvořítek - přidávání vlny, vytváření barevných kombinací - plstění poutka - přišití knoflíků jako ozdoba 	<ul style="list-style-type: none"> - vlna různé barvy - jehly s tupým hrotem - tvořítka - podkladová destička - knoflíky k ozdobení - jehla, nit, bavlnky

Ovčí rouno

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se se zpracováním ovčího rouna 	<ul style="list-style-type: none"> - plynulý pohyb horních i dolních končetin při práci na kolovratu - jemné tažení vlny 	<ul style="list-style-type: none"> - kolovrat - ovčí rouno

Vánoční perníčky

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s výrobou tradičního vánočního pečiva - umět se orientovat v jednoduchém receptu - odměřit pomocí jednoduchých pomůcek potřebné množství surovin - orientovat se v základních kuchyňských pomůckách - správně používat jednoduché kuchyňské vybavení - dodržovat hygienu a bezpečnost při práci 	<p>Příprava těsta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - příprava surovin pro výrobu těsta - odměření potřebného množství surovin - hnětení a válení těsta - vykrajování tvarů <p>Pečení perníčků:</p> <ul style="list-style-type: none"> - příprava pečicí trouby - přenášení tvarů na plech - pečení perníčků <p>Úklid pracoviště:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mytí použitého nádobí - ukládání nádobí - úklid pracovní plochy - zametení místnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - základní suroviny (mouka, vejce, cukr, mléko, med, koření, tuk) - kuchyňské pomůcky mechanické, elektrické pomůcky (ruční hnětač) - el. trouba - úklidové prostředky - pracovní oděv - publikace s tematikou vánočního cukroví a vánočních tradic

Výroba svíček

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - upevnit své dovednosti při práci s nožem - dbát bezpečnosti při práci s elektrospotřebiči - procvičit jemnou motoriku - rozvíjet estetické vnímání 	<ul style="list-style-type: none"> - práce s nožem, škrabání - práce s vařičem - ladění barev - jemná motorika – vázání knotů 	<ul style="list-style-type: none"> - staré nebo zbytkové svíčky - menší kuchyňský nůž - menší hrnce - sítko, dřevěnou měchačku a naběračku - elektrický vařič - prázdné skleničky od svíček - knotovou šňůru - špejle

Pletení košíků z pedigu

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - s dopomocí barvit pedig 	<ul style="list-style-type: none"> - barvení pedigu - pletení košíčku 	<ul style="list-style-type: none"> - velký hrnec, sporák, velká

<ul style="list-style-type: none"> - s dopomocí vyplétat košíček na připravený základ 		<p>vařečka, igelit na odkládání nabarveného materiálu</p> <ul style="list-style-type: none"> - pedig, barva - připravené dno košíčku
--	--	--

2.4.2. Práce s textílem

Zpracování textilních materiálů

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - seznamovat se a dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci při práci s textílem a šití - orientovat se v používaných názvech při práci s textílem - podle svých schopností používat názvy pracovních pomůcek - používat vhodné nástroje a pomůcky při šití - poznávat vlastnosti různých druhů textilií při praktických činnostech - zvládnout přípravné činnosti při práci s textílem - odměřovat a navlékat nitě do jehly - pracovat s jehlou a nůžkami - stříhat textil - pracovat s textílem – vystříhat a nalepovat - používat různé druhy textilu - sešívát textil předním a zadním stehem - užívat základní stehy vyšívání - používat barvy na textil - (tekuté i pevné – voskovky, šablony, 	<ul style="list-style-type: none"> - základní zásady hygieny a bezpečnosti při šití - názvosloví - pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití (nůžky, lepidlo, štětec, podložka, jehla, špendlíky, náprstek, šablony, tiskátka, tavná pistole...) - navlékání nitě do jehly - základy šití – přední a zadní steh - stříhání textilu - šetrné a správné zacházení s nůžkami - sešívání látky předním a zadním stehem - lepení textilu - vyšívání - vzorníček základních stehů pro vyšívání (plný, rovný, křížkový) - vytváření drobných předmětů, ozdob, jednoduchých hraček, dárků, – např. jehelníček, kočička, andílek, vánoční ozdoby, obrázků, prostírání..... - lidové zvyky, tradice, řemesla - jednoduché pracovní operace a postupy 	<ul style="list-style-type: none"> - nástroje a pomůcky- nůžky, jehla, navlékač, špendlíky, nitě, bavlnky, šňůrky, provázky, vyšívací kruhy, tavná pistole.... - různé druhy textilií (bavlna, filc, flauš, fleecce, panama, kanava, hedvábní....) - publikace s tematikou lidových ozdob - vzorové výrobky

<p>razítka)</p> <ul style="list-style-type: none"> - podle svých schopností dodržovat jednoduché pracovní postupy - vytvářet jednoduché hračky, drobné dekorativní předměty, dárky apod. - zhotovovat jednoduché ozdoby s využitím jednoduchých technik lidových řemesel - udržovat pořádek na svém pracovním místě - bezpečně zacházet s nástroji, pomůckami a materiálem - zvládnout jednoduché úklidové práce svého pracoviště - podle svých schopností umět poskytnout první pomoc při drobném poranění 	<ul style="list-style-type: none"> - úklid pracoviště, uložení pomůcek - hospodárné využívání materiálu - organizace práce - bezpečnost při práci - pořádek na pracovišti - první pomoc při drobném poranění 	
--	--	--

Mléčná batika

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s metodami a pracovními postupy při zpracování textilu - naučit se pracovat podle jednoduchého návodu pod vedením lektora - používat základní pracovní nástroje - správně používat jednoduché pracovní nářadí a pomůcky - dodržovat hygienu a bezpečnost při práci - udržovat pořádek - rozvíjet estetické cítění a vnímání 	<p>Příprava materiálu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - příprava vhodného materiálu (plátno) - namočení látky do mléka - částečné vyždímání <p>Zhotovení obrázku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kresba barevnými křídami na plátno - prosušení - povrchová úprava - výrobku - žehlení <p>Úklid pracoviště:</p> <ul style="list-style-type: none"> - úklid zbylého materiálu - uložení pracovních pomůcek - úklid pracovní plochy - zametení místnosti - osobní hygiena 	<ul style="list-style-type: none"> - základní materiál (bílé plátno, barevné křídý, mléko) - další pomůcky (mísa, nůžky, podložky, žehlička, vzorové výrobky, předkreslené motivy)

Držák na příbor - rybička

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - oblékat si pracovní oděv a obuv - připravit si potřebné pomůcky - seznámit se s vlastnostmi filcu - umět obkreslit šablonu - stříhat látku podle předkreslené linie - správně používat nůžky - stříhat látku - správně používat lepidlo - používat barvy na sklo - kreslit podle předlohy - používat svoji fantazii - pracovat podle jednoduchého návodu - porozumět jednoduchým pokynům - umět třídit odpad - šetřit materiálem - dodržovat hygienu a bezpečnost při práci 	<p>Příprava činnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oblékání pracovního oděvu a obuvi - příprava pomůcek <p>Práce s textilem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obkreslení šablony na textil - stříhání textilu - lepení textilu - zdobení textilu barvami na sklo - kresba podle předlohy - kresba podle fantazie <p>Úklid pracoviště:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ukládání pomůcek - úklid pracovní plochy - zametení místnosti - odnášení a třídění odpadu 	<ul style="list-style-type: none"> - čtvrtky - tužky - fixy - barevný filc - nůžky - tuhé lepidlo Kores - barvy na sklo - noviny - úklidové prostředky - pracovní oděv

Batika, tisk textilními barvami, kresba fixy na textil – zdobení triček a ubrusů

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - umět rozlišit hmatem základní druhy textilních materiálů (bavlna, umělá vlákna) - zvládat s pomocí práci s textilními barvami - zvládat s pomocí (instrukcemi) kresbu a dokreslování detailů textilními fixami - vybrat k tisku razítko dle vlastního uvážení (co se 	<ul style="list-style-type: none"> - nauka o použitých materiálech - seznámení se způsoby použití textilních barev a fixů - seznámení s různými druhy razítek - rozvržení plochy k tisku - vhodnost motivů a množství potisku - nácvik nanášení 	<ul style="list-style-type: none"> - batikovaná trička nebo jiný bavlněný materiál (ubrus, plátno,...) - kvalitní krycí barvy na textil (např. Pébeo) - krycí fixy na textil (např. Tex Opak – Darwi) - dřevěná nebo jiná razítko na textil

<p>mu líbí, podle toho, pro koho je věc k tisku určena)</p> <ul style="list-style-type: none"> - umět s pomocí žehličkou fixovat motivy na textilu 	<p>správného množství barvy</p> <ul style="list-style-type: none"> - nácvik tisku na textil - dokreslování detailů a další zdobení textilními barvami - fixace kreseb a tisku žehličkou 	<ul style="list-style-type: none"> - noviny - štětce
---	--	--

Bylinkový jahelníček

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - dle vůně poznat použité bylinky - naplnit bylinkami sáčky - trhat po niti nastříhnuté linie - špendlit s pomocí látku lícem k sobě - stehovat s pomocí připravený tvar - trhat na malé kousky materiál na výplň jahelníčků - obracet s pomocí prošité jahelníčky z rubu na líc - plnit jahelníčky rovnoměrně přiměřeným množstvím výplně - pečlivě vkládat do každého jahelníčku malý sáček s bylinkami - rovnat naplněné jahelníčky do krabice - s pomocí balit jahelníčky do sáčků 	<ul style="list-style-type: none"> - rozeznávání bylin dle vůně - plnění sáčků bylinkami - práce s látkou (trhání látky po niti) - špendlení - stehování - příprava materiálu na výplň (trhání na malé kousky) - obracení prošitých jahelníčků z rubu na líc - plnění vatou či vatelínem - vkládání sáčků s bylinkami - rovnání do krabice - dárkové zabalení jahelníčků 	<ul style="list-style-type: none"> - bylinky – meduňka, citrónová tráva, mateřídouška, levandule - malé sáčky na bylinky ušité ze zbytků látek - metráž nebo odstřížky různých látek (nejlépe bavlna) – na povlak jahelníčku - materiál na výplň (vata nebo vatelín) - tkaloun nebo šňůrka na poutka - nůžky - špendlíky - jehly - nitě - šicí stroj - tavná pistole - zdobící materiál (drobné umělé květiny, dřevěné

		<p>dekorace, plstěné dekorace,...)</p> <p>- sáčky na zabalení</p>
--	--	---

2.4.3. Keramika

Práce s keramickou hlinou - zvonkohra

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - dodržovat základní pravidla hygieny a bezpečnosti - orientovat se v základních pojmech a dle svých schopností je používat - používat vhodné nástroje a pomůcky - seznámit se s vlastnostmi hlíny - zpracovat hliněnou hmotu hnětením - umět použít váleček - s pomocí šablon vyřezávat potřebné tvary - umět spojovat jednotlivé díly šlikrem - pomocí vody začistit okraje tvarů - zvládnout jednoduché techniky dekorování keramiky - odměřit a ustříhnout potřebnou délku provázku - seznámit se s technikou vázání základních uzlů - navlékat korálky a připravené tvary na provázek - zvládnout jednoduché úklidové práce 	<ul style="list-style-type: none"> - základní pravidla bezpečnosti a hygieny - základní pojmy, odborná terminologie - nástroje a pomůcky - vlastnosti hlíny - hnětení hlíny - vyválení plátu - modelování z plátu – drobné tvary vyřezané podle šablony - začistění okrajů - dekorování keramiky - nalepování, vytváření otvorů, malba temperovými barvami - měření a stříhání provázku - základní uzly - liščí smyčka, obyčejný uzel - navlékání korálků a tvarů na provázek - úklid pracoviště a pomůcek 	<ul style="list-style-type: none"> - ukázkový výrobek - keramická hlína samotvrdnoucí - válečky - podložky - nože - šablony - misky s vodou na zahlázení okrajů a spojování - špejle na propíchnutí otvoru na zavěšení - temperové barvy, misky, štětce - bambusové tyčky - dřevěné korálky - provázek - nůžky - úklidové prostředky a pomůcky

2.4.4. Malba na sklo

Malujeme na skle v Kroměříži

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - znát základní barvy, pojmenovat barvy - rozvíjet manuální zručnost - zvládnout nácvik správného úchopu štětce - rozvíjet schopnost koncentrace na prováděnou činnost - dodržovat hygienu a bezpečnost práce 	<ul style="list-style-type: none"> - správně držet štětec - používat barvy na sklo - dodržovat správný pracovní postup a bezpečné zacházení se sklem 	<ul style="list-style-type: none"> - podložky - barvy na sklo ředitelné vodou - štětce (podle potřeby štětce se speciálním úchopem) - kontury - kelímky na vodu - hadříky, papírové utěrky - klip rámečky - obrázky pro výběr námětů

Malování na sklo v Plzni

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - používat kontury na sklo - nanášet barvu na skleněný povrch - manipulovat se sklem 	<ul style="list-style-type: none"> - volba motivu (vlastní nákres) - očištění skleněného povrchu - výběr kontury a barev - nanášení kontury podle předlohy - po zaschnutí kontury nanášení barvy 	<ul style="list-style-type: none"> - kontury na sklo - barvy na sklo - šablony - skleněné předměty

2.4.5. Řezbářství

Vyřezávané lodičky z kůry

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - naučit se zpracovat přírodní materiál - seznámit se se správným používáním řezbářského dlátka - pracovat podle svých schopností dle jednoduchého návodu - dodržovat hygienu a bezpečnost při práci 	Příprava materiálu: - nakreslení tvaru lodičky křídou dle vlastní fantazie - zhotovení lodičky: - vykrojení základního tvaru z kusu kůry - opracování výrobku zvnějšku - vytvoření paluby oválného tvaru vydlabáním do hloubky 1 cm a ponecháním okrajů Úklidové práce: - ukládání pomůcek - úklid pracovní plochy - zametení místnosti - osobní hygiena	<ul style="list-style-type: none"> - nožik - řezbářské dlátko - kůra stromu (borovice, smrk) - křída - ochranné brýle - podložka

2.5. Kurz B/ II rozšiřující – Lidová řemesla

Vzhledem k výrazným rozdílům ve vstupních znalostech zájemců byl kurz Lidová řemesla rozdělen na základní a rozšiřující. Rozšiřující kurz se zabývá náročnějšími činnostmi v oblasti ručních prací, prací s textilem, tkání, keramiky, malby na sklo a řezbářství. Obě části na sebe volně navazují a žáci kurzu mohou nabízené činnosti využívat podle svých individuálních vzdělávacích potřeb, umožněn je případný přestup z jednotlivých úrovní i během školního roku. Rozšířená část slouží též žákům, kteří mají zájem o pokračování v docházce do AC.

2.5.1. Ruční práce

Pletení košíku z pedigu

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - namáčet pedig - stříhat pedig - vyrobit osnovu - plést podle pokynů (návodu) 	<ul style="list-style-type: none"> - stříhání osnovových proutků - namáčení pedigu - zapichování a zaplétání osnovy 	<ul style="list-style-type: none"> - překližková dna s předvrtanými otvory - pedig - nádoba s vodou - bezbarvý lak

<ul style="list-style-type: none"> - dokončit a začistit výrobek - nanášet lak 	<ul style="list-style-type: none"> - vlastní pletení - dokončovací práce, lemování - začišťování - lakování 	<ul style="list-style-type: none"> - zahradnické nůžky
--	---	---

2.5.2. Práce s textilem

Zpracování textilních materiálů

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - seznamovat se a dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci s textilem a šití - orientovat se v používaných názvech při práci s textilem - podle svých schopností používat názvy pracovních pomůcek - používat vhodné nástroje a pomůcky při šití - poznávat vlastnosti různých druhů textilií při praktických činnostech - zvládnout přípravné činnosti při práci s textilem - odměřovat a navlékat nitě do jehly - pracovat s jehlou a nůžkami - stříhat textil - pracovat s textilem – vystříhat a nalepovat - používat různé druhy textilu - sešívát textil předním a zadním stehem - užívat základní stehy vyšívání - používat barvy na textil - (tekuté i pevné – voskovky, šablony, 	<ul style="list-style-type: none"> - základní zásady hygieny a bezpečnosti při šití - názvosloví - pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití (nůžky, lepidlo, štětec, podložka, jehla, špendlíky, náprstek, šablony, tiskátka, tavná pistole...) - navlékání nitě do jehly - základy šití – přední a zadní steh - stříhání textilu - šetrné a správné zacházení s nůžkami - sešívání látky předním, zadním, obnítkovacím a smykovacím stehem - lepení textilu - vyšívání - vzorníček základních stehů pro vyšívání (plný, rovný, křížkový, smykovací...) - vytváření drobných dekorativních předmětů, ozdob, jednoduchých hraček, dáreků – např. jehelníček, kočička, andílek, vánoční a velikonoční ozdoby, obrázek, prostírání..... 	<ul style="list-style-type: none"> - nástroje a pomůcky- nůžky, jehla, navlékač, špendlíky, nitě, bavlnky, šňůrky, provázky, vyšívací kruhy, tavná pistole..... - různé druhy textilií (bavlna, filc, flauš, fleece, panama, kanava, hedvábí,.....) - publikace s tematikou lidových ozdob - vzorové výrobky

<ul style="list-style-type: none"> - razítka) - podle svých schopností dodržovat jednoduché pracovní postupy - vytvářet drobné dekorativní předměty, ozdoby, jednoduché hračky, dárky, drobné oděvní a bytové doplňky apod. - zhotovovat jednoduché ozdoby s využitím jednoduchých technik lidových řemesel - udržovat pořádek na svém pracovním místě - bezpečně zacházet s nástroji, pomůckami a materiálem - zvládnout jednoduché úklidové práce svého pracoviště - podle svých schopností umět poskytnout první pomoc při drobném poranění 	<ul style="list-style-type: none"> - lidové zvyky, tradice, řemesla - jednoduché pracovní operace a postupy - úklid pracoviště, uložení pomůcek - hospodárné využívání materiálu - organizace práce - bezpečnost při práci - pořádek na pracovišti - první pomoc při drobném poranění 	
--	---	--

Batika, tisk textilními barvami, kresba fixy na textil – zdobení triček a ubrusů.

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - umět rozlišit základní druhy textilních materiálů a vybrat ty vhodné pro práci - - umět vybrat vhodné, kombinovatelné odstíny barev k tisku - zvládat samostatně navrhnout vhodné rozložení motivů na ploše (množství, odstupy,...) - zvládat samostatně práci s textilními barvami 	<ul style="list-style-type: none"> - nauka o použitých materiálech (hmatové, vizuální vlastnosti,...) - seznámení s vlastnostmi a použitím textilních barev a fixů při výtvarné tvorbě - seznámení s různými druhy razítek - výroba vlastních razítek - rozvržení plochy k tisku - vhodnost motivů a 	<ul style="list-style-type: none"> - batikovaná trička nebo jiný bavlněný materiál (ubrus, plátno,...) - kvalitní krycí barvy na textil (např. Pébeo) - krycí fixy na textil (např. Tex Opak – Darwi) - dřevěná nebo jiná razítka na textil - noviny

<ul style="list-style-type: none"> - zvládat samostatně kresbu a dokreslování detailů textilními fixami - vybrat k tisku správný druh razítka i motivu (velikost, materiál,...) - umět pomocí žehličky fixovat motivy na textilu 	<ul style="list-style-type: none"> množství potisku - nácvik nanášení správného množství barvy - nácvik tisku na textil - dokreslování detailů a další zdobení textilními barvami - fixace kreseb a tisku žehličkou 	<ul style="list-style-type: none"> - štětce
---	--	--

Bylinkový jahelníček

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - dle vůně poznat použité bylinky - naplnit bylinkami sáčky - uzavřít naplněné sáčky s pomocí na šicím stroji - stříhat pečlivě podle naznačené linie - špendlit látku lícem k sobě - stehovat připravený tvar - prošít nastehované tvary na šicím stroji (pamatovat na plnicí otvor) - obracet prošité jahelníčky z rubu na líc, pečlivě upravit rohy tvaru - pečlivě vkládat do každého jahelníčku malý sáček s bylinkami - uzavírat naplněné jahelníčky stehováním - prošít nastehované linie 	<ul style="list-style-type: none"> - rozeznávání bylin dle vůně - plnění sáčků bylinkami - práce s látkou (stříhání dle vyznačené linie) - špendlení - stehování - šití rovných linií na šicím stroji - obracení prošitých jahelníčků z rubu na líc - plnění vatou či vatelínem - vkládání sáčků s bylinkami - uzavírání naplněných jahelníčků stehováním - uzavírání naplněných jahelníčků prošitím na stroji - začišťování hotových výrobků 	<ul style="list-style-type: none"> - bylinky – meduňka, citrónová tráva, mateřídouška, levandule - malé sáčky na bylinky ušité ze zbytků látek - metráž nebo odstřížky různých látek (nejlépe bavlna) – na povlak jahelníčku - materiál na výplň (vata nebo vatelín) - tkaloun nebo šňůrka na poutka - nůžky - špendlíky - jehly - nitě - šicí stroj

<p>na šicím stroji</p> <ul style="list-style-type: none"> - začíšťovat ušité tvary (ostříhat nitě apod.) - zdobit hotové jahelničky dolepováním zdobných detailů – tavnou pistolí - balit jahelničky do sáčků 	<ul style="list-style-type: none"> - zdobení hotových jahelniček dolepováním zdobných detailů tavnou pistolí - dárkové zabalení jahelniček 	<ul style="list-style-type: none"> - tavná pistole - zdobící materiál (drobné umělé květiny, dřevěné dekorace, plstěné dekorace,...) - sáčky na zabalení
--	--	---

2.5.3. Keramika

2.5.4. Malba na sklo

Malujeme na skle

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - znát základní barvy, pojmenovat barvy - rozvíjet manuální zručnost - zvládnout nácvik správného úchopu štětce - rozvíjet schopnost koncentrace na prováděnou činnost - dodržovat hygienu a bezpečnost práce 	<ul style="list-style-type: none"> - správně držet štětec - používat barvy na sklo - dodržovat správný pracovní postup a bezpečné zacházení se sklem 	<ul style="list-style-type: none"> - podložky - barvy na sklo ředitelné vodou - štětce (podle potřeby štětce se speciálním úchopem) - kontury - kelímky na vodu - hadříky, papírové utěrky - klip rámečky - nařezaná sklíčka - měděná páska - měděný drát - kleště štípací a ketlovací - obrázky pro výběr námětů

2.5.5. Řezbářství

Vyřezávané lodičky z kůry

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
----------------------------------	-----------------	---------

<p>-naučit se zpracovat přírodní materiál -seznámit se se správným používáním řezbářského dláčka -pracovat podle svých schopností dle jednoduchého návodu -dodržovat hygienu a bezpečnost při práci</p>	<p>Příprava materiálu: -nakreslení tvaru lodičky křídou dle vlastní fantazie Zhotovení lodičky: -vykrojení základního tvaru z kusu kůry. -opracování výrobku zvnějšku -vytvoření paluby oválného tvaru vydlabáním do hloubky 1 cm a ponecháním okrajů Úklidové práce: -ukládání pomůcek -úklid pracovní plochy -zametení místnosti -osobní hygiena</p>	<p>-nožik -řezbářské dlátko -kůra stromu (borovice, smrk) -křída -ochranné brýle -podložka</p>
---	--	--

2.6. Kurz C/I základní – Svět kolem nás a orientace v něm

Jedná se především o aktivity mimo budovu školy ve smyslu integrace žáků s těžšími formami zdravotního postižení do pospolitého života regionu. Činnosti jsou zaměřené na vztah k domovu a vlasti, ochranu přírody, spolužití občanů a nácvik řešení konfliktních a problémových situací s uplatněním zásad slušné komunikace. Předpokládají se tematicky zaměřené vycházky, výlety, exkurze, návštěvy kulturních památek a zařízení, aktivní výstupy v podobě kronik, alb, herbářů, nástěnek, stabilních i putovních výstav atd.

2.6.1. Vycházky, výlety, exkurze...

Jízda MHD – zakoupení jízdenek, chování v dopravních prostředcích, významné budovy, fotografování

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - seznamovat se a dodržovat zásady bezpečnosti silničního provozu - seznamovat se a dodržovat zásady slušného chování v dopravních prostředcích - orientovat se v základních pojmech a dle svých schopností je používat 	<ul style="list-style-type: none"> - základní zásady bezpečnosti silničního provozu - základní zásady slušného chování (pozdrav, poděkování, žádost, chování ke starším osobám apod.) - základní pojmy (MHD, jízdní řád, jízdenka, ulice, názvy budov apod.) - přecházení vozovky - nástupní a výstupní místa 	<ul style="list-style-type: none"> - průkazky ZTP/P - peníze - fotoaparát - lékárnička

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<ul style="list-style-type: none"> - znát místo nástupu a výstupu - umět bezpečně přejít vozovku - orientovat se v jízdním řádu MHD - nalézt nejbližší spoj daným směrem - umět si zakoupit jízdenku - použít průkazku ZTP/P - zvládat početní úkony s penězi - zvládnout základní orientaci v obci pomocí významných budov - ovládat digitální fotoaparát v jeho základních funkcích - přiblížit objekt – pomocí funkce zoom - umět zaostřit objekt a vyfotit jej - fotit s využitím blesku - poskytnout první pomoc při drobném poranění 	<ul style="list-style-type: none"> - orientace v jízdním řádu - vyhledávání spoje - zakoupení jízdenky - použití průkazky ZTP/P - peníze - významné budovy obce - správné uchopení fotoaparátu - sledování objektu v hledáčku, na displeji - zaostření, přiblížení a vyfocení - první pomoc při drobném poranění 	
---	--	--

Poznávání listnatých a jehličnatých stromů

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišit listnaté a jehličnaté stromy - pojmenovat 4 druhy listnatých stromů (buk, dub, javor, bříza) - pojmenovat 3 druhy jehličnatých stromů (smrk, borovice, modřín) - vytvořit podzimní strom z přírodnin s využitím vlastní fantazie - vyzdobit místnost AC - vnímat krásu okolní přírody 	<ul style="list-style-type: none"> - prohlížení přírodnin na PC - určování přírodnin na PC - prohlížení přírodnin v encyklopedii - určování přírodnin v encyklopedii - sběr přírodnin na zahradě školy - sběr přírodnin - třídění přírodnin dle základní charakteristiky - pojmenování přírodnin - výtvarné ztvárnění podzimního stromu s důrazem na barevnost listů a vlastní představivost 	<ul style="list-style-type: none"> - PC - encyklopedie - stromy na školní zahradě - stromy v sadech

	- komentář k tvorbě - výstavka obrázků	
--	---	--

Návštěva vánočních trhů

Výsledky vzdělávání (žáci by měli)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - orientovat se v centru měst - a - rozpoznat typické vánoční zboží a atributy - dbát na bezpečnost na veřejném prostranství 	<ul style="list-style-type: none"> - popis náměstí - orientace v prostoru - pojmenování činností a výrobků prezentovaných na vánočním trhu - zabezpečení osobních věcí před krádeží - chování při vstupu do kostela, prohlídka - radnice jako historický objekt i sídlo státní správy, prohlídka vánoční výstavky v prostorách radnice - fotografování pro následné úpravy fotografií, tvorbu prezentace a další diskuzi k tématu 	<ul style="list-style-type: none"> - jízdenka MHD nebo průkaz ZTP - fotoaparát

Návštěva výstavy moderního umění s výtvarným programem

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<ul style="list-style-type: none"> - pozdravit a koupit si vstupenku - vyjádření pocitu či působení exponátu na zrakový vjem - sdělovat estetické prožívání - nanášet barvu válečkem - stříhat různé tvary - nalepovat materiál na podklad - pojmenovat svůj výtvar - spolupracovat při expozici nové výstavy vlastních výtvarů 	<ul style="list-style-type: none"> - pěší doprava na výstavu obrazů - správné chování při vstupu a pobytu v objektu (v galerii) - prohlídka exponátů za účelem poznání moderního umění - určení barev na exponátech - vnímání vystavených koláží - navrhování názvů pro jednotlivé exponáty - vlastní tvorba - grafická tvorba s použitím barevných tvarů a tvrdého papíru (nános barev - malování, stříhání, trhání, vystřihování, lepení) - vlastní výstava jednotlivých výtvarů - hodnocení aktivit - rozloučení 	<ul style="list-style-type: none"> - temperové barvy - malířské válečky - štětce - velké čtvrtky - nůžky - lepidlo, - tvrdý papír
---	---	--

Návštěva knihovny s programem pohádkových hádanek

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - při vstupu do objektu pozdravit - získat základní orientaci v prostoru knihovny (materiální vybavení, toalety, šatna) - oslovit pracovníka knihovny a přihlásit se k půjčování knih - přečíst název vybrané knihy - popsat obrázek za pomoci doprovodných otázek 	<ul style="list-style-type: none"> - pěší doprava do knihovny - správné chování při vstupu a pobytu v objektu (v knihovně) - přihláška do knihovny a základní podmínky pro půjčování knih - prohlídka vybavení knihovny (obrázkové knihy a encyklopedie, časopisy a denní tisk, kuchařky, apod.) - prohlídka knih (dětská literatura a knihy jednooborového 	<p>Pro soutěž:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hlášky (věty) z pohádek - hádanky s pohádkovým motivem - papír a fix (popř. interaktivní tabuli) - odměňovací žetony

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s pojmem autor a ilustrátor - popsat své zájmy a výběr vhodné knihy vzhledem k zájmu 	<p>zaměření)</p> <ul style="list-style-type: none"> - popsat obrázek v knize - přečíst název knihy, jméno autora a ilustrátora z vybrané knihy - odpovídání na otázky (forma soutěže - hádanky): <ul style="list-style-type: none"> a) poznej hlášku z pohádky b) hádanky s pohádkovou tematikou c) uhodni, kterou pohádku jsem nakreslil - vlastní výběr knihy s popisem zájmu pro půjčení - hodnocení aktivit - rozloučení 	
---	--	--

Návštěva národopisného muzea

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlit účel muzea - dodržovat pravidla společenského chování během prohlídky s průvodcem - vyprávět o návštěvě - popsat cestu do muzea - vyhledat informace o muzeu na internetu 	<ul style="list-style-type: none"> - vyhledání mapy města na internetu - popis trasy a použitých prostředků MHD - orientační body na cestě do muzea, využití fotografií, příprava před akcí - nákup vstupenky, pravidla chování v kulturních zařízeních, prohlídka expozice - společný návrat, posezení a beseda o nejzajímavějších exponátech - „druhá návštěva“ virtuální prohlídka na internetu 	<ul style="list-style-type: none"> - počítač s internetovým připojením - sada fotografií Plzně - jízdenky nebo průkazky ZTP - peníze na vstupné - fotoaparát

Návštěva banky a pošty

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - říci, kde je nejbližší pošta a kde hlavní pošta - vyjmenovat hlavní nabízené služby banky - poslat u přepážky obyčejný dopis - dodržovat pravidla bezpečnosti při obsluze bankomatu - dodržovat pravidla společenského chování ve veřejné budově a v MHD 	<ul style="list-style-type: none"> - jízdní doklady MHD - orientace ve městě - služby pošty - zakoupení známky - odeslání dopisu - beseda s bankéřem: (nabídka spořitelny spoření, úvěr, hypotéka) - bankomat a výběr peněz - společenské chování 	<ul style="list-style-type: none"> - jízdenky a průkazky MHD - dopis k odeslání - hotovost k zakoupení známky (učitelka) - funkční platební karta (učitelka) - fotoaparát

Vycházka s ukázkou historického šermu

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišit středověké zbraně - přiřadit skutečné zbraně ke stejnému obrázku - při ukázce poznat středověké zbraně - naznačit, k čemu zbraně sloužily 	<ul style="list-style-type: none"> - čtení pohádek s rytířskou tematikou - prohlížení obrázků - vytisknutí si tematického obrázku z internetu - vybarvování obrázku - přiřazování k fotografiím - shlédnutí ukázky v televizi - shlédnutí reálné ukázky historického šermu - zkoumání zbraní a rytířské výstroje - pojmenování jednotlivých částí - vysvětlení k čemu zbraně sloužily - pokus o samostatnou manipulaci se 	<ul style="list-style-type: none"> - pohádky o rytířích - obrázky se středověkou tematikou - internet, tiskárna - pastelky, fixy, voskovky, vodovky - fotografie - DVD <p>Skupina historického šermu MOLECHET.</p>

	<p>zbraněmi</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozhovor s rytíři - oblékání do kostýmů - vzájemné sdělování si pocitů z prožitku - společné zhodnocení akce 	
--	---	--

Vzdělávací program v Muzeu Kroměřížska – Lidové velikonoční tradice

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - získat základní informace o poslání muzea - získat základní informace o lidových zvycích - procvičit si základní zásady společenského chování - dodržovat základní zásady bezpečnosti při přesunu do muzea 	<ul style="list-style-type: none"> - význam muzeí - velikonoční lidové zvyky a tradice (dříve a dnes) - vlastní velikonoční zvyklosti - základní zásady společenského chování - praktická činnost podle pokynů lektorky 	<ul style="list-style-type: none"> - peníze na vstupné - literatura s tematikou lidových velikonočních tradic - pomlázka, kraslice

2.6.2. Výstupy - kroniky, alba, herbáře...

Herbář podzimních listů s omalovánkou

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - rozšířit své znalosti z oblasti listnatých stromů - procvičit jemnou motoriku - aktivně a cíleně pracovat s naučnou literaturou 	<ul style="list-style-type: none"> - sběr listů - pojmenovávání stromů - lisování listů - lepení listů - malování listů - vyhledávání informací v knize (atlas rostlin) 	<ul style="list-style-type: none"> - stromy v okolí školy - knihy na lisování - papíry - lepenku nebo lepidlo - vodové barvy - atlas rostlin, stromů - připravené pracovní listy s omalovánkou listů - rychlovaž

2.6.3. Výstupy - nástěnky, stabilní i putovní výstavy...

Instalace výstavy fotografií

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny při práci s počítačem - ukládat snímky do počítače - prohlížet snímky v počítači - přesunout a měnit velikost snímků - vybrat a vytisknout fotografie - vybrat vhodné práce a obrázky - rozmístit práce, výrobky a fotografie na plochu a v prostoru - připevnit výrobky pomocí špendlíků, kolíčků, lepicí hmoty 	<ul style="list-style-type: none"> - zásady bezpečnosti a hygieny při práci s počítačem - propojení počítače s fotoaparátem - uložení snímků - prohlížení snímků - mazání nepovedených snímků - úprava snímků - tisk na tiskárně - výběr prací a obrázků - plošná a prostorová kompozice - fixace výrobků 	<ul style="list-style-type: none"> - tiskárna - fotografický papír - barvy do tiskárny - počítač - propojovací kabely - programy k úpravě fotografií - fotoaparát - panely - nástěnky - práce žáků - fotografie - UHU tac patafix (lepící hmota) - špendlíky - kolíčky - provázek

2.7. Kurz C/II rozšiřující – Svět kolem nás a orientace v něm

2.7.1. Vycházky, výlety, exkurze...

Návštěva výstavy

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny při práci s počítačem - umět zapnout a vypnout počítač, přihlásit se do sítě - orientovat se v základních pojmech (počítač, internet) - ovládat práci s klávesnicí a myší - vyhledat cíl vycházky na internetu podle pokynů 	<ul style="list-style-type: none"> Příprava činnosti – práce s mapou, počítačem a internetem - bezpečnostní pokyny při práci s počítačem - základní operace s PC – zapnout, vypnout - základní pojmy - klávesnice a myš - seznámení s Internetem Explorerem - orientace v hypertextových 	<ul style="list-style-type: none"> - počítač s internetem - mapa obce - GPS navigace - digitální fotoaparát - příslušenství k fotoaparátu - návod k obsluze fotoaparátu - pracovní listy

<ul style="list-style-type: none"> - psát jednoduchý text - orientovat se na mapě obce podle významných bodů - najít na mapě obce určený objekt - znát systém GPS - zvládat přesun na zadaná místa podle mapy v GPS - správně reagovat na hlasové pokyny GPS - dodržovat základní pravidla bezpečnosti v silničním provozu - ovládat digitální fotoaparát v jeho základních funkcích - přiblížit objekt – pomocí funkce zoom - umět zaostřit objekt a vyfotit jej - fotit s využitím blesku - prohlížet si snímky ve fotoaparátu - znát a dodržovat pravidla slušného chování a komunikace v různých situacích - poznat kulturní památky v obci - orientovat se v základních pojmech (muzeum, výstava, exponát) - pracovat s jednoduchými pracovními listy podle pokynů - vyprávět vlastní zážitky a popsat své pocity - používat dle své potřeby alternativní či augmentativní formy komunikace - ukládat snímky do počítače - prohlížet snímky v počítači - orientuje se v základních pojmech (nástěnka, kronika) - podílet se na instalaci nástěnky Aktivačního centra - uplatňovat základní dovednosti pro plošnou kompozici 	<ul style="list-style-type: none"> odkazech, vyhledávání na internetu - psaní jednoduchého textu - práce s mapou obce Práce s GPS: <ul style="list-style-type: none"> - manipulace s GPS navigací - nácvik ovládání jednotlivých tlačítek či dotykového displeje - pohyb po předvolené trase s využitím GPS Přesun na zadané místo: <ul style="list-style-type: none"> - pravidla bezpečnosti v silničním provozu Práce s digitálním fotoaparátem: <ul style="list-style-type: none"> - správné uchopení fotoaparátu - sledování objektu v hledáčku, na displeji - zaostření, přiblížení a vyfocení Návštěva výstavy: <ul style="list-style-type: none"> - pravidla slušného chování a mezilidská komunikace - nepřiměřené chování - kulturní památky obce - základní pojmy - práce s jednoduchými pracovními listy - základní komunikační pravidla, tvorba otázek a odpovědí - alternativní a augmentativní způsoby komunikace Propojení fotoaparátu s počítačem: <ul style="list-style-type: none"> - uložení snímků - prohlížení snímků - mazání nepovedených snímků - přetáčení snímků v PC - úprava snímků - tisk na tiskárně Prezentace – instalace nástěnky, tvorba kroniky: <ul style="list-style-type: none"> - základní pojmy - instalace nástěnky - základní dovednosti plošné kompozice - práce podle jednoduchého návodu - přepis jednoduchých textů 	<ul style="list-style-type: none"> s tematikou výstavy - pastelky - tuhé lepidlo Kores - programy k úpravě fotografií - tiskárna - barvy do tiskárny - fotopapír - kronika - nástěnka - špendlíky
---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - pracovat podle jednoduchého návodu - napsat nebo opsat jednoduchý text podle vzoru - výtvarně vyjádřit dané téma 	<ul style="list-style-type: none"> - tematická malba, kresba 	
--	---	--

Nákup v obchodním domě Ikea

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - vybrat zboží - naměřit, navážit požadované množství látky - uložit nákup do vozíku - vyložit nákup na pás u pokladny - zaplatit 	<ul style="list-style-type: none"> - připravit seznam na nákup - výběr zboží podle seznamu - vhodné uložení zboží do vozíku - orientace v obchodě podle oddělení - přehled nábytkového sortimentu a bytových doplňků - práce s katalogem - oddělení nábytku - estetické ladění barev - účel bytových doplňků - nákup látky: <ul style="list-style-type: none"> měření stříhání vážení balení označení cenovkou - komunikace u pokladny - balení zboží 	<ul style="list-style-type: none"> - objednávkový list, seznam - nákupní vozík - balicí papír - peníze - nákupní taška

Prohlídka kostela a vystoupení s kulturním pásmem

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - vyhledat spojení MHD - reprodukovat text - soustředit se na spolupráci při veřejném vystoupení - hovořit srozumitelně 	<ul style="list-style-type: none"> - MDH: nalezení spojení, orientace na mapě města - zhotovení novoročních přáníček - recitace krátkých říkanek 	<ul style="list-style-type: none"> - jízdenky MHD - zalamínované reprodukce obrázků se zimní tematikou - na přáníčka: čtvrtky,

- představit se, předat suvenýr, poděkovat za dárek - sledovat výklad průvodce	se zimní tematikou - sborový zpěv - společenské chování (návštěva kostela jako kulturní památky, setkání s věřícími, chování u stolu)	stužky, pastelky, nůžky s ozdobným řezem - xylofon - nahrávka vánoční hudby
---	---	---

Vystoupení na festivalu „Patříme k sobě“ s hudebně dramatickým pásmem Jaro dělá pokusy

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - naučit se skupinové spolupráci - respektovat pokyny učitele - přijímat pravidla společenského chování - dokázat se vcítit do potřeb ostatních vystupujících - přiměřeně komunikovat při nácviku a během vystoupení - pohybem a hudbou se naučit sdílet své prožitky a předávat je také publiku 	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik základních pohybových prvků bez hudby a bez doprovodných obrázků - nácvik základních pohybových prvků bez hudby, ale s doprovodnými obrázky - nácvik základních pohybových prvků s hudbou a s doprovodnými obrázky - dramatizace textu písní se základním rytmem - propojení pohybu s vyjádřením emocí - nácvik adaptace na změny polohy těla - harmonizace tempa písní a vlastního pohybu 	<ul style="list-style-type: none"> - CD písní od Jaroslava Uhlíře a Zdeňka Svěráka - šátek jako rekvizita - doprovodné obrázky z kartonu: jarní květiny, slunce, rozkvetlá louka

Návštěva společenského plesu

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - dodržovat základní pravidla společenského chování - zakoupit si drobné občerstvení - dodržovat zásady správného stolování 	<ul style="list-style-type: none"> - základní pravidla společenského chování - pozdrav, prosba, poděkování - objednávka občerstvení - manipulace s drobnými mincemi 	<ul style="list-style-type: none"> - společenský oděv a obuv - peníze

<ul style="list-style-type: none"> - vyjádřit hudbu pohybem - zvládat jednoduché taneční krokové variace - dle svých schopností konverzovat na různá témata - pozorně sledovat program a adekvátně na něj reagovat 	<ul style="list-style-type: none"> - zásady správného stolování - taneční improvizace - nácvik jednoduchých tanců - vedení jednoduchého rozhovoru - sledování programu - aplaus, kooperace s vystupujícími 	
--	--	--

Vycházka do lesoparku se sběrem rostlin a jejich pozorováním pod mikroskopem

Výsledky vzdělávání (žák by měl)	Učivo (činnost)	Pomůcky
<ul style="list-style-type: none"> - poznat a pojmenovat rostliny v přírodě - umět pozorovat jejich anatomii pod mikroskopem - umět založit a vést herbář 	<ul style="list-style-type: none"> - poznávání a správné pojmenování nejběžnějších kvetoucích rostlin (sedmikráska, hluchavka, smetanka, jetel, kontryhel, pomněnka, kopretina apod.) - příprava rostlinného preparátu a jeho umístění na podložní sklíčko. - zapnutí mikroskopu a pozorování a pojmenování částí rostlin: kořen, stonek, listy, květ, plod 	<ul style="list-style-type: none"> - mikroskop - podložní sklíčko - kartony A3 - průsvitná lepicí páska

2.7.2. Výstupy - kroniky, alba, herbáře...

2.7.3. Výstupy - nástěnky, stabilní i putovní výstavy...

3. Metodika práce s žáky kurzů

Žádné dítě, ať už je postižené jakkoliv, není nevzdělatelné. Ve skutečnosti, čím větší je stupeň postižení, tím důležitější je poskytnout vzdělání, které odpovídá potřebám jednotlivce.
A. D. Ward

3.1. Obecné uplatnění prvků vhodných speciálně pedagogických metod práce

Motivační kazuistika žáka AC - Tobiáš

Tobiáš se narodil předčasně v roce 1994 a jeho matka nebyla mentálně zcela v pořádku. Z toho vyplynula spousta chlapcových zdravotních komplikací. Diagnostikovánu má mj.: středně těžkou mentální retardaci na hranici s těžkou retardací a s rysy autistického chování, DMO - spastickou kvadruparézou s těžším postižením dolních končetin, psychomotorický neklid, trpí na ekzémy a byl mu operativně korigován strabismus.

Pro okolí se Tobiáš projevuje jako umíněný žák, který si své prosazuje křikem a vztekem. Je hyperaktivní, nesoustředěný, občas agresivní vůči svému okolí. Kontakt se spolužáky nevyhledává, spíše se snaží strhnout pozornost dospělých. Tělesné postižení ovlivňuje jeho motoriku, chodí po špičkách a rukama provádí trhané mimovolní pohyby. Uklidňuje ho kývavý pohyb horní poloviny těla. Postižené má i hlasivky, takže řeč u něho není vyvinuta.

Po absolvování ZŠ speciální zůstal Tobiáš v péči rodiny doma. Začal mít již nezvladatelné záchvaty vzteku. Byl velmi agresivní, ubližoval nejen sobě a bylo velmi obtížné s ním navázat spolupráci. Řešení situace proběhlo v několika rovinách: Tobiášovi byla změněna psychiatrická medikace, rodinou mu byla zajištěna osobní asistentka, **byl přihlášen do AC** s požadavkem na omezení počtu lidí, kteří se kolem něho pohybují. Hlavním úkolem bylo upravit režim práce tak, aby byl pro Tobiáše srozumitelný. Po až překvapivě krátké době se velmi uklidnil a začal zase spolupracovat s dospělými. V tu chvíli teprve začala opravdová činnost, protože Tobiáš mohl svou energii soustředit na práci.

Tobiáš pravidelně 3x týdně navštěvuje AC. Činnost probíhá podle „individuálního programu vzdělávání“ (nejedná se o IVP). Koordinovány jsou tak cíle, kterých je třeba dosáhnout, a konkrétní postupy a metody práce s Tobiášem. Nedokáže se učit sám, je závislý na pomoci dospělého, který se věnuje pouze jemu. Nechce spolupracovat ani s jiným kamarádem. Toto je další úkol do budoucna, naučit postupně Tobiáše pracovat alespoň chvíli samostatně, popř. ve dvojici se spolužákem.

Nabídnutou standardní činnost v kurzech AC Tobiáš nezvládá. Při všech činnostech pouze individuálně navazuje na rozumovou výchovu, řečovou výchovu, smyslovou výchovu, hudební a pohybovou výchovu, výtvarnou a pracovní výchovu, zdravotní tělesnou výchovu a výchovu k osobní samostatnosti, kde má své limity. Pravidelně jsou doplňovány relaxační činnosti. Protože se Tobiáš vydrží plně soustředit jen velmi krátkou dobu, cca 2-5 minut, jsou jednotlivé činnostní bloky dlouhé 20-30 minut, kdy kromě práce na zadaném jednoduchém úkolu je zahrnut i čas na přípravu a následný úklid pomůcek.

Oblast řečové výchovy:

Tobiáš nepoužívá mluvenou řeč, ale řeči velmi dobře rozumí. Pouze někdy při zhoršení podmínek se projeví převodní sluchová vada. Aby obsahu řečeného rozuměl, je používán „znak do řeči“ – mluvený projev doprovázený znakováním. Vychází ze znakového jazyka. Tobiáš i přes motorické obtíže horních končetin se snaží znakovat také. Sám znakuje aktivně jen v případě, že něco požaduje. Velmi dobře dokáže naznačit, že něco dělat nechce. Pochopil již „obousměrnost“ komunikace, především možnost vyjádřit své přání a dokonce možnost samostatně se rozhodnout v různých situacích. Velice rychle tak objevil kouzlo diskuze o nabízených činnostech. Snažíme se jak v AC, tak analogicky i doma, znakovat při jakékoliv běžné komunikaci a při všech činnostech během dne. Při netradičních akcích se snažíme najít alespoň jeden nový znak, který se v souvislosti s touto akcí naučí. V AC používá také komunikační desky s fotografiemi, které fungují jako plán činností, zajišťují posloupnost úkolů a slouží též jako „finish“ symbol (po skončení úkolu zasune fotografii zpět do zásobníku). Tobiáš chce komunikovat, nové znaky se naučí, ale sám je používá jen v případě, když mu pomáhají dosáhnout toho, co si přeje. Pokud se nepodaří porozumět, co Tobiáš chce, končí to obvykle křikem a vztekem.

Oblast rozumové a smyslové výchovy:

Uvedenou oblast Tobiáš zvládá pouze částečně. Je to dané jeho těžkým zdravotním postižením, problémy s motorikou horních končetin v kombinaci s mentálním postižením. Pozitivní je, že ho práce baví a o úkoly si již říká sám.

V AC Tobiáš sestavuje nejrůznější skládačky, přiřazuje, třídí, vytváří různé podskupiny podle pojmů „stejný“, „jiný“, podle barev, velikosti. Používá modely čísel a k nim různé přiřazování předmětů. Skládání skládaček typu puzzle ho moc nebaví, pro jeho pozornost je to velmi dlouhodobé soustředění a je třeba ho neustále povzbuzovat. Neumí si totiž správný dílek najít ve větším množství, ale pokud má správný dílek, umí ho umístit. Začíná také s používáním počítače. Zde jsou pokroky také velmi pozvolné vzhledem k jeho mentálnímu postižení. Baví ho programy s pasivním pozorováním obrázků. Pochopil funkci některých kláves – „další obrázek“, „ano“ apod. Nejraději používá tu, která vyvolá ovšem reakci dospělého – např. escape = konec (dospělý musí zasáhnout a program znovu nastartovat). Toto provází upřímným smíchem. Do budoucna je plánováno pořízení tabletu se speciálními programy, které by Tobiášovi částečně rozšířily možnost komunikace, a to nejen na „odpovědi“ při řešení úkolů.

Učí se také pojmenovávat chutě, ovšem pokud při ochutnávce narazí např. na „hořké“ málokdy se nechá přesvědčit k dalšímu ochutnávání. Napraví to jedině bonbon, o kterém spolehlivě ví, že je sladký. Při hmatových úkolech používá „látkové“ pexeso – dvojice jsou vyrobeny z různých textilních materiálů, zkouší válet a zpracovávat modelínu, přesypat písek, fazole, korálky, či kreslit do pískovnice. Zvládne i navlékání korálků. Vkládání tvarů do výseků na desce zvládá bez pomoci i s otáčením tvarů.

Všechno procvičujeme také při procházkách v kurzu Svět kolem nás a orientace v něm, počítáme domy, zkoušíme barvy na projíždějících autech nebo při oblékání. Různé chutě a materiály Tobiáš zkoumá také u jídla, ochutnává rád cokoli nového. Velkým zážitkem je vždy vaření, kdy si dojdeme nakoupit suroviny a pak společně vybíráme např. náplň do sendvičů, zeleninu do salátu a žáci si mohou sami vybrat, co jim chutná a co ne. Pro žáky s těžším zdravotním postižením je všeobecně novou zkušeností např. návštěva obchodu, průběh nákupu – výběr zboží, zaplacení, příprava surovin včetně vaření. Je to pro ně velké dobrodružství ve srovnání s běžným talířem hotového jídla.

Oblast hudební výchovy a zpěvu:

Tím, že Tobiáš nemá vyvinutou řeč, nefunguje ani zpěv. Hudební činnosti se omezují na experimentování s Orffovými nástroji, ovšem Tobiáše zaujmou jen na chvíli. Nejdéle vydrží u pianka, pokud mu do jeho hry nikdo nezasahuje. Sám si přepíná různé tóny, někdy si zapne i rytmické skladby. V AC tuto „hru“ na pianko často používáme jako formu odměny. Rád také poslouchá CD s hudbou. Má některá svá oblíbená, umí si říct, že chce pustit jiné. Např. relaxační hudbu používáme také jako spolehlivý prostředek na uklidnění Tobiáše po vzteklem záchvatu. Rád také poslouchá, když se hraje na kytaru a zpívá.

Oblast výtvarné a pracovní výchovy:

Tyto činnosti Tobiáš moc nemiluje. Toleruje je jako méně příjemné úkoly. Tobiášův výtvarný projev postoupil k malování klubiček a nyní k vodorovným a svislým čárám. Zkoušíme různé typy barev – pastelky, voskovky, prstové barvy. V AC se mu zalíbilo natírání prstovými barvami přes šablony. Celkem ho zaujalo i malování do písku, ale spíše z hlediska zkoumání materiálu než z výtvarné stránky. Při pracovních činnostech ho baví např. modelování z plastelíny. Umí vyválet plát, vybrat si a vykrojit tvar vykrajovátkem, uválet hada nebo malé kuličky. Zkoušíme též modelování, lepení, vystřihování (s dopomocí) či natírání různých předmětů štětcem. Pro Tobiáše je to hodně namáhavá práce vzhledem k problémům s koordinací horních končetin. Proto podporujeme např. jeho „čtení“ časopisů, které končí trháním stránky na úzké proužky a válením kuliček. Líbilo se mu také např. zdobení vánočních perníčků, kdy do polevy sypal cukrové drobení. Často také namalované výkresy dotváříme dolepováním různých malých předmětů, posypáváním pískem, nalepováním objektů z lesklých materiálů. Úmyslem je, aby žáky zpětně bavilo prohlížení a zkoumání již hotového výkresu a zopakovali si zkušenost s různorodostí materiálů.

Oblast zdravotní tělesné výchovy:

U Tobiáše je jakýkoliv pohyb velmi důležitý jako způsob procvičování koordinace a stabilizace při chůzi. V AC se snažíme Tobiášův pohyb všemožně rozvíjet. Chodíme na dlouhé procházky, které zakončujeme buď na dětském hřišti u houpaček, nebo v létě na trampolíně. Hry s míčem ho nijak zvlášť nenadchly, ale naučil se házet a kopat do míče. S částečnou dopomocí zkouší jízdu na tříkolce a koloběžce. Trénujeme např. i koordinaci chůze vedle koloběžky a zároveň vedení řídítek rukama, což je zatím velmi náročný úkol. Čím dále Tobiáš postoupí v motorickém vývoji, tím snazší pro něj v budoucnu budou různé činnosti.

Oblast výchovy k osobní samostatnosti:

Toto je pro Tobiáše snad nejdůležitější část celoživotního učení. Při kombinaci jeho postižení je jakákoli maličkost, kterou zvládne úplně sám, velmi důležitá. Vzhledem k Tobiášovým autistickým rysům mu velmi vyhovuje ritualizovaný postup jednotlivých činností. Jsou takto pro něho mnohem lépe pochopitelné a také si je snadněji zapamatuje. Proto se na pravidlech a postupech domlouváme týmově a jakýkoliv pokrok se okamžitě snažíme zahrnout do praxe v AC i doma. Tobiášův denní režim je nastavený do rituálů. Narušují ho jen prázdniny, kdy se režim mění.

K důslednosti a systematickosti jeho výuky i přípravy na ni přispívá také to, že Tobiáš částečně pochopil časové představy. Chápe, že něco bylo, něco je teď a něco bude potom. Tím lze snadno přiblížit např. odpolední program v AC. V současnosti se snažíme trénovat téma „co budeme dělat“ až na jednotlivé dny v týdnu. Od dospělých to ale předpokládá, že to,

co slíbí „na potom“, musí také „potom“ opravdu splnit. Jinak si to Tobiáš vynucuje scénou velkého vzteku a odmítá dále komunikovat.

Velmi důležitý úkol je např. i naučit Tobiáše poprosit, když něco chce, a nebrat si hračky či jídlo bez zeptání. Tady jsme ve fázi, kdy po napomenutí Tobiáš použije správný znak „prosím“, ale málokdy se stane, že by ho použil sám od sebe a hlavně včas. Totéž platí o použití znaku „děkuji“.

Koordinace domácí přípravy při sebeobsluze:

Po dohodě s rodiči je kladen velký důraz na samostatné oblékání. V současnosti již stačí slovní vedení. K úspěchu slouží důležité maličkosti, např. větší, snadno zapínatelné knoflíky, obrázek na tričku, boty na suché zipy, látkové přívěsky na jezdcí u zipů pro snadnější držení apod. Nezbytné je dohlížet na samostatné a včasné použití WC, které dodnes není u Tobiáše samozřejmostí, např. používání snadno svlékatelných kalhot. Následné mytí rukou již zvládá i bez slovního vedení. Velkým usnadněním jsou pákové vodovodní baterie a závěsné zásobníky na tekuté mýdlo. Následuje jídlo, kde se učíme samostatně si připravit hrníček na pití, talířek, popř. si donést jídlo ke stolu. Trénujeme též používání vidličky k napichování kousků jídla. Nůž zatím nepoužíváme ke krájení, ale učíme se alespoň mazat pečivo. Krájení vyžaduje velkou koordinaci levé a pravé ruky, což je zatím pro Tobiáše velký problém.

Pomůcky pro činnost v kurzu má Tobiáš individuálně připravené v bedničkách v regálu. Obměňují se cca po týdnu, podle toho, jak Tobiáš úkoly zvládl, jak si oblíbil jejich provádění. Tímto sktrukturovaným režimem má Tobiáš jasno, jaké úkoly ho během činnosti v kurzu čekají i jejich posloupnost. O posloupnosti v poslední době rád diskutuje a rád si i některé z činností vybírá sám. Pokud je Tobiáš ve „špatném“ rozpoložení, bývají některé úkoly nahrazeny jinými, které Tobiáše potěší. Je však potřeba důslednosti: Tobiáš ví, že i když si teď vybral úkol, který ho baví, tak ten méně oblíbený ho nemine. Pomalu se učí tento způsob práce respektovat.

Pro Tobiášovo pohodlí při práci a také snížení motorického neklidu jsou důležité i drobnosti, např. sezení na židli s nohama na pevné podložce, pevná obuv na delších procházkách, která mu drží celé chodidlo na zemi, sezení při práci u stolu ve správné výšce a vyloučení sedu např. proti oknu, za kterým se něco pohybuje. V kurzu AC jsou využívány speciální učební pomůcky - světelná a zvuková stimulační zařízení, grafomotorické listy, velké formáty papíru. Hodně využíváme také hračky pro děti – různé vkládací předměty, skládačky tvarové nebo velikostní, kostky a didaktické stavebnice. Mezi jednotlivými úkoly probíhá čas na relaxaci, někdy je jí např. pobyt ve snoezelenu, v herně či v místnosti na cvičení. Jindy to může být poslech hudby podle vlastního výběru.

Na konci školního roku Tobiáš dostává jako ostatní kamarádi osvědčení o absolvování kurzu AC se slovním hodnocením. Konkrétní úkoly, pokud si to řešení zaslouží, jsou odměňovány ihned. Tobiáš je jedlík-labužník, takže odměnou bývala hrozinka, oříšek, výjimečně, za složitý úkol bonbon nebo malá sušenka. Nyní už stačí často i slovní pochvala nebo pohlázení. Odměnou pro Tobiáše je také poslech hudby dle vlastního výběru či možnost volné hry na elektronické piano. Trestem pro Tobiáše je, když dospělý, se kterým pracuje, ho začne ignorovat - odejde, či se jen od něho otočí. Funguje to lépe než Tobiáše kárat. Při vytváření jednotného systému působení má Tobiáš zaveden „komunikační sešit“, kam se navzájem zapisuje, co vše zvládl/nezvládl, čím nás mile/nemile překvapil apod. Hodně nám to pomáhá i v předcházení záchvatů vzteku.

Závěr:

Pro Tobiáše je docházka do AC významná, protože potřebuje intenzivně opakovat již získané poznatky a pozvolna je rozšiřovat o nové zkušenosti. Ve srovnání s ostatními žáky mu trvá velmi dlouhou dobu, než si nové poznatky zapamatuje a zautomatizuje. Významné jsou pro něho především běžné denní činnosti, vázané převážně na sebeobsahu.

Čím více je žák schopen komunikovat, nebo alespoň srozumitelně požádat či vysvětlit svoji potřebu, tím je pro lidi v okolí snazší jeho požadavek pochopit a vyhovět mu. A spokojený žák představuje žáka, který je připraven pracovat a učit se další věci.

•••

Kurzy AC jsou připraveny pro žáky s těžšími formami mentálního postižení, kterým musí vyhovovat veškeré uplatňované metody práce. Oblast speciální pedagogiky zaznamenala v uplynulých letech v dané oblasti velký posun. Ověřeno, přejato ze zahraničí i iniciativně vytvořeno bylo mnoho nových postupů, metod, forem a prostředků pro práci těmito nejtíže postiženými žáky.

V AC jsou průběžně využívány tyto speciálně pedagogické metody práce:

Optimální organizační podmínky

- týdenní a denní rozvrh
- pracovní místa
- kompenzační a edukační pomůcky pro činnost
- způsob komunikace (včetně metod alternativní a augmentativní komunikace)
- motivace
- plnění úkolů žákem
- hodnocení

Názorně demonstrační metody

- práce s obrazem
- práce s pomůckou
- práce s projekcí
- instruktáž

Metody vytváření praktických dovedností

- napodobování
- manipulování
- produkční metody

Aktivizující metody

- heuristické metody
- situační metody

Metoda přiměřenosti

Metoda postupných kroků

Metoda zpevňování

Metoda nápovědy a vedení

Metoda instrukce

Metoda demonstrace

Metoda napodobování

Metoda povzbuzování

Portage program

Znak do řeči

Piktogramy

VOKS – Výměnný Obrázkový Komunikační Systém

Orffova metoda (Schulwerk)

Program instrumentálního obohacování prof. Feuersteina

Metoda dobrého startu

Metoda Veroniky Sherborne

Strukturované učení pro žáky s poruchou autistického spektra

- struktura prostoru (kde)
- vizualizace času (kdy)
- strukturování jednotlivých činností (jak)

Teacch program

- individuální přístup k žákům
- aktivní generalizace dovedností
- úzká spolupráce s rodinou
- integrace žáků s autismem do společnosti
- pozitivní přístup i k žákům s problematickým chováním
- aktivní pedagogická intervence

Koncept bazální stimulace (A. Fröhlicha) u žáků s nejtěžšími formami zdravotního postižení (prostřednictvím tohoto podpůrného přístupu se daří překročit hranice nevzdělavatelnosti)

- somatické podněty
- vestibulární podněty
- čichové a chuťové podněty
- sluchové a zrakové podněty
- komunikativní a sociálně-emocionální podněty

Ucelená rehabilitace žáků s postižením více vadami

- léčebná rehabilitace
 - Vojtova metoda reflexní lokomoce
 - Bobath koncept
 - Synergická reflexní terapie
 - Orofaciální regulační terapie
 - Bazální stimulace

Psychomotorická stimulace

Metoda Snoezelen

Ergoterapie

Hydroterapie

- pedagogická rehabilitace
- sociální rehabilitace
- pracovní rehabilitace
- expresivní terapie v edukačním procesu
 - Arteterapie
 - Dramaterapie
 - Muzikoterapie
 - Biblioterapie
 - Zooterapie (hipoterapie, canisterapie...)

Veškeré uplatňované metody práce v kurzech AC, volba prostředků a forem práce vychází z individuálních potřeb a předpokladů každého z žáků. Vzhledem k tíži postižení žáků jsou uplatňovány obecné pedagogické metody pouze částečně, důraz je kladen na metody speciální včetně metod nově praktikovaných v posledním desetiletí. Jednotlivé formy edukace jsou při činnostech v AC vzhledem k vyšší unavitelnosti žáků účelně střídány a prokládány vhodnými relaxačními přestávkami. Respektována je vždy aktuální situace a momentální stav žáků.

3.2. Speciálně pedagogické metody práce v kurzu A

Kurz Technických prací, který je nastaven pro tři různorodé oblasti činností – dílenské práce, pěstitelské práce a chovatelské práce, zahrnuje celou škálu speciálněpedagogických metod práce.

Z didaktických principů je především **v dílenských pracích** vždy uplatňován požadavek NÁZORNOSTI. Aby žáci dobře pochopili úkol, musí být názorně demonstrován nejen finální výrobek, ale i pracovní materiál, nářadí, nástroje i jednotlivé pracovní úkony. Názor je vždy doprovázen slovním výkladem a popisem pedagoga, souběžně je zajišťována zpětná vazba, zjištění stupně porozumění přímou konzultací s žáky.

Využívána je metoda ROZHOVORU, a to jako metoda motivační, výkladová a hodnotící.

Významná je metoda INSTRUKTÁŽE před začátkem každé práce. Instruktaž by měla být krátká a srozumitelná každému z žáků.

Následuje metoda PRAKTICKÉ DEMONSTRACE pedagogem, případně za pomoci schopných žáků.

Základní pracovní metodou kurzu je PRAKTICKÁ ČINNOST představující samostatnou práci žáka za vedení či případné dopomoci pedagoga. Vzhledem k individuálním schopnostem žáků se jedná o činnosti od elementárních dovedností po složitější pracovní operace.

Souběžně s praktickými činnostmi jsou účelně využívány metody INTERDISCIPLINÁRNÍCH VAZEB, které silně motivují žáky, tvoří činnost zajímavější a pomáhají zafixovat teoretický obsah probíhajících aktivit.

Za nejnáročnější speciálně pedagogické činnosti jsou považovány metody HODNOCENÍ žáků se zdravotním postižením. Hodnocení výsledků pracovního vyučování je prováděno na

základě déleodobějšího pozorování žáka s motivačním vyhodnocením “přidané hodnoty“ jeho zlepšení.

V chovatelských pracích je důležitý i tělesný kontakt s živočichem. Opakovaným a pravidelným pozorováním zvířat chovaných ve škole se navozuje kladný vztah, dochází k určité vazbě, na které se dá budovat kladný vztah i další pracovní činnost. Opakovaně žáci sami požadují pozorování zvířat. Rozvíjí se u nich komunikativní složka řeči.

(Po prázdninách, kdy se opět někteří žáci vrátili do AC v Praze – Horních Počernicích, někteří vyprávěli své zážitky a hned se ptali, co dělají agamy, rybičky, želvy a králík. Při vytváření koláže Škola a my, nakreslili všechny žáky i učitele a nezapomněli ani na agamy před školou, i když ty venku nikdy nebyly. Ale pamatují si a berou je jako součást společenství AC).

Z běžně uplatňovaných metod práce lze doporučit tyto

- pravidelné pozorování
- pozorování změn během ročních období
- porovnávání
- čištění klecí a terárií pod dohledem
- krmení odpovídajícím krmivem
- rozlišení krmiv
- komunikace se zvířaty
- odpovídající péče

Při pracích pěstitelských je nutné navazovat na předešlé činnosti, opakovaně sledovat pokroky a výsledky činností. Při sklizni (zelenina, bylinky apod.) je důležité zpracování výsledných surovin, aby žáci viděli výsledek své práce a jeho celkový účel.

Z běžně uplatňovaných metod práce lze doporučit tyto:

- sázení, setí, sklizeň
- sušení bylin
- využití vypěstovaných surovin
- zpracování vypěstovaných surovin

3.3. Speciálně pedagogické metody práce v kurzu B

Kurz Lidových řemesel má za cíl vytvářet u žáků s mentálním postižením vztah k umělecké a přírodní kráse, rozvíjet estetický vkus ve vztahu k okolí i k sobě, zdokonalovat již získané výtvarné dovednosti a především rozvíjet fantazii a tvořivost.

Základním krédem výtvarných činností je ÚSPĚŠNOST. Témata a techniky musí být navozeny tak, aby žák i těžkým mentálním postižením zažil pocit úspěchu, radosti z výsledku své práce a svých tvořivých schopností. Výtvarné prezentace vyvažují jistou nedostačivost v oblasti grafické a intelektuální.

Z mnohých víceméně známých a běžně uplatňovaných metod práce lze doporučit tyto:

- kreslení
- malování, práce s plochou a barvou
- znalost odstínů základních barev, kontrastu barev
- vybarvování
- trhání, vystřihování, nalepování

- rozfukávání barevných skvrn
- dekorativní a ornamentální motivy
- muzikomalba
- výtvarný happening (obkreslování siluet postav, promítaných předmětů...)
- modelování
- keramika
- odlévání reliéfů
- grafika, dřevořez, mědiryt, sítotisk...
- výtvarné projekty
- vyšívání, tkaní, drhání, předení, pletení, háčkování, paličkování...
- šití
- batikování.

Aktivní tvorba žáků by se měla odpoutat od přílišného detailismu a schematismu, měla by upřednostnit tvořivé pojetí, spontaneitu a originalitu osobnosti žáka s postižením.

3.4. Speciálně pedagogické metody práce v kurzu C

Kurz Svět kolem nás a orientace v něm je zaměřen integračně. Cílem je opustit areál školy a vzájemně se poznávat a souznívat s prostředím v okolí. Využívané metody různorodých činností, které kurz nabízí, jsou velmi rozmanité.

Za základní lze považovat VYCHÁZKY, VÝLETY a EXKURZE. Mají vždy svůj cíl, s kterým jsou žáci i jejich zákonní zástupci seznámeni předem.

Nezbytné je zajištění BEZPEČNOSTI u všech organizačních forem – pěších, na kolech či veřejnými dopravními prostředky.

Z uplatňovaných metod práce během výše uvedených organizačních aktivit převažuje práce ve dvojicích, ve skupině a v týmu. Vždy se osvědčuje průběžná DISKUZE nad všemi řešenými úkoly a problémy, jde o řízené diskuse za vedení a usměrňování pedagogů.

Soutěže jsou omezovány na jednoduché úkoly, které mají odstupňovanou náročnost, aby měli všichni žáci šanci svůj úkol zvládnout; nejsou připravovány aktivity zaměřené na výkon a vítězství.

Během všech aktivit v terénu se doporučuje:

- vytvořit příznivé a radostné prostředí, vyloučit rušivé podněty
- zajistit bezpečnost a nezbytný dohled, při složitějších přesunech dostatečný počet pracovníků včetně např. rodičů, prarodičů a sourozenců, dobrovolníků...
- obsah aktivity přizpůsobit mentálnímu potencionálu žáků
- čas věnovaný odbornému programu volit úměrně schopnosti soustředění žáků
- připravit vhodné pomůcky, materiál, pitný a stravovací režim
- upozornit na vhodný oděv a obuv na plánovanou akci
- během akce žáky povzbuzovat, chválit, motivovat
- citlivě žákům pomáhat při úkonech, které sami nezvládají
- maximálně využívat získaných materiálů z vycházek, výletů a exkurzí (např. v navazující činnosti dalšího kurzu – tvorba nástěnek, panelů, herbářů...)
- hodnocení akce provádět společně buď na konci kurzu či v kurzu následném
- zdařilé akce prezentovat veřejnosti (regionální tisk, výstavky ve veřejných prostorách...).

Aktivity kurzu jsou orientovány na **sociální rozvoj žáků**. Důraz je kladen na jejich co nejsamostatnější komunikaci v terénu – samostatné nákupy potravin, vstupenek do dopravních prostředků, do navštívených objektů; nácvik vhodného pozdravu a poděkování, dotazů na cestu, na momentální stav hodin, části dne (dopoledne, odpoledne, večer, v noci) atd. Žáci jsou vedeni k samostatné péči a ochraně svých osobních věcí, na které často zapomínají (batůžek, peněženka, kšiltovka...). Uvedené dovednosti mají zásadní význam pro zapojování žáků do společenského života, podmiňují jejich reálnou integraci.

4. Materiálně technické vybavení kurzů AC

Vzpomínám na profesora kreslení na reálce, který sám byl výborným malířem, a který poznal, že s mou výtvarnou výchovou to aktivně nepůjde, ale učil mě být dobrým divákem tohoto umění. Potřebujeme nejen muzikanty, ale i posluchače, nejen spisovatele, ale i čtenáře – a také tudy by měla jít výchova žáků. Miroslav Horníček

4.1. Vhodné prostory pro realizaci kurzů AC

AC využívají ke své činnosti prostředí základních škol speciálních, jejichž posláním je vzdělávání žáků se středně těžkým, těžkým a hlubokým mentálním postižením, postižením více vadami a autismem. Tyto školy mají bezbariérový přístup a vybavení odpovídá potřebám uvedených žáků. Většina kurzů se odehrává přímo v prostorách školy, pro některá AC byly vyčleněny budovy ve školních areálech.

Např. AC v Turnově působí v samostatně budově ve dvoře školy, kde má ke svým aktivitám vybavenou místnost výrazně osvětlenou velkým oknem. Celý prostor zdobí výrobky žáků, kteří se zde pravidelně schází. Součástí vybavení je školní dílna, ve které jsou realizovány aktivity především z kurzu Technické práce. Na stejné chodbě je i WC. Pokud mají žáci chuť něco dobrého si uvařit nebo upéct, využívají kuchyňku v hlavní budově školy. V zahradě na školním pozemku mají vyhrazen prostor pro pěstování jarní zeleniny, především oblíbených ředkviček, a květinový záhon. Pokud chtějí objevovat „Svět kolem nás“ v dalším z nabízených kurzů, nic jim v tom nebrání, neboť město od školy mají jako na dlani.

AC v Praze 9 – Horních Počernicích vyjádřilo klady (+) a zápory (-) svého AC takto:

ŠKOLNÍ ZAHRAIDA

- + při hezkém počasí ideální prostor na práci i odpočinek
- + klidné prostředí
- + velký prostor
- + možnost pracovat s barvami („nepořádkem“)
- + možnost pracovat na velkém prostoru
- + využití záhonků, květin – péče o ně
- + prostor pro čištění terária (králík), pastva v ohradce
- + zavěšení vyrobeného krmítka, krmení a pozorování ptactva
- + pozorování přírody, živočichů
- + vhodný terén pro relaxační činnosti – sporty

ŠKOLNÍ DRUŽINA

- malá místnost
- veškerý materiál pro práci musíme pokaždé přinášet, odnášet
- není místo pro uložení materiálu, výrobků
- ruší se končící družina a začínající centra (odcházejí děti a přicházejí klienti)
- + možnost využití hraček a her z družiny
- + vhodné stoly ke společné práci

CVIČNÁ KUCHYŇKA

- + příprava pokrmů
- + je zde dost místa v přístupu ke sporáku
- obtížná organizace práce, orientace v kuchyňce
- některé vybavení nevhodné pro naše klienty (např. malá prkénka, malá pracovní plocha,...)

TĚLOCVIČNA

- + sportovní a relaxační vyžití
- + možnost použití školního nářadí a náčiní
- + vhodný prostor pro muzikoterapii

ŠKOLNÍ HŘIŠTĚ

- + sportovní vyžití
- + velký prostor

ŠKOLNÍ DÍLNA

- mohou zde pracovat jen děti s lehčím postižením nebo individuálně pod přímým dohledem

PC UČEBNA

- v podkroví budovy – velmi náročný přesun klientů do podkroví
- klienti s fyzickým postižením mohou na PC pracovat jen ve školní družině
- + možnost prohlédnutí a úprava fotografií
- + možnost využití výukových programů a her

4.2. Doporučené vybavení aktivit kurzu A pomůckami a materiálem

Kurz **Technické práce** ve své základní i rozšiřující podobě zahrnuje tři různorodé oblasti aktivit: práce s technickými materiály, pěstitelské práce a chovatelské práce. Každá z těchto oblastí vyžaduje velmi odlišné vybavení. Na základě zkušeností z pilotních AC jsou pro optimální zvládnutí obsahu kurzu doporučeny tyto pomůcky:

- didaktické stavebnice (Merkur, Lego Dacta, Duplo, Mozaika...)
- dílenské nářadí na obrábění dřeva
- dílenské nářadí na obrábění kovů
- lepicí pistole
- pájecí pistole
- dílenský svěrák
- elektrická vrtačka
- víceúčelová bruska
- kmitací elektrická pila
- ochranné brýle pro práci v dílně
- pracovní oděvy (pláště, zástěry, rukavice ...)
- drobné zahradnické nářadí (motyčka, hrábě, rýč ...)
- zahradnická konev
- květináče, truhlíky
- kompletně vybavené terárium
- kompletně vybavené akvárium

- úklidové pomůcky
- vybavená lékárnička první pomoci

Uvedené pomůcky doplňuje nezbytný spotřební materiál včetně krmení a podestýlky pro zvířata, návody k použití pomůcek a spotřebičů, odborná literatura a základní hygienické prostředky.

4.3. Doporučené vybavení aktivit kurzu B pomůckami a materiálem

Kurz **Lidová řemesla** ve své základní i rozšiřující podobě zahrnuje šest různorodých oblastí aktivit: ruční práce, práce s textilem, tkání, keramika, malba na sklo a řezbářství. Každá z těchto oblastí vyžaduje velmi odlišné vybavení. Na základě zkušeností z pilotních AC jsou pro optimální zvládnutí obsahu kurzu doporučeny tyto pomůcky:

- sada ohýbacích kleští na drátkování včetně šablony
- sada nástrojů pro řezbářství
- prkénko pro výrobu plsti
- plstící jehly, podložky
- ruční kartáč pro česání vlny
- tkalcovský stav
- tkalcovský stávek
- kolovrátek
- rámy pro malování na hedvábí
- hrnce na barvení látek a batikování
- hrnčířský kruh
- keramická pec
- keramická pec pro tavení skla
- pec na smalt
- elektrická trouba pro výtvarné práce
- mikrovlnná trouba pro výtvarné práce
- grafický lis
- šicí stroj s vyšívacím programem
- pletací stroj
- ruční mandl
- žehlička
- úklidové pomůcky
- vybavená lékárnička první pomoci.

Uvedené pomůcky doplňuje nezbytný spotřební materiál, návody k použití pomůcek a spotřebičů, odborná literatura a základní hygienické prostředky.

4.4. Doporučené vybavení aktivit kurzu C pomůckami a materiálem

Kurz **Svět kolem nás a orientace v něm** ve své základní i rozšiřující podobě zahrnuje poznávání formou vycházek, výletů a exkurzí. Výstupy těchto aktivit by měly představovat

kroniky, fotografická alba, herbáře, nástěnky, stabilní a putovní výstavy atd. Na základě zkušeností z pilotních AC jsou pro optimální zvládnutí obsahu kurzu doporučeny tyto pomůcky:

- navigace GPS
- mobilní telefon
- digitální fotoaparát,
- digitální fotokamera
- nabíječky, nabíjecí baterie, propojovací kabely
- interaktivní tabule, dataprojektor, ozvučení (interaktivní stůl)
- notebook
- multifunkční tiskárna
- dětský typ dalekohledu a hvězdářského dalekohledu
- dětský stavebnicový mikroskop
- buzola
- lupa
- cestovní kola pro zdravotně postižené (trojkolky)
- vystavovací panely
- uklidivé pomůcky
- vybavená lékárnička první pomoci.

Uvedené pomůcky doplňuje nezbytný spotřební materiál, návody k použití pomůcek a spotřebičů, odborná literatura včetně map a základní hygienické prostředky.

5. Fotodokumentace

Cílem vzdělávání a moudrosti je, aby člověk viděl před sebou jasnou cestu života, po ní opatrně vykračoval, pamatoval na minulost, znal přítomnost a předvídal budoucnost.
J. A. Komenský



6. Příklady dobré praxe – Verba movent, exempla trahunt

Zdají-li se dítky komu něčím špatným, nehleď na to, co jsou, nýbrž co býti mají, neboť jsou zrozeny, aby byly po nás obyvateli světa. J. A. Komenský

Příklad dobré praxe z AC při Speciální základní škole v Chrudimi

Pečení vánočních perníčků

Daná aktivita se uskutečnila v budově školy v prostorách cvičné kuchyně.

Činnost probíhala ve skupinách po 2 – 3 žácích. Práce byla koordinována tak, aby ve skupině byli vždy žáci s těžkým mentálním postižením a žáci se středně těžkým mentálním postižením.

Pro motivaci žáků k dané činnosti byly využity již hotové perníčky, obrázky a kuchařské knihy s tematikou vánočního pečení a vánočních zvyků.

Žáci byli také vedeni k dodržování základních pravidel bezpečnosti a hygieny, které je nutné dodržovat při práci s potravinami – mytí rukou, používání pracovního oděvu – zástěra.

Pro jednotlivé skupiny žáků byly připraveny příslušné kuchyňské potřeby – vál, váleček a vykrajovátko na perník s vánočními motivy. Suroviny pro přípravu těsta byly společné. Při činnosti se žáci učili jednotlivé potřeby a suroviny správně pojmenovávat a spojovat s konkrétní činností.

Pro odměření a odvážení potřebného množství surovin byla použita kuchyňská váha, hrneček a lžíce. Váha byla přednastavena na potřebnou hmotnost. Žáci měli za úkol dát příslušné množství určené suroviny tak, aby se váha vyvážila.

Potřebné suroviny žáci zpracovávali ručně na válu, část těsta někteří zpracovali pomocí ručního elektrického hnětače v míse. Zde pracovali pod kontrolou lektora a s jeho dopomocí.

Těsto rozváleli na pomoučeném vále pomocí válečků na těsto, při této činnosti pracovali všichni žáci samostatně.

Pomocí vykrajovátek vypichovali vybrané tvary. Žáci byli vedeni k úsporné práci s těstem.

Hotové tvary přenesli na připravené plechy. Ve vyhřáté troubě perníčky upekli. Hotové perníčky uložili do připravených krabiček.

Po ukončení práce žáci uklidili své pracovní místo a umyli kuchyňské nástroje, které se učili správně pojmenovat a uložit na příslušné místo.

Akce byla velmi zdařilá, žáky těšila a z výsledků své práce měli všichni velkou radost.

Příklad dobré praxe z AC při ZŠ a SŠ prof. Z. Matějčka v Olomouci

Práce se dřevem – výroba obrázků z hřebíků

Aktivita se uskutečnila v budově školy v prostorách školní dílny.

Činnost probíhala souběžně se všemi žáky. Činnost byla koordinována tak, aby do aktivity byli zapojeni jak klienti se středně těžkým mentálním postižením, tak klienti s těžkým mentálním postižením podle svých schopností a možností.

Pro motivaci žáků k dané činnosti byly využity již hotové obrázky.

Žáci byli také vedeni k dodržování základních pravidel bezpečnosti a hygieny, které jsou stanovené pro práci ve školní dílně - pracovat na určeném pracovním místě, omezit pohyb po prostorách školní dílny, udržovat pořádek na pracovním místě, bezpečně manipulovat s pracovními nástroji.

Pro jednotlivé žáky byl připraven příslušný materiál – smrkové desky, potřebné nářadí – měřidlo, tužka, pilka ocaska. Část žáků si podle pokynů odměřila a odřízla potřebnou část samostatně, část žáků dostala materiál již připravený a prováděla pouze povrchovou úpravu rašplí a smirkovým papírem.

Po opracování dřeva si žáci vybrali vhodný motiv, který si buď sami, nebo za pomoci lektora nakreslili na dřevo.

Pomocí kladiva žáci zatloukali po obvodu motivu hřebíky, využívali různé velikosti a síly. Zde pracovali pod kontrolou lektora a s jeho dopomocí.

Hotové výrobky žáci připravili pro další povrchovou úpravu – nátěr lakem nebo mořidlem.

Po celou dobu činnosti byli klienti vedeni k šetření materiálu a vybavení dílny.

Po ukončení práce žáci uklidili pracovní místo, provedli kontrolu nářadí, které se učili správně pojmenovávat a uložili použité nástroje na příslušné místo. Zametli prostor školní dílny.

Aktivita se vydařila, z finálních výrobků byla uskutečněna výstavka v prostorách školy.

Příklad dobré praxe z AC při SŠ, ZŠ a MŠ speciální v Rakovníku

Mandaly z těstovin

Při poslechu motivační hudby jsme navodili relaxační atmosféru a uvolnění žáků.

Předvedli jsme názornou ukázkou barevných mandal a žáci spontánně vyjadřovali své pocity.

Společně jsme potom vyhledávali další informace o mandalách a jejich významu na internetu.

Následovala konkrétní práce - výroba vlastní mandaly z těstovin.

Prvním krokem bylo vystříhnutí kruhového podkladu z kartonu.

Následoval výběr těstovin a jejich rozvržení podle vůle a citu žáků.

Činnost pokračovala lepením jednotlivých částí, osvědčilo se použití tekutého lepidla a štětce, kterým se potírala vždy aktuální část podkladu.

Závěr práce spočíval v hodnocení prací samotnými žáky a umístění na nástěnku nejkrásnějších mandal.

Při všech činnostech byli žáci vedeni k největší míře samostatnosti nejen při vlastní práci, ale i při výběru, rozhodování a verbálním vyjadřování pocitů.

Aktivita měla velký úspěch jak mezi žáky kurzu, tak rodiči a ostatními spolužáky, kteří shlédli nástěnku s překrásnými mandalami.

Příklad dobré praxe AC při ZŠ speciální a Praktické škole Jihlava

Průběžné hodnocení provozu AC

Kurzy aktivačních center jsme slavnostně zahájili 31. října. Ve čtvrtek 1. listopadu 2012 začal vlastní provoz AC kurzem Technických prací. Od té doby probíhá vše podle daného harmonogramu. Účastníci dochází pravidelně, případnou nepřítomnost včas omlouvají.

Tyto kurzy umožňují účastníkům kromě získávání nových znalostí a dovedností také nezanedbatelnou možnost opětovného navázání užších přátelských vztahů ve známém prostředí s bývalými spolužáky.

Kurz Technické práce – v tomto kurzu se účastníci seznámili formou prezentace a krátkého filmu s vybavením dílny, bezpečností práce a také s původem a způsoby zpracování a opracování dřeva. Navštívuje jej 11 účastníků. Pracovali s dřevěnými stavebnicemi, učili se spojovat jednotlivé díly pomocí dřevěných šroubů a čepů. V dílně se věnovali výrobě ptačích budek, vánočního kapra (kombinace dřeva, pedigu a korunkových uzávěrů lahví). Pracovali i s kovem – věnovali se obrušování kovových dílů ke kolu. Učí se pracovat s elektrickým nářadím – vrtačkou, bruskou i šroubovákem, ale také s veškerým dílenským nářadím.

Kurz Lidová řemesla – tento kurz probíhá každé pondělí. Navštěvuje jej 10 účastníků. V tomto kurzu jsme prozatím pracovali s keramickou hlinou (vyráběli jsme anděly), v následujícím kurzu jsme se učili pracovat s glazurami, potom jsme pracovali s papírem a seznámili se s technikou embosing při výrobě přáníček. Zkoušeli jsme také odlévat svíčky do forem. V dalších kurzech jsme se věnovali práci s textilem – batikovali jsme si trička, která v některém z následujících kurzů ještě dozdobíme tiskem. V prosinci jsme si prozatím vyrobili pečený čaj a připravili těsto na pečení perníčků.

Kurz Svět okolo nás a orientace v něm – účastníci se seznámili formou prezentací s městem Jihlava (poznávali známá místa, pohlédli si i historické fotografie známých míst). Navštěvuje jej 9 účastníků. V rámci exkurzí navštívili Jánský kopeček s kostelíkem a seznámili se s jeho historií. Dále navštívili velmi zdařilou interaktivní výstavu v Muzeu Vysočiny s tématem „Za dlouhých zimních večerů“ – zvyky a tradice v kraji Vysočina a historická řemesla (např. provaznictví a další). V prosinci se seznámili s tradičními svátky a vyrobili si z papíru postavičky anděla, čerta a Mikuláše.

Příklad dobré praxe AC při OŠ, ZŠ a MŠ Zbůch

Prohlídka kostela a vystoupení s kulturním pásmem

Aktivita představovala společnou akci účastníků kurzů AC a dobrovolníků z řad žáků praktické školy dvouleté. V AC bylo nacvičeno krátké pásmo s recitací a zpěvem zimních a vánočních písní.

V rámci kurzu Svět kolem nás jsme podnikli vycházku po Plzni. Společně jsme si prohlédli kostel Panny Marie Růžencové na Slovanech a poté jsme byli přivítáni ve společenské místnosti, kde žáci AC vystoupili se svým programem a předali novoroční přáníčka přítomným věřícím spoluobčanům. Na oplátku dostali drobné dárky a pohoštění. Několik členů AC pořizovalo vlastní fotografie, které jsme následně na kurzu prezentovali a upravovali.

Akce byla velmi zdařilá a navodila příjemnou vánoční atmosféru.

Příklad dobré praxe z AC při ZŠ a SŠ prof. Z. Matějčka v Olomouci

Práce s textilem – mléčná batika

Uvedená aktivita se uskutečnila v prostorách AC.

Činnost probíhala souběžně se všemi žáky. Činnost byla koordinována tak, aby se do aktivity zapojili žáci s těžkým mentálním postižením podle svých schopností a možností.

Pro motivaci žáků k dané činnosti byly využity již hotové výrobky – prostírání, vhodné obrázky a předlohy.

Žáci byli také vedeni k dodržování základních pravidel bezpečnosti a hygieny – pracovat na určeném pracovním místě, omezit pohyb po prostorách AC, udržovat pořádek na pracovním místě, bezpečně manipulovat s pracovními nástroji a elektrospotřebiči, nerušit svým chováním ostatní žáky.

Pro jednotlivé žáky byl připraven příslušný materiál – bílá plátěná látka, tužka, barevné křídly, mléko, podložky. Žáci dostali předpřipravený potřebný díl látky – čtverec 20 cm x 40 cm.

Potom žáci plátno namočili do mísy s mlékem, nechali dostatečně nasáknout, vyždímali a rozprostřeli na připravené podložky.

Na takto připravené plátno malovali žáci libovolné vzory a motivy barevnými křídami.

Hotové plátno nechali lehce proschnout a ještě vlhké ho žáci přežehlili po rubové straně. Vyžehlené plátno potom nechali žáci úplně uschnout, následně ještě jednou vyžehlili.

Při práci se žehličkou pracovali pod kontrolou lektora a s jeho dopomocí. Žáci dbali na dodržování pravidel bezpečnosti při manipulaci s elektrospotřebičem.

Po celou dobu činnosti byli žáci vedeni k šetření materiálu a dodržování základních pravidel hygieny při práci.

Po ukončení práce žáci uklidili pracovní místo, uložili použité pomůcky na příslušné místo.

Provedli osobní hygienu.

Výsledné výrobky byly velmi zdařilé a hodnocení proto proběhlo v nebyvale radostné atmosféře.

Příklad dobré praxe z AC při SŠ, ZŠ a MŠ speciální v Rakovníku

Kurz Lidová řemesla (ruční práce): výroba náušnic a přívěsků z korálků - Vážka

Úvod aktivity spočíval v motivaci – význam šperku, dárek pro kamarádku, maminku, pro sebe

Na internetu jsme vyhledali informace k výrobě šperků – vážky.

Vytiskli jsme si a pro větší názornost překreslili obrázkový návod.

Spočítali jsme požadované množství různých korálků a roztřídili si je do misek – každý žák do své.

Připravili jsme si delší pružný vlasec a začali navlékat podle vzoru, obrázku a slovních pokynů korálky.

Žáky jsme nechali pracovat samostatně, ale mnohým jsme museli šetrně dopomáhat.

Snažili jsme se korigovat barevnou variabilitu vzhledem k požadovanému výsledku a podporovat tak estetické cítění našich žáků.

Po dokončení jsme přívěsky zavěsili na tzv. afroháčky a vytvořili tak náušnice nebo jsme je navlékli na strunu jako náhrdelník.

Výsledná práce byla nádherná, téměř profesionální.

Příklad dobré praxe z AC při ZŠ a SŠ prof. Z. Matějčka v Olomouci

Práce s textilem – bramborová tiskátka

Daná aktivita se uskutečnila v prostorách AC. Činnost probíhala souběžně se všemi žáky. Byla koordinována tak, aby se do aktivity zapojili žáci s těžkým mentálním postižením podle svých schopností a možností. Pro motivaci k dané činnosti byly využity již hotové výrobky – prostírání, vhodné obrázky a předlohy.

Žáci byli vedeni k dodržování základních pravidel bezpečnosti a hygieny – pracovat na určeném pracovním místě, omezit pohyb po prostorách AC, udržovat pořádek na pracovním místě, bezpečně manipulovat s pracovními nástroji a nerušit svým chováním ostatní děti.

Pro jednotlivé žáky byl připraven příslušný materiál – bílá plátěná látka, brambory, barvy na textil (temperové barvy), nože, štětce. Žáci dostali předpřipravený potřebný díl látky – čtverec 20 cm x 20 cm.

Žáci si za pomoci lektorů rozpůlili brambor, pomocí tužky si nakreslili na rozkrojenou plochu vybraný motiv (základní geometrické tvary) nebo využili již připravené motivy. Předkreslené motivy žáci vykrajovali pomocí nože po obvodu kresby – vytvořili tiskátka. Plochu motivu pro otisknutí natírali pomocí štětce barvami a otiskovali na připravený čtverec plátna. Hotový ubrousek nechali uschnout.

Po celou dobu činnosti byli žáci vedeni k dodržování pravidel bezpečnosti, k šetření materiálem a dodržování základních pravidel hygieny při práci. Po ukončení práce uklidili pracovní plochu a uložili použité pomůcky na příslušné místo. Provedli osobní hygienu.

Práce probíhaly podle stanoveného harmonogramu a jejich výsledek v podobě zdařilých výrobků splnil očekávání.

Příklad dobré praxe z AC při ZŠ a SŠ prof. Z. Matějčka v Olomouci **Výroba modelů domů z kartónových krabic**

Plánovaná aktivita se uskutečnila v prostorách školní dílny v areálu školy.

Žáci pracovali jednotlivě i ve skupinách. Činnost byla koordinována tak, aby se žáci ve skupině při jednotlivých činnostech navzájem doplňovali.

Pro motivaci žáků k dané činnosti byly využity obrázky s již hotovými výrobky. Žáci byli vedeni k dodržování základních pravidel bezpečnosti a hygieny, která platí při práci s nůžkami, řezacími noži a barvou – používání pracovního oděvu, bezpečná manipulace s pomůckami.

Pro žáky byl připraven příslušný materiál – krabice a pomůcky – řezací nože, nůžky, barvy, štětce a lepidla. Při činnosti se žáci učili jednotlivé pomůcky správně pojmenovávat, bezpečně s nimi manipulovat a spojovat s konkrétní činností.

Pomocí řezacího nože a nůžek postupně vyřezávali motivy – okna, dveře. Někteří pouze malovali jednotlivé prvky barvou. Žáci byli vedeni k tomu, aby během práce zbytečně neplýtvali barvou. Učili se správné technice práce se štětcem při natírání větších ploch. Hotové výrobky postupně sestavovali k sobě, vytvářeli „ulici“.

Po ukončení práce žáci uklidili své pracovní místo, umyli štětce a provedli osobní hygienu.

Velmi atraktivní výrobky byly vystaveny na dlouhé chodbě školy, kterou doslova rozzářily.

Příklad dobré praxe AC při OŠ, ZŠ a MŠ Zbůch **Návštěva banky a pošty**

Žáci s doprovodem společně absolvovali jízdu tramvají, zorientovali se v širším centru města a jako první navštívili hlavní poštu v Plzni. Jeden ze žáků odeslal u přepážky připravený obyčejný dopis, další zakoupil u jiné přepážky známku.

Poté se skupina přesunula do spořitelny, kde bylo domluveno setkání s osobním bankéřem. ten srozumitelnou a zajímavou formou vysvětlil nabídku banky a na závěr si několik žáků vyzkoušelo skutečný výběr z bankomatu, prostřednictvím karty přítomné učitelky (kromě zadání PINu).

Na závěr skupina navštívila kavárnu Kačaba, kde pracují mladí lidé s různým postižením, mj. i někteří bývalí absolventi naší školy.

Aktivitu lze považovat za velmi zdařilou, oblast práce s penězi představuje nejen pro žáky s mentálním postižením jednu ze základních, v současném společenském životě nezbytných, dovedností.

Příklad dobré praxe z AC při ZŠ, MŠ a PrŠ v Karlových Varech

Informační článek: Aktivační centra - vzdělávání pro těžce zdravotně postižené

Je krásné, když se ve svém volném čase věnujeme a zapojujeme do prospěšných aktivit, které obohacují život osobám zdravotně handicapovaným. Příspěvková organizace Základní škola, mateřská škola a praktická škola Karlovy Vary se stala součástí projektu, který je zaměřen na vytváření podmínek pro zájmové vzdělávání žáků se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, postižením více vadami a autismem, kteří jsou žáky nebo absolventy speciálních škol, ve věkovém rozmezí od 2. stupně základní školy speciální do věku 26 let. Činnost zajišťuje 5 proškolených pedagogických lektorů, tj. zaměstnanců školy, s případnou pomocí asistentů pedagoga, osobních asistentů, studentů, rodičů, dobrovolníků. Aktivity účastníků probíhají ve 3 kurzech bezplatně.

Zeptali jsme se paní ředitelky, metodičky aktivačního centra a proškolených lektorů: „Co je cílem aktivačních center a proč jste se do projektu zapojili?“

Martina Kheilová, ředitelka školy a metodička: „Jedná se o zájmové vzdělávání formou kurzů, které odpovídají schopnostem a potřebám žáků s těžkým zdravotním postižením za účasti pedagogických pracovníků a dalších dobrovolníků. Přihlášení účastníci navštěvují vybraný kurz po dobu jednoho školního roku a v závěru kurzu získají osvědčení o účasti. Kurzy jsou realizovány formou projektů ekonomicky pokrytých z prostředků ESF. Příjemcem projektu je MŠMT ČR a jeho partnerem Národní institut pro další vzdělávání, tj. zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků. Cílem projektu je vytvoření inovativního vzdělávacího programu, který bude pro cílovou skupinu realizován prostřednictvím instituce aktivační centrum jako školského účelového zařízení, legislativně ustanoveného ve vyhlášce. Do tohoto projektu jsme se zapojili proto, abychom si osvojili další moderní pedagogické metody související se systematickým zvyšování kvality a efektivity vzdělávání a zároveň rozvíjeli klíčové kompetence dětí a mládeže v neformálním zájmovém vzdělávání.“

Ivana Harzerová, lektorka kurzu technických prací - technické práce, práce s technickými materiály, pěstitelské práce, chovatelské práce: „Kurz je zaměřen na upevnování pracovních dovedností a návyků, které jsou vhodnou formou a náplní rozvíjeny praktickou činností. Žáci kurzu pracují s různorodým materiálem, věnují se pěstitelským činnostem a radost mají z chovu akvarijních rybiček a afrických šneků v aktivačním centru. Nelze také opomíjet terapeutický charakter, který se prolíná odpočinkovou chvilkou a vzájemnými vztahy všech žáků a absolventů navštěvující úspěšný kurz.“

Jan Matura a Jana Nováková, lektori kurzu lidových řemesel: „V kurzu lidových řemesel vytváříme výrobky ručních prací, výrobky vycházející z tradičních řemesel. Pracovali jsme s porcelánovou hmotou, ze které jsme vyráběli především šperky a ozdoby, zkoušeli jsme drátkování, vyrobili jsme krásné korálkové šperky. Před velikonoce jsme různými technikami zdobili vajíčka. Nyní se věnujeme tvorbě loutek, které budou kombinované z keramiky, dřeva a textilií. Také na příští rok chystáme pro naše nové žáky spoustu zajímavých aktivit, zejména ruční práce, jako tkaní, drhání, batikování apod., i oblíbenou tvorbu v keramické dílně.“

Libuše Kroupová, lektorka kurzu s názvem Svět kolem nás a orientace v něm: „Tento kurz se koná pravidelně v sobotu 1x za 14 dní vždy čtyři hodiny minimálně. Termín a čas je vždy lektorkou dopředu upřesněn. Jedná se především o aktivity zaměřené na vztah k domovu a vlasti, ochranu přírody, spolužití občanů s uplatněním zásad slušného a společenského chování. Náplní kurzu jsou vycházky, výlety, exkurze, které byly v tomto roce zaměřené na poznávání našeho města, jeho historii a památky. Dále na návštěvy divadelních představení v Karlovarském městském divadle, muzeu, galerie a Becherovy vily, Zajímavé byly také exkurze např. na letiště, do Alžbětíných lázní (s pobytem v bazénu a v solné jeskyni). V druhém roce tohoto kurzu, který bude pokračovat, nás čekají výlety do historicky zajímavých měst. Tento kurz je plně obsazen. Je zajímavý a vzdělávací svou náplní a programem. Koná se netradičně v sobotu, někdy i v neděli a pravidelně se zúčastňují nejen žáci, ale i rodiče a sourozenci. Těšíme se pokračování dalšího ročníku.“

Příklad dobré praxe z AC při SŠ, ZŠ a MŠ speciální v Rakovníku

Herbář podzimních listů s omalovánkou

Za velmi podnětnou lze považovat časově náročnější aktivitu - jedná se o dvě etapy jedné činnosti, která se odehrávala postupně v okolí školy a ve třídě školy.

První část se uskutečnila při vycházce do okolí školy, při které jsme nasbírali různé listy. Některé žáci znali, a tak jejich název určili hned na místě. Pěkné a nepoškozené listy jsme po návratu do školy vložili do knih a nechali vylisovat. Vysušený a vylisovaný materiál lze použít teprve po několika týdnech.

Druhá část práce spočívala v tvorbě samotného herbáře. K práci jsme použili pracovní list, na kterém byl předtištěn černobílý obrázek listu. Žáci k němu z vylisovaného materiálu dohledávali reálný list a ten do pracovního listu nalepili. Obrázek listu potom vymalovali podle skutečných barev. Práce pokračovala vyhledáváním neznámých listů v atlasu rostlin a zápisem správných názvů stromů (atlas rostlin Šárky Brtnové a Danuše Kvasničkové „Rostliny naší přírody“, který jsme obdrželi v rámci projektu). Nakonec jsme jednotlivé dokončené pracovní listy svázali. Výsledkem byl pěkný hotový herbář, který může sloužit jako didaktická pomůcka pro další činnost v aktivačním centru či při výuce ve škole.

Aktivitu lze praktikovat i s květinami, léčivými rostlinami, travami apod. Žáky činnost velmi bavila a výsledek všechny mile překvapil.

7. Přílohy

Nesnažte se dělat velké věci, ale jen malé věci s velkou láskou. Matka Tereza

Příloha č. 1 – Akreditace vzdělávacího programu pro lektory AC

1. Název vzdělávacího programu:

Vzdělávací program pro pedagogické pracovníky - lektory Aktivačních center
IPn Aktivační centra; CZ 1.07/4.1.00/33.0014

2. Obsah programu:

Úvodní informace: Aktivační centra při základních školách speciálních nabízejí žákům se zdravotním postižením odpovídající formu zájmového vzdělávání. Cílovou skupinou účastníků aktivačních center jsou žáci a mládež se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, žáci s postižením více vadami a žáci s autismem. Cílem činností AC je aktivace zbytkového potenciálu středně a těžce zdravotně postižených žáků, jejich edukace i reedukace a příprava na pokud možno samostatnější život, případně na zapojení do chráněného zaměstnání, a tím významné zvýšení kvality jejich života.

Níže uvedený vzdělávací program je určený pro pedagogické pracovníky – lektory AC speciálních škol, kteří budou plnit funkci odborných lektorů AC v oblasti speciálně - pedagogických metod, forem a prostředků, systematicky uplatňovaných při zájmovém vzdělávání žáků s nejtěžšími formami zdravotního postižení ve specificky zaměřených kurzech AC (témata kurzů pro účastníky jsou uvedena dále).

AC, kterých je v současné době 14, působí přímo při ZŠ speciálních. Účastníci zájmových kurzů AC mohou být žáci a mládež do 26 let (někteří žáci dosahují hodnot IQ 20 až 49, což u dospělých odpovídá mentálnímu věku 3 až 9 let).

Konkrétní obsah programu: Vzdělávací program nabízí komplexní informace o obsahu, organizaci, materiálních a prostorových podmínkách kurzů AC, požadované dokumentaci, hodnocení žáků včetně podmínek pro získání osvědčení o absolvování kurzu, zajištění BOZP. Uvedeny budou příklady dobré praxe, seznam doporučené literatury a dalších zdrojů informací, kontakty na pilotní AC.

Blok 1. Úvodní informace (4 vyučovací hodiny)

Představení zkušeností z realizace projektů AC I a II. a základních informací o projektu „Aktivační centra – vzdělávání pro těžce zdravotně postižené“

Konkrétní cíle projektu: vytvoření inovativního vzdělávacího programu zájmové instituce aktivační centrum při čtrnácti vybraných základních školách speciálních; realizace neformálního vzdělávacího programu pro AC; rozšíření sítě AC v dalších krajích ČR; podpora neformálního vzdělávání žáků s těžkým zdravotním postižením, návrh na změnu stávající platné školské legislativy (novela vyhlášky č.108/2005 v platném znění); 88 odborně proškolených lektorů; příprava instruktážní metodiky pro práci lektorů AC, vydání odborné metodiky, závěrečná odborná konference. Vybavením AC pomůckami a materiálem nezbytným pro realizaci vzdělávacích aktivit.

V každém AC je nabízeno 6 tematicky odlišných kurzů:

1. Technické, pěstitelské a chovatelské práce
2. Lidová řemesla
3. Svět kolem nás a orientace v něm

4. Základy přípravy pokrmů
5. Obsluha multimediálních přístrojů
6. Výtvarné a umělecké činnosti

Po ukončení projektu budou AC pokračovat v činnosti při ZŠ speciálních (v přiměřeném rozsahu). Databáze s kontakty proškolených lektorů bude poskytnuta veřejnosti k případným konzultacím ke vzdělávacímu programu nových institucí AC a jejich organizačnímu zabezpečení.

Blok 2. Úloha současné speciální pedagogiky (4 vyučovací hodiny)

Zahájení bloku proběhne formou *instruktážního DVD filmu Speciální školy Znojmo „Cesta do života“* s inspirativními ukázkami vybavenosti jednotlivých součástí školy.

Následuje *Power-point „Škola pro všechny“* seznamující se základními koncepčními a legislativními dokumenty, problémy současné pedagogiky včetně pedagogiky speciální, s řešením principu inkluzivního vzdělávání akcentem celoživotního učení.

Účastníci budou informováni o základních koncepčních dokumentech: Úmluva o právech osob se zdravotním postižením (Convention on the rights of Persons with Disabilities) s platností od 3. 5. 2008; o členství ČR v Evropské agentuře pro speciální vzdělávání (European Agency for development in Special needs Education), o časopisu EuroNews a doporučenou literaturou z této agentury. Součástí jsou informace o situaci v ČR: činnost Vládního výboru pro občany se zdravotním postižením, vládní nařízení č. 253/2010 Národní plán vytváření rovných příležitostí pro občany se zdravotním postižením na období 2010-2014 včetně obsahu a důsledků uvedeného dokumentu. Blok je zakončen informací o koncepčních záměrech MŠMT: Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy v ČR, příprava Koncepce speciálního vzdělávání.

Blok 3. Vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením, postižením více vadami a autismem (4 hodiny)

Blok je zahájen instruktážním DVD filmem ZŠ speciální Diakonie ČCE Ostrava *„Zkvalitňování výchovy a vzdělávání žáků a s těžkým a kombinovaným postižením a jejich integrace do společnosti“*.

Následuje *Power-point „Děti představují naši nesmrtelnost“* o vzdělávání dětí, žáků, studentů a dospělých se speciálními vzdělávacími potřebami s akcentem na problematiku mentálně postižených.

Zdůrazněna jsou východiska: Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV), Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání – příloha upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením (RVP ZV – LMP), Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání základní škola speciální (RVP ZŠS), Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání praktická škola jednoletá (78-62-C/01), Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání praktická škola dvouletá (78-62-C/02).

Systém vzdělávání v kurzech je doplněn informacemi o rehabilitačních a uvolňovacích postupech, nezbytných pro efektivní výuku žáků s těžším mentálním postižením (využití didaktických a kompenzačních pomůcek, prvků muzikoterapie, orofaciální stimulace, pobytů v multisenzoriální místnosti snoezelenu, prvků alternativní a augmentativní komunikace, míčkování, bazální stimulace, ergoterapie, facilitované komunikace, hydromasážních a perličkových koupelí atd.).

Zdůrazněna je možnost stanovení individuálních plánů pro jednotlivé žáky v kurzech vzhledem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám (úprava organizace i obsahu kurzu). Nedílnou součástí jsou základní zásady etiky práce speciálního pedagoga včetně doporučené literatury: např: Jiří Jankovský - Etika pro pomáhající profese.

Blok je zakončen informacemi o zásadách týmové práce: spolupráce učitelů, vychovatelů, asistentů pedagoga, osobních asistentů, rodičů, opatrovníků osob s nejtěžšími formami zdravotního postižení, zákonných zástupců, studentů, dobrovolníků aj.

Blok 4. Kurzy AC (4 vyučovací hodiny)

Blok je zahájen *instruktážním filmem* „Speciální školy Hradec Králové“ s průřezovými ukázkami chodu a vybavenosti jednotlivých součástí školy.

Sděleny jsou následující podrobné informace o možnostech kurzů pro žáky:

Kurz č. 1 Technické práce. Práce s drobným materiálem (navlékání korálků, skládání mozaiky z přírodnin, tvorba jednoduchých hraček a loutek), práce montážní a demontážní (hry s dřevěnými a plastickými stavebnicemi, později s konstrukčními stavebnicemi za pomoci nářadí), práce s technickými materiály (s papírem, kartonem, dřevem, kovem, plasty, sklem), pěstitelské práce (květiny, ovoce a zelenina, půda, sběr bylin, pokojové květiny) a chovatelské práce (chov akvariálních ryb, drobných domácích zvířat a ptáků, zásady krmení a ošetřování, hygiena chovu).

Kurz č. 2 Lidová řemesla. Předpokládá se práce podle předlohy, např. předmětů selského baroka, přiměřenými pracovními postupy vytvářet různé výrobky ručních prací, především výšivky, úplety, batikovaný textil, drhané a paličkované ozdoby, malované sklo, dřevořezby, lidovou keramiku, apod.

Kurz č. 3 Svět kolem nás a orientace v něm. Jedná se především o aktivity zaměřené na vztah k domovu a vlasti, ochranu přírody, spolužití občanů a nácvik řešení konfliktních a problémových situací s uplatněním zásad slušné komunikace. Předpokládají se tematicky zaměřené vycházky, výlety, exkurze, návštěvy kulturních památek a zařízení, aktivní výstupy v podobě kronik, alb, herbářů, nástěnek, stabilních i putovních výstav atd.

Kurz č. 4 Základy přípravy pokrmů. Obsah kurzu je zaměřen na základní činnosti v oblasti prací v domácnosti - přípravu pokrmů. Žáci získají orientaci v základním vybavení kuchyně, naučí se bezpečně obsluhovat základní kuchyňské spotřebiče, budou připravovat jednoduchá pohoštění a pokrmy, osvojí si zásady správného stolování a společenského chování u stolu, neustálým opakováním si zafixují dodržování základních hygienických a bezpečnostních předpisů při práci, budou umět poskytnout první pomoc při drobném poranění a přivolat pomoc při vážnějším zranění. Výběr a způsob realizace jednotlivých témat závisí na podmínkách a možnostech AC a schopnostech žáků kurzu. Při všech praktických činnostech získávají žáci poučení o materiálech, pomůckách a přístrojích, které používají, o bezpečnosti práce s nimi, v nezbytné míře na uživatelské úrovni, s důrazem na jejich využití v praxi. Kurz je doplněn o rozšiřující část, která svou náročnější variantou uspokojí schopnější žáky kurzu.

Kurz č. 5 Obsluha multimediálních přístrojů. Tento kurz se zabývá především obsluhou počítačů, mobilních telefonů, navigačních systémů, digitálních fotoaparátů, audiovizuálních přístrojů a interaktivních tabulí. Za nejvýznamnější a nejžádanější jsou považovány Základy práce s osobním počítačem a vybraným základním pracovním vybavením, zejména textovým editorem, speciálními výukovými a vzdělávacími programy. Zařazena je práce s webovým prohlížečem a s poštovním klientem. Počítáno je se znalostí obsluhy počítače na elementární uživatelské úrovni. U žáků s těžším zdravotním postižením se předpokládá využití podpůrných a kompenzačních technologií. Žák by měl po absolvování kurzu ovládat základní obsluhu počítače, zvládat psaní jednoduchých zpráv, rozumět základním pojmům informační činnosti, zvládat základní způsoby komunikace (email, chat), využívat výukové programy a hry, vyhledávat informace na internetu, dodržovat zásady bezpečnosti práce s PC. Práce s ostatními přístroji se předpokládá na základní uživatelské úrovni.

Kurz č. 6 Výtvarné a umělecké činnosti. Kurz představuje především aktivity z oblasti kreslení, malování, keramiky, tkaní, výroby oděvních a bytových doplňků, hudební

a dramatické výchovy. Oblast výtvarných a uměleckých činností umožňuje žákům jiné než racionální poznávání světa a poskytuje příležitost k seberealizaci a uvolnění napětí. Žáci se seznamují prostřednictvím různých činností s výrazovými prostředky a s jazykem výtvarného, hudebního, dramatického a literárního umění. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti neverbálního vyjadřování. Uvedené činnosti mají významný rehabilitační a relaxační charakter. Kurz zahrnuje tyto tři vzdělávací okruhy: výtvarnou výchovu, hudebně pohybovou výchovu, dramatickou výchovu. Každá z oblastí je rozšířena o pokračující část, která svou náročnější variantou uspokojí schopnější žáky v kurzu.

Následují konzultace nad vhodným materiálním vybavením a doporučenými pomůckami AC, výběr z katalogů speciálních pomůcek, speciálních učebnic, nábytku a dalších vybavení.

V závěru vzdělávacího programu jsou prezentovány příklady dobré praxe: využití zkušeností z AC I, příklady z Dánska, Večerní školy Psychopedické společnosti apod.

Účastníkům je k dispozici seznam aktuální doporučené pedagogické literatury včetně ukázek aktuálních publikací a další zdroje informací (noviny, časopisy, webové stránky, např. www.helpnet.cz).

Součástí vzdělávacího programu jsou podrobné informace o **požadované dokumentaci každého kurzu**. Patří k ní:

a/ dokumentace na doporučených formulářích (zápisní lístek žáka, přihláška žáka, záznamové listy lektorů, záznamové listy žáků, prezenční listina žáků, prezenční listina lektorů, souhlas s poskytnutím osobních údajů – žáci, souhlas s poskytnutím osobních údajů – lektoři, záznam o úrazu, kniha úrazů)

b/ ostatní dokumentace (vnitřní řád AC, rozvrh vyučovacích hodin, hodnotící závěrečné dotazníky odpovídající schopnostem účastníků, osvědčení o účasti v kurzu, zápis o školení BOZP). Forma uvedených dokumentů není stanovena, doporučuje se využít analogického systému školy, při které bylo aktivační centrum zřízeno.

Zdůrazněn bude **časový harmonogram a frekvence kurzů AC pro žáky**: Přihlášení žáci budou do vybraného kurzu AC docházet po dobu jednoho školního roku, tzn. činnost AC po dobu 10 měsíců v daném kalendářním roce. Kurzy následujícího školního roku mohou být pro pokračující žáky obsahově rozšiřující. Každý kurz je organizován jako dvouhodinový a je nabízen 1x týdně, tzn., že v AC probíhají týdně 3 dvouhodinové kurzy. Pro časově náročnější činnosti lze týdenní dotaci hodin slučovat až do 4hodinových bloků ve 14denním cyklu.

Informace o počtu žáků v kurzu AC: Vzhledem k náročnosti práce s žáky AC s těžšími formami zdravotního postižení je doporučená kapacita jednoho kurzu 10, maximálně 15 žáků najednou. Za minimální je považováno 5 žáků. Vhodná je koedukovaná skladba věkově přiměřené skupiny. Nábor žáků do jednotlivých kurzů AC byl doporučen např. formou setkávání absolventů ve škole, regionálními sdělovacími prostředky, s využitím webových stránek školy apod.

Informace o pomůckách: Nákup základních pomůcek i spotřebního materiálu je po dobu trvání projektu ESF zajištěn centrálně z projektu. V případě ukončení projektu ESF AC jsou pomůcky potřebné k přípravě a realizaci vlastních kurzů AC pro žáky hrazeny z účastnického poplatku, z prostředků školy – doplňková činnost, popřípadě jiných zdrojů (dary, ostatní). Fotodokumentace z činnosti kurzů: zdůrazněna byla vypovídající hodnota fotografie.

Součástí budou instrukce k hodnocení žáků: Hlavní motivací pro žáky v AC je společenské setkávání ve známém a příjemném prostředí škol a kontakty se sourodou skupinou vrstevníků. Motivací je též možnost organizovaného celoživotního vzdělávání, které si žáci vzhledem k svému postižení nemohou sami zajistit. Některé z žáků může motivovat možnost budoucího uplatnění v chráněné dílně nebo na chráněném pracovišti. Výsledky činnosti a postoje motivovaných žáků budou průběžně hodnoceny slovním hodnocením případně pomocí

symbolů s akcentem na pochvalu a povzbuzení. Žáci budou vedeni k sebehodnocení (autoevaluaci), pro které by měla být týmově vytvořena hodnotící škála či vhodný způsob pravidelné prezentace. V závěru kurzu získá žák osvědčení o účasti, podmínkou je absolvování nejméně 60 % časové dotace kurzu.

Zdůrazněn bude systém BOZP v kurzech AC: Součástí jsou informace ve smyslu obecných ustanovení, daných

Občanským zákoníkem, text 40/1964 Sb., v platném znění, řeší problematiku BOZP v § 420 odst. 1 až 3 a § 422 odst. 1 až 3.

Zákoníkem práce, text 262/2006 Sb., ve svém § 391 odst. 1 až 5 řeší problematiku BOZP ve školách.

Školským zákonem č. 561/2004 Sb., v platném znění, řeší BOZP ve školách a školských zařízeních v § 29 odst. 1 až 3.

Tato ustanovení a postupy vedoucí k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví je nezbytné v plné míře aplikovat i při činnostech v kurzech AC.

3. Vzdělávací cíl:

Odborní pedagogičtí pracovníci - lektori AC získají potřebné znalosti a dovednosti v oblasti speciální pedagogiky. Osvojí si metody, které u žáků upevňují a prohlubují pracovní, hygienické, společenské a komunikační dovednosti a návyky. Budou informováni o rehabilitačních a relaxačních postupech pro efektivní činnost s žáky v rámci činnosti AC. Seznámí se se základní školskou legislativou, se zásadami etiky práce speciálního pedagoga a nezbytnou kooperací odborníků, zákonných zástupců žáků a zletilých žáků se zdravotním postižením.

4. Hodinová dotace

16 vyučovacích hodin

5. Počet účastníků a upřesnění cílové skupiny pedagogů

15 pedagogických pracovníků

Učitelé speciálních škol

Speciální pedagogové

Asistenti pedagoga

Počet pedagogických pracovníků při vlastní realizaci jednoho kurzu AC je 5 dospělých osob (odborní lektori s případnou pomocí asistentů pedagoga, osobních asistentů, studentů, rodičů, dobrovolníků). Za úroveň vzdělávání a bezpečnost účastníků odpovídají pověřeni pedagogičtí pracovníci - odborní lektori vyškolení pro práci v AC.

6. Plánované místo konání:

základní školy speciální

7. Jmenný přehled lektorů s podrobnými informacemi o odborné praxi v oboru:

PhDr. Marta Teplá

PaedDr. Jaroslava Zemková, PhD.

8. Odborný garant: PhDr. Marta Teplá

Organizační garant: Mgr. Šárka Došková

9. Materiální a technické zabezpečení kurzu pro pedagogické pracovníky – lektory kurzu:

učebna vybavená didaktickou technikou, přístup na internet, dataprojektor, přehrávač DVD, instruktážní filmy DVD, flipchart, notebook, výukové materiály a tiskopisy potřebné k přípravě a realizaci činnosti AC. Dále ukázky doporučené literatury a katalogy pomůcek.

10. Způsob vyhodnocení programu:

evaluační dotazník NIDV, závěrečná diskuse účastníků s lektory, vyhodnocení programu garantem



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost



NÁRODNÍ INSTITUT
PRO DALŠÍ
VZDĚLÁVÁNÍ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Příloha č. 2 – Vzory dokumentace

Vzor Zápisního lístku žáka

ZÁPISNÍ LÍSTEK ŽÁKA

do kurzu Aktivačního centra v Základní škole, mateřské škole a praktické škole Karlovy Vary

pro školní rok 2013/2014

Křížkem označte kurz, o který máte zájem:

A/ Technické práce, práce s technickými materiály, pěstitelské práce, chovatelské práce - **čtvrtek**

B/ Lidová řemesla - **pondělí**

C/ Svět kolem nás a orientace v něm - **sobota**

Jméno a příjmení žáka:

Datum narození: Místo narození:

Adresa bydliště: Zdravotní pojišťovna:

Upozornění na zdravotní, případně další problémy žáka:

Zákonný zástupce žáka:

Adresa bydliště: Telefon/ email:

Záznamy o režimu docházky žáka do kurzu

Den	Příchod	Odchod	Poznámka, zda žák bude docházet do kurzu a odcházet z kurzu (sám, v doprovodu zákonného zástupce, atd.)

Upozornění

- po vyplnění zápisního lístku je docházka do kurzu pro žáka povinná, proto každá neúčast musí být řádně písemně omluvena zákonným zástupcem
- v případě, že žák má vyšší absenci než 60%, neobdrží na konci kurzu OSVĚDČENÍ
- má-li být žák, který dochází do kurzu sám, uvolněn dříve než v hodinu určenou na zápisním lístku, musí se předem prokázat písemným vyzváním s podpisem zákonného zástupce
- má-li žáka doprovodit z kurzu jiná osoba než uvedená na zápisním lístku, musí se předem prokázat písemným vyzváním s podpisem zákonného zástupce

V Karlových Varech dne:

Podpis zákonného zástupce:

Vzor Přihlášky žáka

„Aktivační centra – vzdělávání pro těžce zdravotně postižené“

PŘIHLÁŠKA ŽÁKA (účastníka kurzu Aktivačního centra)

Základní škola, mateřská škola a praktická škola Karlovy Vary v prostorách svých škol otevírá **od září 2013** tři typy kurzů v odpoledních hodinách pro žáky se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, postižením více vadami ve věkovém rozmezí od 2. stupně ZŠ speciální do věku 26 let včetně absolventů škol. Po dobu trvání projektu je kurz bezplatný.

Termíny kurzů:

- Kurz č. 1: Technické práce, práce s technickými materiály, pěstitelské práce, chovatelské práce** - garant: Mgr. Jan Matura, termín konání kurzu každý čtvrtek od 14.00 do 16.00 hodin, pracoviště v odloučené škole na adrese: Svahová 26, 360 01 Karlovy Vary.
- Kurz č. 2: Lidová řemesla** – garant: Jana Nováková, DiS., termín konání kurzu každé pondělí od 14.00 do 16.00 hodin, pracoviště v odloučené škole na adrese: Svahová 26, 360 01 Karlovy Vary.
- Kurz č. 3: Svět kolem nás a orientace v něm (obsahově rozšířený kurz)** – garant: Mgr. Libuše Kroupová – v sobotu vždy 1x za 14 dní od 13.00 do 17.00 hodin, pracovní zázemí v odloučené škole na adrese: Svahová 26, 360 01 Karlovy Vary, přesné termíny činnosti tohoto kurzu budou vždy oznámeny dopředu.

Přesné datum zahájení každého kurzu sdělí každý garant (lektor) přihlášenému žákovi (účastníkovi kurzu). Součástí přihlášky jsou základní informace a Aktivačním centru.

Nabídka kurzů: [Křížkem označte kurz, o který máte zájem \(lze se přihlásit do všech tří kurzů\)](#)

- A/ **Technické práce, práce s technickými materiály, pěstitelské práce, chovatelské práce**
- B/ **Lidová řemesla**
- C/ **Svět kolem nás a orientace v něm**

Jméno a příjmení.....

Datum narození..... Místo narození:

Bydliště.....

Zákonný zástupce žáka.....

Telefon, případně email.....

Podpis zákonného zástupce

Vyplněnou přihlášku odevzdejte nejpozději **do 30. 9. 2013** do **Základní školy, mateřské školy a praktické školy Karlovy Vary, Svahová 26.**

Vzor Souhlasu s poskytnutím osobních údajů o žácích

„Aktivační centra – vzdělávání pro těžce zdravotně postižené“

Souhlas s poskytnutím osobních údajů - žáci

V souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, v platném znění, Vás žádáme o vyjádření souhlasu s poskytnutím osobních dat Vašeho syna/dcery:

Jméno a příjmení.....

Datum narození..... Místo narození:

Adresa bydliště.....

Zákonný zástupce, vztah.....

V případě potřeby mohou být osobní data poskytnuta těmito zařízeními (souhlasíte-li, zakřížkujte příslušný bod):

- škole, ve které je syn/dcera žákem
- jinému školskému, zdravotnímu či sociálnímu zařízení, ve kterém je syn/dcera umístěn/a
- MŠMT za účelem průběžného hodnocení školských zařízení typu **aktivačních center**, zaměřená na poskytování celoživotního vzdělávání mladistvým a dospělým se závažnými formami mentálního postižení, kteří nemohou využívat jiné formy celoživotního vzdělávání určené intaktní populaci
- NIDV Praha za účelem vystavení certifikátů o absolvování a ukončení činnosti Aktivačního centra v příslušném školním roce

Souhlasím s pořizováním fotodokumentace a videozáznamů během činnosti za účelem (souhlasíte-li, zakřížkujte příslušný bod):

- sledování vývoje žáka
- publikování poznatků
- dokumentace postupů v případech, kdy není možno demonstrovat práci s žáky přímo
- kasuistiky a zpracování diplomové práce
- publikování fotografií na školních internetových stránkách nebo na propagačních materiálech školy

Poučení o ochraně osobních údajů dle zákona č. 101/2000 Sb.

Podle zákona č. 101/2000 Sb. lze pracovat s osobními údaji žáků pouze s jejich souhlasem, případně se souhlasem jejich zákonných zástupců. V souladu s tímto zákonem jsme povinni upozornit Vás na tyto skutečnosti:

- osobní data budou shromažďována a zpracovávána v **rozsahu nezbytně nutném**
- osobní data žáka budou v naší evidenci vedena do 26 let žáka, po dovršení 26 let jsou tato osobní data archivována pro potřeby administrativních úkonů a po 5 letech skartována, popř. po dobu trvání kurzu doplnění základů vzdělání
- žák nebo jeho zákonný zástupce je oprávněn odmítnout poskytnutí osobních údajů

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- žák má právo 1x za kalendářní rok bezplatně, na základě písemné žádosti, požádat o poskytnutí informace o osobních údajích o něm zpracovávaných nebo kdykoliv za přiměřenou úhradu
- osobní údaje o žáku je možné poskytnout další osobě či zařízení pouze po předchozí konzultaci a písemném souhlasu žáka nebo jeho zákonného zástupce;
- tento souhlas může být žákem nebo jeho zákonným zástupcem kdykoliv odvolán;
- žák se zavazuje, že osobní údaje, které Základní škole, mateřské škole a praktické škole Karlovy Vary poskytl, jsou přesné a pravdivé;
- dojde-li ke změně uvedených skutečností, žák je Základní škole, mateřské škole a praktické škole Karlovy Vary oznámí v nejbližším možném termínu;
- správcem údajů podléhajících zákonu č. 101/2000 Sb., je Základní škola, mateřská škola a praktická škola Karlovy Vary;
- zaměstnanci příspěvkové organizace Základní škola, mateřská škola a praktická škola Karlovy Vary, kteří s osobními údaji pracují, jsou povinni zachovávat mlčenlivost, a to i po ukončení pracovního poměru.

Svým podpisem stvrzuji, že jsem si poučení důkladně prostudoval a křížkem označil zařízení, která mohou být seznámena s mými osobními údaji - s osobními údaji mého syna/dcery, a účel, pro který lze pořizovat fotodokumentaci a videozáznam.

Tento informovaný souhlas s poskytováním osobních dat uděluji Základní škole, mateřské škole a praktické škole Karlovy Vary; na dobu (zakřížkujte příslušný bod):

- do věku 26 let žáka
- trvání kurzu AC

V

Podpis zákonného zástupce.....

Příloha č. 3 - Ukázka závěrečného certifikátu účastníka kurzu



NÁRODNÍ INSTITUT
PRO DALŠÍ
VZDĚLÁVÁNÍ

OSVĚDČENÍ

... jméno

Datum narození: 28.6.1995
Místo narození: Praha



absolvoval(a) vzdělávací program
v rámci projektu AKTIVAČNÍ CENTRA ,reg.č. CZ 1.07/4.1.00/33.0014

Kurz B – LIDOVÁ ŘEMESLA - ZÁKLADNÍ

Místo konání: PRAHA
Datum konání: 11.2012 – 6.2013
Rozsah: 64 vyučovacích hodin
Číslo osvědčení: 01/2013

Vydal: Národní institut pro další vzdělávání, Jeruzalémská 597/12, Praha 1, IČ: 457 68 455.
Číslo jednací akreditace instituce v systému DVPP č. j. 13 847/2011 – 25.

V Praze 30. 6. 2013

.....
Mgr. Helena Plitzová
ředitelka

 evropský
sociální
fond v ČR

 EVROPSKÁ UNIE

 MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

 OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

8. Literatura a další zdroje informací

Rozdávej pokud možno co nejvíce knih. Když od nás někdo uslyší trochu naší filosofie, pomůže mu to. Ale když si koupí jednu knihu, může to změnit celý jeho život. Swami Prabhupád

8.1. Literatura

8.1.1. Obecná speciálně pedagogická literatura

- BARTOŇOVÁ, M., PIPEKOVÁ, J., VÍTKOVÁ, M.: *Strategie ve vzdělávání žáků s mentálním postižením v odborném učilišti a na praktické škole*. Brno: MSD, 2007. ISBN 978-80-7392-011-0
- BARTOŇOVÁ, M., VÍTKOVÁ, M.: *Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami III*. 1.vyd. Brno: Paido, 2009. 443 s. ISBN 978-80-210-5032-7
- ČERNÁ, M. A KOL.: *Česká psychopedie: speciální pedagogika osob s mentálním postižením*. 1.vyd. Praha: Karolinum, 2008. 222 s. ISBN 978-80-246-1565-3
- DOLEŽEL, R., VÍTKOVÁ, M.: *Zaměstnávání osob se zdravotním postižením - příručka pro zaměstnavatele k projektu OPR LZ 3.1. „Aktivizační a vzdělávací centrum“*. Brno: Paido, 2007. 125 s. ISBN 978-80-7315-143-0
- HRDLIČKA, M., KOMÁREK, V.: *Dětský autismus: přehled současných poznatků*. 1.vyd. Praha: Portál, 2004. 206 s. ISBN 80-7178-813-9
- *Individuální plán přechodu do zaměstnání – období podpory přechodu ze školy do zaměstnání*. Evropská agentura pro rozvoj speciálního vzdělávání, 2006. ISBN 87-91811-20-1
- PIPEKOVÁ, J.: *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 2. rozšíř. a přeprac. vyd. Brno: Paido, 2006. 404 s. ISBN 80-7315-120-0
- SLOWÍK, J.: *Speciální pedagogika*. 1.vyd. Praha: Grada, 2007. 160 s. ISBN 978-80-247-1733-3
- ŠVARCOVÁ, I.: *Mentální retardace*. 1.vyd. Praha: Portál, 2000. 178 s. ISBN 80-7178-506-7
- ŠVARCOVÁ, I.: *Základy pedagogiky*. Praha: VŠCHT, 2005. 290 s. ISBN 80-7080-573-0
- ŠVARCOVÁ, I.: *Základy speciální pedagogiky*. 1.vyd. Praha: Parta, 2012. 219 s. ISBN 978-80-7320-176-0
- VALENTA, M., MÜLLER, O.: *Psychopedie*. 4. a rozšířené vydání. Praha: Parta, 2009. 386 s. ISBN 978-80-7320-137-1

8.1.2. Literatura ke kurzu A – Technické práce

- ALLAWAYOVÁ, Z., LEENDERTZOVÁ, L.: *Jak pěstovat prakticky cokoli*. 1. vydání. Praha: Knižní klub, 2012. 448 s. ISBN 978-80-242-3138-9
- BROKBALS, W.: *Jak vyrobit hry a hračky ze dřeva*. 1. vydání. Praha: Grada, 2006. 159 s. ISBN 978-80-247-2434-8
- CZYŽOVÁ, I.: *Drátované nápady*. Praha: Grada, 2011. 64 s. ISBN 978-80-247-3305-0
- ČÁPOVÁ, M.: *Košikaření z papíru*. Brno: Computer Press 2012. 96 s. ISBN 978-80-264-01285



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost



NÁRODNÍ INSTITUTE
PRO DALŠÍ
VZDĚLÁVÁNÍ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- ČECHOVÁ, M., NOVÁČKOVÁ, L.: *Tvoříme ze skla*. Třebíč: Akcent hobby, 2008. 140 s. ISBN 978-80-7268-490-8
- DARDENNE, A.: *Malujeme a zdobíme kamínky*. Čestlice: Rebo productions, 2008. 62 s. ISBN 978-80-7234-589-2
- DARDENNE, A.: *Ubrousková metoda: dekupáž*. Čestlice: Rebo productions, 2008. 62 s. ISBN 978-80-7234-595-3
- DLOUHÁ, J.: *Fusing - kouzlo spékaného skla*. Praha: Grada, 2012. 112 s. ISBN 978-80-247-4181-9
- DRAHOTUŠSKÝ, Z., NOVÁK, J.: *Akvaristika*. 1. vydání. Brno: Jota, 2006. 304 s. ISBN 80-7217-124-0
- DROZDKOVÁ, L.: *Skládání čajových sáčků*. Praha: Grada, 2011. 64 s. ISBN 978-80-247-3564-1
- FALK, A.: *Terarijní zvířata*. 1. vydání. Praha: Grada, 2006. 62 s. ISBN 80-247-1759-X
- HOROVÁ, J.: *100 inspirací z Ekoateliéru*. Praha: Portál, 2010. 136 s. ISBN 978-80-7367-748-0
- KONÍŘOVÁ, K.: *Mozaikování - mozaika pro každého*. Praha: Grada, 2010. 64 s. ISBN 978-80-247-3284-8
- KOL. AUTORŮ: *Největší kniha nápadů*. Praha: Computer Press, 2008. 192 s. ISBN 978-80-251-2346-1
- MASSEY, C., WRAGGE, A.: *Mozaika na zahradu: venkovní dekorace*. Ostrava: Anagram, 2010. 32 s. ISBN 978-80-7342-191-5
- MURR-HINSONOVÁ, A.: *100 korálkových květin, přívěsků, drobností*. Praha: Metafora, 2012. 128 s. ISBN 978-80-7359-265-3
- MACKEY, D.: *Letadélka - papírové modely*. Čestlice: Rebo Productions, 2010. 192 s. ISBN 978-80-255-0255-6
- NEMRAVOVÁ, P.: *Fimo Canes*. Praha: Grada, 2011. 80 s. ISBN 978-80-247-3834-5
- PASEČNÝ, P.: *Připravujeme zahradu na jaro a léto*. Praha: Grada, 2012. 112 s. ISBN 978-80-247-4158-1
- PASEČNÝ, P.: *Připravujeme zahradu na zimu*. Praha: Grada, 2011. 96 s. ISBN 978-80-247-3861-1
- POWEROVÁ, J.: *Korálky - jak na to*. Praha: Metafora, 2012. 160 s. ISBN 978-80-7359-327-8
- RABČANOVÁ, E.: *Originální šperky z recyklovaných materiálů*. Ostrava: Anagram, 2012. 32 s. ISBN 978-80-7342-257-8
- SALAMONY, S.: *1000 inspirací pro výrobu šperků*. Praha: Slovart, 2011. 320 s. ISBN 978-80-7391-499-8
- SKOPOVÁ, K., VONDRUŠKOVÁ, A.: *Kraslice a velikonoční ozdoby*. Praha: Grada, 2004. 48 s. ISBN 80-247-0890-6
- ŠABATKA, J.: *Vyrábíme mýdla*. Praha: Grada, 2008. 48 s. ISBN 978-80-247-2620-5
- ŠILAROVÁ, J.: *Skládané hvězdy na okna*. Praha: Grada, 2010. 64 s. ISBN 978-80-247-3661-7
- TOPINKOVÁ, L.: *Loutky - tvoříme loutky a hrajeme divadlo*. Praha: Computer Press, 2007. 64 s. ISBN 80-251-1764-2
- VAŠÍČKOVÁ, J. M.: *Quilling*. Praha: Grada, 2012. 64 s. ISBN 978-80-247-3845-1
- VERMEULEN, N.: *Pokojevé rostliny od A do Z*. Čestlice: Rebo production, 2008. 320 s. ISBN 80-7234-932-5
- WITHERSOVÁ, S.: *Šperky z drátu a korálek*. Praha: Metafora, 2010. 160 s. ISBN 978-80-7359-248-6



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost



NÁRODNÍ INSTITUTE
PRO DALŠÍ
VZDĚLÁVÁNÍ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- WOODOVÁ, D.: *Výrobky z přírodních materiálů*. 1. vydání, Praha: Euromedia, 2006. 104 s. ISBN 80-249-0711-9
- ZYCH, J.: *Želvy v přírodě a v péči člověka*. Praha: Brázda s.r.o, 2006. 201 s. ISBN 978-80-209-0342-9

8.1.3. Literatura ke kurzu B – Lidová řemesla

- ADAMCOVÁ, M.: *Keramika pro malé i velké*. 1.vyd. Olomouc: FIN, 1994. 195 s. ISBN 978-80-249-1295-0
- BARFFOVÁ, U., BURKHARDTOVÁ, I.: *Velká kniha pro malé mistry*. 1.vyd. Praha: Ikar, 1995. 224 s. ISBN 80-85944-10-3
- BARFFOVÁ, U., BURKHARDTOVÁ, I., MAIEROVÁ, J.: *Velká kniha pro malé mistry 2*. 1.vyd. Praha: Ikar, 1996. 224 s. ISBN 80-7202-036-6
- BEDNÁŘOVÁ, L.: *Háčkování*. Praha: Grada, 2013. 112 s. ISBN 978-80-247-3835-2
- BEDNÁŘOVÁ, E.: *Křížkové vyšívání: bordury*. 1.vyd. Praha: Ikar, 2001. 94 s. ISBN 80-7202-770-0
- BRÝDOVÁ, M.: *100 a jeden nápad na originální tričko*. 1.vyd., Brno: Computer Press, 2005. 104 s. ISBN 80-251-0674-8
- BRÝDOVÁ, M.: *100 a 1 bytová dekorace*. Brno: Computer Press, 2007. 124 s. ISBN 978-80-251-1650-0
- BÜRGI-KNUPOVÁ, C., HOFFMANNOVÁ, U.: *Hvězdy z korálek*. Praha: Ikar, 2011. 96 s. ISBN 978-80-249-1556-2
- CENDRINE, A.: *Loutky z ponožek*. Praha: Metafora, 2012. 32 s. ISBN 978-80-7359-343-8
- CONRÁDOVÁ, B., FISCHEROVÁ, L.: *Snadné háčkování*. 1.vyd. Praha: Euromedia, 2010. ISBN 978-80-249-1295-0.
- DIETRICH, K.: *Kouzlo korálek - vetkávání, navlékání, vyšívání*. 1.vyd. Praha: Euromedia Group, 2006. 64s. ISBN 80-249-0713-5
- DOMANJOVÁ, I.: *Paličkování*. Praha: Grada, 2010. 112 s. ISBN 978-80-247-3229-9.
- DREHER, S., REICHMANN, I., SCHARTSCHWERDT, I., FISCHER, M., SCHERBERT, N.: *Keramika bez hrnčířského kruhu*. 1.vyd. Ostrava: Anagram, 2007. 130 s. ISBN 80-7342-109-7
- DUDYCHA, J., VONDRUŠKOVÁ, A.: *Keramika III – reliéfy*. 1.vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-6161-9
- GANDERLONOVÁ, L.: *Encyklopedie ručních prací*. 1.vyd. Čestlice: Rebo Productions 1999. 255 s. ISBN 8072340441
- GRIMMICOVÁ, A., I.: *Nunofilcování*. Praha: Grada, 2011. 112 s. ISBN 978-80-247-3674-7
- GRIMMICOVÁ, A., I.: *Kouzlení s hedvábím*. Praha: Portál, 2010. 144 s. ISBN 978-80-7367-661-2
- GRIMMICOVÁ, A., I.: *Šibori Batika*. Praha: Grada, 2012. 112 s. ISBN 978-80-247-4182-6
- HÁTLEOVÁ, K.: *Drátované šperky*. Praha: Grada, 2010. 112 s. ISBN 978-80-247-2649-6
- HERRENKNECHTOVÁ, R.: *Snadné pletení*. Praha: Euromedia, 2008. 80 s. ISBN 978-80-249-1070-3
- HOŇKOVÁ, I.: *Nepálená keramika pro děti*. Praha: Computer Press, 2009. 96 s. ISBN 978-80-251-2389-8
- JANKŮJ, M.: *Drátovaný rok*. Praha: Computer Press, 2011. 56 s. ISBN 80-85572-67-2
- KRÁLÍKOVÁ, M.: *Pletení košíků z papírových pramenů*. Praha: Grada, 2011. 111 s. ISBN 978-80-247-3565-8

- KÝROVÁ, A.: *Keramika pro malé i větší umělce 1*. Praha: Computer Press, 2003. 132 s. ISBN 80-7226-374-9
- KÝROVÁ, A.: *Keramika pro malé i větší umělce 2*. Praha: Computer Press, 2003. ISBN 80-7226-945-3
- KÝROVÁ, A.: *Keramika pro malé i větší umělce 3*. Praha: Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0271-8
- MACEK, T.: *Keramika*. Praha: Computer Press, 2007. 112 s. ISBN 978-80-251-1568-8
- MALÁTOVÁ, L.: *Paličkování půdice*. Praha: Computer Press, 2009. 144 s. ISBN 978-80-251-2666-0
- MARKOVÁ, G.: *Pleteme košíčky z pediku, proutí a mořské trávy*. Praha: Grada, 2008. 64 s. ISBN 978-80-247-2646-5
- MINÁŘ, M.: *Lidové řezbářství*. Praha: Grada, 2009. 168 s. ISBN 80-247-1722-0
- PROŠKOVÁ, I.: *Tkaní na rámu*. Praha: Grada, 2010. 112 s. ISBN 978-80-247-2274-0
- ROSOVÁ, D.: *Keramika. Dekorativní techniky*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2003. 144 s. ISBN 978-80-249-1641-5
- ŘEHOVÁ, E.: *Keramika bez hrnčářského kruhu*. Ostrava: Anagram, 2007. 130 s. ISBN 80-7342-109-7
- SOUKUPOVÁ, K.: *Malba na hedvábí*. Praha: Grada, 2009. 136 s. ISBN 978-80-247-2648-9
- SVOBODOVÁ, HLÍKOVÁ, CHARVÁTOVÁ.: *Dárky z pedigu*. Praha: Computer Press, 2007. 48 s. ISBN 978-80-251-1761-3
- ŠKORPILOVÁ, H.: *Mokrý plstění ovčí vlny*. Praha: Grada, 2011. 112 s. ISBN 978-80-247-3326-5
- ŠMALCOVÁ, A.: *Kouzelné krajky z papíru*. Praha: Grada, 2012. 64 s. ISBN 978-80-247-3381-4
- VONDRUŠKOVÁ, A., SAMOHÝLOVÁ, A.: *Drátované šperky*. Praha: Grada, 2006. 80 s. ISBN 978-80-247-1415-8
- VONDRUŠKOVÁ, A., KAPRASOVÁ, L.: *Šikovné ruce aneb malá škola textilních technik*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1989. 126 s. ISBN 80-204-0052-4
- WEISS, G.: *Keramika – Umění z hlíny*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 256 s. ISBN 978-80-247-1954
- WITHERSOVÁ, S.: *Šperky z drátu a korálek*. Praha: Metafora, 2010. 160 s. ISBN 978-80-7359-248-6
- WOLFOVÁ, E., ARSENJEVOVÁ, Z.: *Tkaní*. 1. vyd. Brno: CP BOOKS a.s., 2005. 101 s. ISBN 80-251-0301-3

8.1.4. Literatura ke kurzu C – Svět kolem nás

- BESTAJOVSKÝ, M.: *Velká kniha lidových obyčejů a nápadů pro šikovné ruce na celý rok*. Praha: CPRESS, 2008. 256 s. ISBN 978-80-251-1974-7
- BRUNELLEOVÁ, L.: *Jak tábořit*. 1. vydání. Praha: Slovart, 2010. 384 s. ISBN 978-80-7391-358-8
- CALLERY, S., GIFFORD, C., GOLDSMITH, M.: *Všeobecná školní encyklopedie*. 1. vydání. Praha: SVOJTKA&Co, 2012. 320 s. ISBN 978-80-256-0884-5
- ČELEDOVÁ, L., ČEVELA, R.: *Výchova ke zdraví*. Praha: Grada, 2010. 128 s. ISBN 978-80-247-3213-8
- DOBRYLOVSKÁ, D.: *Klíč k určování stromů - 123 nejběžnějších stromů v ČR*. Praha: Kupka, 2012. 34 s. ISBN 978-80-87412-16-9
- DUNGEL, J., HUDEC, K.: *Atlas ptáků České a Slovenské republiky*. 2. vyd. Praha: Academia, 2011. 252 s. ISBN 978-80-200-1989-9

- HOJGR, R., STANKOVIČ, J.: *GPS – praktická uživatelská příručka*. Praha: Computer Press, 2007. ISBN 978-80-251-1734-7
- JOINSON, S.: *101 kouzel s digitální fotografií*. Čestlice: Rebo Productions, 2010. 160 s. ISBN 978-80-255-0388-1
- KOLEKTIV AUTORŮ: *Malý táborník – Veselý průvodce přírodou pro děti*. Praha: CPRESS, 2007. 194 s. ISBN 978-80-251-1679-1
- KVASNIČKOVÁ, D.: *Rostliny naší přírody*. Benešov: Blug, 2002. 64 s. ISBN 80-85635-93-3
- LÉBLOVÁ, E.: *Environmetální výchova v MŠ*. Praha: Portál, 2012. 176 s. ISBN 978-80-262-0094-9
- LUDWIG, M.: *Rok v přírodě – průvodce naší přírodou měsíc po měsíci*. 1. vydání. Praha: CPRESS, 2012. 144 s. ISBN 978-80-264-0006-6
- MACNAIR, P.: *Lidské tělo - Všechno, co musím vědět*. 1. vydání. Praha: SVOJTKA&Co, 2013. 160 s. ISBN 978-80-256-0777-0
- MOTLOVÁ, M.: *Český rok od jara do zimy*. Praha: Fortuna Libri, 2010. 323 s. ISBN 978-80-7321-522-4
- RICHARZ, K.: *Atlas stop zvířat- jak je poznávat a určovat*. Praha: Academia, 2008. 189 s. ISBN 978-80-200-1619-5
- SERNA VARA, A.: *Pravidla slušného chování pro školáky i předškoláky*. Říčany: SUN nakladatelství, 2009. 116 s. ISBN 978-80-7371-246-4
- SOCOLOVSKY RUDI, G.: *Lidské tělo: dětská ilustrovaná encyklopedie*. 2. vydání. Říčany: SUN nakladatelství, 2012. 133 s. ISBN 978-80-7371-479-6
- SOKOLOWSKI, I., TOLL, C.: *Můj první herbář*. Praha: Vašut, 2012. 78 s. ISBN 978-80-7236-834-1
- TINKOVÁ, E.: *České svátky a tradice*. Kralice na Hané: Computer Media, 2012. 70 s. ISBN 978-80-7402-078-0
- TRUILLO, E.: *Hledej v životním prostředí- Země v ohrožení*. Říčany: SUN nakladatelství, 2010. 29 s. ISBN 978-80-7371-327-0
- ZINDELOVÁ, M.: *Česká velikonoční kniha*. Praha: XYZ, 2011. 391 s. ISBN 978-80-7388-489-5

8.1 Další zdroje informací

Internetové zdroje:

www.helpnet.cz

www.worlddownsyndromeday.org

www.downsyndrom.cz

www.appn.cz (Agentura pro neslyšící)

www.vdv.cz (Výbor dobré vůle)

www.psychopedickaspolecnost.cz

info@psychopedickaspolecnost.cz

www.vvzp.vlada.cz (VVZPO - Vládní výbor pro zdravotně postižené občany)

www.internetporadna.cz

recepce@iporadna.cz

www.spolecnost-e.cz (Společnost E – informace o epilepsii)

info@spolecnost-e.cz

www.casprodeti.cz
www.vytvarnetechiky.cz
www.fimo-hmota.cz
www.i-creative.cz
www.vytvarka.cz
www.medard.cz
www.online-webkamery.cz
www.chytrazena.cz
www.toprecepty.cz
www.mojeparty.cz
www.helples.cz
www.tvorilci.cz
www.dornova-metoda.cz
www.vareni.cz
www.ludovakultura.cz
<http://pani-dyne.cz/recepty/slavnostni-pohosteni.aspx>
www.bylinneacisticicaje.cz/lecive-ucinky/
www.keliwood.cz/aktuality/jak-prostrit-vanocni-stul
www.kreativnítechniky.cz
<http://conovehonakopci.cz/>
www.ireceptar.cz
www.living.cz/vanoc/
www.prani-pranicka.cz
www.chytry-obchod.cz
www.prima-recepty.cz
www.google.dvojiceobrazku.cz
www.cetvor.cz/tvorenicko
www.slunečnice.cz
<http://www.zsdonin.cz>

Noviny a časopisy:

Učitelské noviny

redakce@ucitelskenoviny.cz
rsvancar@seznam.cz

Speciální pedagogika,

Doc. PhDr. Boris Titzl, Ph.D.

specialni.pedagogika@pedf.cuni.cz

Plus 21 – časopis o Downově syndromu

PharmDr. Anna Kopecká, CSc,

a.l.kopecka@gmail.com

Řízení školy

Ing. Václav Chládek

rizeniskoly@wkcrcz



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Lidové noviny, Příloha Akademie
Mgr. Radka Kvačková
dopisy@lidovky.cz

Můžeš – časopis pro zdravotně postižené
jindrich.stepanek@muzes.cz
info@muzes.cz

9. Seznam pilotních škol s AC včetně kontaktů

Rozhodni se pečovat o mladé, soucítit se starými, sympatizovat se snaživými a tolerovat slabé a špatné. Někdy ve svém životě budeš na jejich místě. Bob Goddard

HI. Město Praha			
Název školy	Adresa	IČO	webové stránky
MŠ speciální, ZŠ praktická a ZŠ speciální	Bártlova 83 193 00 Praha 9	70848572	http://www.skolabartlova.cz/zakladni-skola-prakticka/
Ředitel	Telefon	Mobil	E-mail
Cibochová Alžběta Mgr.	281 920 834	731 582 583	cibochovaA@seznam.cz
			zvs.bartlova@zris.mepnet.cz
Středočeský kraj			
Název školy	Adresa	IČO	webové stránky
Střední škola, Základní škola a mateřská škola speciální.....	Františka Diepolda 1576 269 01 Rakovník	47019727	www.zsrako.cz
Ředitel	Telefon	Mobil	E-mail
Vožeh Ludvík Mgr.	313 112 511	608 812 537	ludvik.vozeh@zsrako.cz
Plzeňský kraj			
Název školy	Adresa	IČO	webové stránky
Odborná škola, Základní a Mateřská škola	V Sídlišti 349 330 22 Zbůch u Plzně	70839352	http://www.skolyzbuch.cz/
Ředitel	Telefon	Mobil	E-mail
Peteříková Milena Mgr.	377 931 648	606 426 150	milena.peterikova@skolyzbuch.cz
Karlovarský kraj			
Název školy	Adresa	IČO	webové stránky
Základní škola, mateřská škola a praktická škola	Vančurova 83 360 17 Karlovy Vary	66362725	www.specskoly.cz
Ředitel	Telefon	Mobil	E-mail
Kheilová Martina Mgr.	353 561 766	608 867 999	spec-skoly@volny.cz
Liberecký kraj			
Název školy	Adresa	IČO	webové stránky
Základní škola Turnov, Sobotecká 242, příspěvková organizace	Sobotecká 242 51101 Turnov	856029	http://www.zvsturnov.cz/
Ředitel	Telefon	Mobil	E-mail
Štoudková Jaroslava Mgr.	481 322 774		zvsturnov@cmail.cz
Šimůnková Radka Mgr.	zástupce řed.	602 104 695	radka@chatons.cz

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pardubický kraj			
Název školy	Adresa	IČO	webové stránky
Speciální základní škola	Školní náměstí 228 537 01 Chrudim	72085410	http://spzschrudim.cz/
Ředitel	Telefon	Mobil	E-mail
Činčalová Jitka Mgr.	469 622 207	777 684 654	spzschrudim@seznam.cz
			c.sima@seznam.cz
Kraj Vysočina			
Partner - Název školy	Adresa	IČO	webové stránky
Základní škola speciální a Praktická škola	Březinova 31 586 01 Jihlava	70888396	www.pomskola.cz
Lektoři	Telefon (ředitel)	Mobil	E-mail
Šimková Zuzana Mgr.	567 333 644	777 813 879	reditelstvi@pomskola.cz
Olomoucký kraj			
Partner - Název školy	Adresa	IČO	webové stránky
SŠ a ZŠ prof. Z. Matějčka Olomouc, Svatoplukova 11	Svatoplukova 11 779 00 Olomouc	70863598	zsmatejcka.eu
Lektoři	Telefon (ředitel)	Mobil	E-mail
Blaha Dan PaedDr. Mgr.	585 420 184	777 014 201	reditel@zsmatejcka.cz
Zlínský kraj			
Partner - Název školy	Adresa	IČO	webové stránky
ZŠ praktická a ZŠ speciální Kroměříž	1.máje 209 767 01 Kroměříž	47934581	http://www.zs1majekromeriz.4fan.cz/
Lektoři	Telefon (ředitel)	Mobil	E-mail
Kirilenková Marie PaedDr.	573 338 882	604 504 785	m.kirilenkova@tiscali.cz
			zvs.km@volny.cz